

VESTNIK

5. SEPTEMBRA 2013

MURSKA SOBOTA, LETO LXV, ŠT. 36, ODGOVORNA UREDNICA MAJDA HORVAT, CENA 1,95 €

Otrok ne moremo zavarovati pred nesrečo, zagotovimo si lahko le večjo finančno varnost

Ko se življenje postavi na glavo

Letno na urgentnem oddelku obravnavajo 3672 različnih poškodb, zlomov, odrgnin in opeklin otrok do 15. leta

Otrok je plezal na kuhinjsko omaro in ko je dosegel sladkarijo, je pozabil, kje je, in omahnil na tla, z glavo je udaril ob rob mize, padel je in si zlomil roko, na košarki si je izvil gleženj... take in podobne so zgodbe, s katerimi starši pripeljejo otroke na urgentni oddelk. Poškodb se dogajajo vse leto, v teh dneh, ko zavarovalnice ponujajo nezgodna zavarovanja otrok, o njih bolj razmišljamo. Nikoli ne vemo, kaj se lahko zgodi živahnim in razposajenim otrokom, ki v svoji igrivosti premalo pozornosti posvečajo nevarnostim. Zato pri odločanju za zavarovanje nismo v dilemi, ali otroka zavarovati ali ne, tehtnejše je vprašanje, kje in kako nezgodno zavarovati. Kajti otroka ne zavarujemo pred nesrečo ali poškodbo, ampak s tem odločamo, kakšno finančno varnost in možnosti si zagotovimo, če do česa pride. Po podatkih Splošne bolnišnice Murska Sobota so v lanskem letu pri otrocih, starih do 15 let, obravnavali 3672 različnih poškodb, vnosov tujkov in opeklin. Največ je bilo poškodb zapestja in rok, kar 884 primerov, skočnega sklepa 702, komolca in nadlakti 643, precej je tudi poškodb glave 482, pri čemer gre običajno za površinske poškodbe, sledijo kolena in golenice, kolk, ramena in drugo. Večina poškodb je po podatkih Inštituta za varovanje zdravja Slovenije posledica nezgod doma in v prostem času, manj pa v šoli, so pa prometne nesreče eden glavnih vzrokov za smrtne poškodbe mladih.

Nadaljevanje na 3. strani.

Še posebno otroci in mladi so med najranljivejšimi udeleženci prometa, in če manjši otroci med kolesarjenjem še ponosno nosijo čelade, nekoliko starejše težko prepričaš, da bi imeli čelado na glavi. Kot pravijo v bolnišnici, pri otrocih ne zaznavajo hudih poškodb pri padcih s kolesi, več je odrgnin ali izvinov, kakšna polomljena roka, drugače pa je pri mladih in odraslih. Če je kolesar udeleženec v prometni nesreči brez čelade, so možnosti za preživetje majhne ali pa so posledice hude. Udarec ob asfalt ali robnik je lahko usoden, so primeri, kjer bi jo kolesar, če bi imel čelado, odnesel le s praskami. FOTOGRAFIJA NATASA JUHNOV

V premislek

AGRA

J. Votek

Radgonski sejem Agra je eden redkih, ki ga kriza ni prizadela. Še naprej mu uspeva ohranjati visoko raven, saj se na njem predstavljajo vsi, ki v kmetijski panogi nekaj pomenijo. Organizatorjem je treba priznati, da jim uspeva uspešno povezovati primarni poslovni del sejma z vsebinskim, kmetijskopolitičnim delom, kjer je govor o perečih problemih kmetijske politike. In s tem se posredno določi poslovno okolje, v katerem bo panoga delovala v naslednjem letu. Uspešnost sejma pa je povezana s še enim ključnim dejavnikom, o katerem se ne razmišlja ali pa se ga neposredno ne omenja. Skupna evropska kmetijska politika je antipod sedanji tako opevani varčevalni politiki. Evropska kmetijska politika je edina, ki s priznavanjem in izplačevanjem rente (subvencij) evropske kmete štiti pred liberalnostjo trga in jih s tem spodbuja, da vlagajo in ohranjajo pridelavo hrane. Z delom ukrepov neposredno sofinancira investicijsko potrošnjo na kmetijah – mislim na podpore pri nakupu mehanizacije in tehnologije. Na primeru evropske kmetijske politike se vidi, da je mogoče davkoplačevalski denar potrošnika učinkovito uporabiti ne samo za vzdrževanje ali rast panoge, ampak tudi za dostop do cenejše in bolj kakovostne hrane. Drži pa, da se že pojavljajo pasti, ki lahko hitro razblinijo ta učinkovit model za kmeta in državljana. To je model, ki kaže, kako se je mogoče potegniti iz krize. So pa priložnost, da ta denar spravijo v svoje koncerne, že začutile multinacionalke. Zakaj mislite, da Monsanto tako pritiska na podreditev evropskega prostora s semeni? Zato, ker mu diši ta zdaj kolikor toliko enakomerno razporejen denar, ki ga želi spraviti k sebi in tako zanetiti še eno žarišče krize, ki pa je izredno nevarno, saj hoče nadzor nad eno od temeljnih dobrin, hrano.

Naročnik

Hofer sporoča

**SEDAJ ODPRTO
TUDI OB NEDELJAH**

Dragi kupci,
**poslovalnica v Murški Soboti
je sedaj odprta tudi ob nedeljah:**

od **8.00** do **15.00**

Veselimo se vašega obiska!

Več kot fer!

Hofer trgovina d.o.o.
www.hofer.si

ISSN 0351-6407

9 770351 640019

Jubilej Gimnazije Franca Miklošiča Ljutomer (GFML)

Zraslo je mogočno drevo s številnimi cvetovi in bogatimi plodovi

Ljutomerska gimnazija velja za eno najuspešnejših izobraževalnih institucij v državi – brez finančnih, organizacijskih ali statusnih problemov

GFML je v minulih petdesetih letih dokazala, da je bila odločitev davnega 1963. leta, da ustanovijo lastno gimnazijo in s tem omogočijo pedagoškemu delavcem in vsem drugim, da gimnazijo ustrezno materialno okrepijo in zaposlijo ustrezne kadre, vsekakor pravilna. Toda, kakor je povedal eden od dobitnikov kipca in nekdanji ravnatelj Boris Zrelec, so bila tudi mnoga težka leta, toda kljub temu (ali ravno zato) so po zaslugi odličnih ravnateljev, učiteljskega zbora in s sodelovanjem dijakov in okolja uspeli. Poleg Borisa Zreleca so bili prvi učitelji na Ljutomerski gimnaziji Drago Novak, Milica Pevec, Alojz Lindner, Silvester Prelog in Bela Jalševc, v petdesetih letih pa so jo vodili Drago Novak, Boris Zrelec, Ivan Rihtarič, Ozvald Tučič in zdaj Zvonko Kustec. Poleg teh sta na petkovi slavnostni akademiji kipca Franca Miklošiča, ki ga je izdelala kiparka Irena Brunec Tebi, v dvorani ŠIC-a prejela še Olga Karba, županja Občine Ljutomer, ter predsednik države Borut Pahor. Pahor je v svojem nagovoru poudaril velik pomen znanja, vzgoje ter moralne trdnosti za prihodnost učeče se družbe, šolski minister Jernej Pikalo pa je povedal, da je bil nemalo presenečen, ko je zbiral podatke o gimnaziji in prišel do izjemne ugotovitve, da je GFML ideal vsakega ministrstva, saj nima finančnih, organizacijskih niti statusnih problemov, ima stabilen vpis, odlično vodstvo in dijake iz celotne regije, ki cenijo kakovost in imajo odlične učne rezultate.

Sodelovanje za razvoj regije

Slovesnosti ob 50-letnici Ljutomerske gimnazije so potekale že konec avgusta z nedeljskimi kasaškimi dirkami nekdanjih dijakov, v petek, 30. avgusta, dopoldne pa je še pred slavnostno akademijo v prostorih gimnazije potekala okrogla miza z doktorji znanosti, nekdanjimi dijaki gimnazije ter pomurskimi župani, ki so se odzvali povabilu vodstva šole, da skupaj spregovorijo o možnostih razvoja pomurske regije.

Razvoj bi bil hitrejši, če bi imeli še več pravih podjetniških in razvojnih idej, če bi znali v regiji bolje sodelovati in če bi imeli pravni okvir regije. Dr. Simona Topolinjak je opozorila na preveliko razdrobljenost regije po občinah in po strankah, le redki pa se vprašajo, kaj je dobro za občino in za ljudi. Vsekakor bi morali znati boljše poiska-

Kipce s podobo Franca Miklošiča so prejeli nekdanji ravnatelji ali njihovi družinski člani, in sicer Drago Novak (posthumno), Boris Zrelec, Ivan Rihtarič in Ozvald Tučič (posthumno). FOTOGRAFIJE NATAŠA JUHNOV

ti skupne prednostne naloge za celotno regijo. Danes se tako občine kot javne institucije dušijo v nepotrebnem birokratskem delu, ki ga zahtevajo državni organi, kljub temu pa so zbrani župani iz občin Dobrovnik, Apače, Beltinci, Puconci in Ljutomer opozorili na uspehe delovanja sedanjih lokalnih skupnosti. Dobre ideje in konkretni cilji imajo vedno uspeh, seveda pa jim morajo stati ob strani tudi razvojne agencije in druge stanovske povezave – najbolj jo pogrešajo prav kmetje. Pravzaprav je treba

vztrajati pri dosedanjem dobrem delu, je opozoril Ludvik Novak, župan Občine Puconci, kajti prav občine so razvile podeželje: »V njih naj bo čim manj politike. Ko so volitve končane, v občinah ne sme biti več politike.« Tudi Olga Karba je opozorila, da kar 75 odstotkov vseh aktualnih investicij v Sloveniji izvajajo občine, pogreša pa več sodelovanja razumnikov, kakršni so se zbrali na okrogli mizi, tudi pri sprejemanju odločitev v lokalnih skupnostih. Mladi strokovnjaki z doktorskimi naslovi si naspro-

Boris Zrelec, nekdanji ravnatelj GFML, se je zahvalil v imenu prejemnikov priznanja: »GFML je zraslo iz semena, posejanega 1963. leta, v mogočno drevo s številnimi cvetovi (programi) in bogatimi plodovi (maturanti) zahvaljujoč dobremu sodelovanju.«

tno želijo, da bi jih v domačih krajih bolj pogosto uslišali in jim verjeli; tako pa je tudi Jasminka Filipič uresničila svojo idejo o uporabi ostanka blata s čistilnih naprav šele na Dunaju.

Tudi Saša Vrtnjak in Samo Rauter sta opozorila na neizrabljene priložnosti v turistični ponudbi, ki bi bila prav gotovo bolj učinkovita, če bi se znali povezati in se dogovoriti, katere vrste gostov bo kdo privabljal. Dejan Hozjan je predlagal, naj stopijo v Pomurju korak naprej: namesto da govorijo le o zadrževa-

nju domačih intelektualcev, naj začnejo privabljati v Pomurje intelektualce od drugod, saj je prav življenje na podeželju ob uporabi sodobne tehnologije za mlade izjemno zanimivo. Prav tako je vprašal, ali sploh kdo ve, katere dejavnosti želi regija v prihodnjih dvajsetih letih razvijati – kajti le tako bi potem mladi vedeli, kakšen kader bo v tej pokrajini našel zaposlitev in bi se temu primerno lahko izobraževali. Miroslav Novak se je dotaknil nesmiselnega spreminjanja sistema lokalnih skupnosti v minulih stotih letih, kajti vsako spremembo vpliva na ljudi in njihov občutek pripadnosti: »Vse bolj se mi zdi, da deluje vse tako, kot plavajo ribe v vodi – brez neke sistemske usmeritve. Vedno bolj pa sem tudi razočaran nad informacijsko družbo, ki zgolj bremeni ljudi s presežkom informacij. Mi še ne znamo pravilno delovati v tej družbi, mnogi namreč ne vedo, da niso pomembni novi tehnični pripomočki, ampak predvsem vsebina. Vsebin pa ni.« Tudi Matej Mertik je menil, da se v Pomurju preveč izgublamo v malenkostih, zato so druge regije, kjer znajo bolj sodelovati, tudi razvojno uspešnejše. Tudi Metka Sitar je prepričana, da mora celotno Pomurje iskati razvojno priložnost zunaj regijskih in državnih mej. Sicer pa drži to, na kar je opozoril Jernej Kosi: »Skrajni čas je, da se nehamo samopomilovati in govoriti le o slabih stvareh. Prav Ljutomerska gimnazija je dokaz, da je mogoče tudi v neki provinci ustvariti fenomenalno zgodbo o uspehu.«

Bernarda B. Peček

V soboto popoldne so se v športni dvorani ŠIC Ljutomer srečali nekdanji maturanti in profesorji Ljutomerske gimnazije.

KUPON

 mali oglas

 čestitka (označi)

Za mali oglas vpišite v vsako okence eno črko.

Naročniki, s kuponom dobite darilo!

V mesecu, ko slavite rojstni dan, imate možnost izbrati darilo: mali oglas v Vestniku ali čestitko na Murskem valu.

Izpolnjen kupon v mesecu, ko imate rojstni dan, predajte v naročniški službi Vestnika, Ulica arhitekta Novaka 13, Murska Sobota. Mali oglas z besedilom do 100 znakov ali radijska čestitka z eno pesmico sta brezplačna.

Ugodnost velja samo za naročnike časopisa Vestnik, ki imajo v mesecu uveljavitev kupona rojstni dan (ob predaji kupona obvezna legitimacija – dokazilo o rojstnem dnevu), na hrbtni strani pa je odtisnjen naslov naročnika.

Male oglase in čestitke brez kupona zaračunavamo po ceniku in veljajo samo za fizične osebe.

Prispevki za verouk

Denarja za katehete ni dovolj

Dohodkov iz gospodarske dejavnosti nadškofije ni

V soboški škofiji so se odločili za zbiranje prostovoljnih prispevkov (v povprečju 20 evrov po učencu) za opravljanje verouka. Uvedba prispevkov je nenavadna, saj so v manjših župnijah nekoč katehezo opravljali duhovniki sami, v večjih župnijah pa so jim pomagali kaplani.

Položaj se je danes bistveno spremenil. Duhovniki so vse starejši in nekateri zaradi let še komaj opravljajo župnijsko delo, zato so v večjih župnijah zaradi števila otrok potrebni katehete. Še v času skupne mariborske škofije so bili zaposleni katehete, ki imajo nekaj nižje plače od učiteljskih, upravičeni pa so do vseh drugih dohodkov in po besedah ekonomista sobo-

ške škofije Alojza Benkoviča tak status katehetov ni sporen. Prizna pa, da se pri zaposlitvah ni razmišljalo o sredstvih za to.

Po delitvi škofije so bili razdeljeni katehete. Soboška škofija je upravičena od države do 40-odstotnega nadomestila za plačilo prispevkov za štiri katehete, za vse drugo pa mora plačilo zagotoviti škofija oziroma župnija, kjer delujejo katehete.

Dogovorjeno je bilo tudi, da se bo delo katehetov financiralo iz prihodkov gospodarske dejavnosti škofije. Po delitvi nadškofije bi posamezna škofija dobila sorazmerni del prihodkov glede na delitveno bilanco. J. V.

Rojstni dan naročnika v času od 1. do 30. 9. 2013. Nečitljivih kuponov ne upoštevamo.

Pitna voda

Ne gre samo za oskrbo ljudi s pitno vodo

V ozadju je obvladovanje vode za prehrano ljudi in živali pa tudi za kmetijsko pridelavo

Odbor za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pri državnem zboru je letošnje sejo na sejmu Agra posvetil problemu oskrbe s pitno vodo. Izhodišče za razpravo, v kateri so sodelovali predstavniki civilne javnosti, je bil predlog direktive EU o podeljevanju koncesijskih pogodb, ki je bil objavljen 20. novembra 2011. Ta v splošnih usmeritvah predvideva, da se na področju podeljevanja koncesij vzpostavi ustrezen red. To izhodišče je podprla tudi naša vlada v začetku leta 2012, zanimivo pa je, da se širša javnost takrat ni vključila v razpravo o direktivi. Ta se je začela letos pozno spomladi, ko se je na direktivo odzvala civilna družba v EU in poudarila nevarnost privatizacije vodnih virov, ki jih direktiva omogoča. Privatizacija pa je bila ena od zahtev v svežnju varčevalnih programov v državah v krizi (Grčija).

Po mnenju kemijskega tehnologa dr. Darka Dreva z Inštituta za vode direktiva državam članicam omogoča, da postavijo nekatere omejitve na področjih, ki jih ocenjujejo kot strateska – med njimi tudi za pitno vodo. Naš problem pa je, da ne vemo, kako se bomo izvlekli iz finančnega krča oziroma iz krize – sami ali s pomočjo troke. Pri drugi možnosti se nam kaj hitro lahko zgodi, da bo treba razpisati koncesije za oskrbo s pitno vodo in to prepustiti zasebnikom. V nekem delu se temu ne bo mogoče izogniti, še posebej tam, kjer je EU udeležena kot sofinancerka ali glavna financerka gradnje vodovodnih omrežij.

Nevarnost vdora tujih koncesionarjev

Da ne gre za nemogoč scenarij, dokazuje sklep vlade o reorganizaciji na področju upravljanja vod, sprejet 26. februarja letos, s katerim je vlada potrdila koncept reorganizacije na področju upravljanja vod po treh stebrih. Predvideni sta ustanovitve direktorata za vode in ustanovitve javnega podjetja za upravljanje vod, v drugem stebru so izvajalci vodnih storitev, ki izvajajo javno službo, in v tretjem delu uporabniki vodnih storitev, ki se v upravljanje vod vklju-

čijo z vzpostavitvijo vodnih skupnosti ter svetov za vode, prek katerih se koordinira urejanje voda na ravni lokalnih skupnosti. Tak sklep pa odpira širok manevrski prostor, ki že zdaj nima omejitve. Zdjaj občine izdajajo koncesije za vodovodne sisteme in po veljavnih pravilih bi že zdaj lahko to oddale zasebniku. V prihodnje pa bo to še lažje, če ne sprejmemo ustreznih omejitev. Nevarnost za vdor tujih koncesionarjev ni samo v direktivi, ki to omogoča, ampak še v eni prednosti, ki jo Slovenija ima in je pomembna za tuje koncesionarje. Slovenska podtalnica je, kot pravi dr. Darko Drev, razmeroma čista, zato zahteva razmeroma majhna vlaganja za vzdrževanje ustreznih kakovosti. Po opravljenih analizah oskrbe s pitno vodo v privatiziranem sistemu Velike Britanije in v javnem nemškem sistemu so te pokazale, da je voda v Veliki Britaniji v povprečju za deset odstotkov dražja od nemške zaradi vključenega dobička, kakovost pa v minimalnih dopustnih mejah.

Ob Drevu se je v zaščito virov pitne vode aktivno vključil tudi ustavni pravnik dr. Lojze Ude, ki odločno zagovarja stališče, da je dostop do virov pitne vode in do pitne vode treba zaščititi v Ustavi RS. Po njegovem mnenju je to edina pot, da se zaščitimo pred liberalnimi direktivami EU, ki vse globlje posegajo v javno dobro in dopuščajo privatizacijo osnovnih virov za preživetje.

Ena od vran bo na dolgi rok crknila – živilska industrija pa tudi kmet

Pri privatizaciji pitne vode se zanemarljivo požarna varnost, ki se zagotavlja iz javnih vodovodnih omrežij. Presenetljivo pa je, da se z vodo ne ukvarjajo kmetje in tudi živilskopredelovalna industrija ne. Kmetje so svoje razprave usmerili v namakanje sisteme in namakanje, ob tem pa zanemarljivo, kaj jih čaka, če se pojavijo koncesionarji, ki bodo upravljali vodne vire. Navsezadnje se lahko izredno hitro zgodi, da bo katero od podjetij začutilo, koliko bi lahko za-

služilo z upravljanjem že zgrajenih melioracijskih sistemov. Redno vzdrževanje in vzpostavitev načrtovanih vodnih režimov v teh sistemih bi lahko ublažila sedanje katastrofe, ki smo jim priča iz leta v leto. Tako se lahko dokaj neopazno zgodi, da bo nekdo lobiral in prevzel te sisteme, toda učinke bo na koncu zaračunal kmetu. Kmetje se tudi ne zavedajo, da liberalizacija upravljanja vodnih virov prizadeva tudi njih, saj so predvsem živinorejci zavezani, da po nekkih drugih direktivah skrbijo za dobro počutje živali, in na prvem mestu pri zagotavljanju dobrega počutja živali je zadostna količina čiste in zdrave vode. Velik porabnik neoporečne vode je tudi živilskopredelovalna industrija – ne samo industrija pijač, ki poleg tehnološke vode potrebuje neoporečno in čisto vodo za prehranske izdelke. V tem primeru ne gre samo za vprašanje cene, ampak za zagotavljanje standardov kakovosti. Pa o tem nič, ko pride do afere, pa bodo v zraku. Nenavadno je, kako arogantno se vede kapital do javnega dobrega. Zgolj plačilo vodarine in s tem pričakovanje, da to pomeni zadostno jamstvo za kakovost v sedanjem času oziroma če se bodo vodni viri in vodovodni sistemi privatizirali, tega jamstva ne daje več. Res je, da vrana vrani ne izkljuje oči, toda ravno zaradi tega se lahko zgodi, da bo ena od vran na dolgi rok crknila – v tem primeru živilska industrija pa tudi kmetje, ko bodo nanje pritisnili za sebnimi koncesionarji za pitno vodo.

J. Votek

Voda je v Veliki Britaniji v povprečju za deset odstotkov dražja od nemške zaradi vključenega dobička, kakovost pa v minimalnih dopustnih mejah.

V Lendavi

Madžarski skrajni desničarji

Občina Lendava: »Politična propaganda ali agitacija na prireditve ne sodi«

LESE A JOVU ENERGIAPOLITIKAJAKAT
imoly hangsúlyt kell fektetni a jövőben
másrészt a környezetterhelés csökken
ximum 20 százaléka fedezhető ilyen
asználásával lehet kielégíteni.

ok 2/3-a jobbikos, csak még nem tud ró

Jobbik Magyarországért Mozgalom

Na letošnjem Bogračfestu v Lendavi je med 103 ekipami, ki so se pomerile v kuhanju bograča, sodelovala tudi ekipa skrajno desne madžarske politične stranke Jobbik. Tretja najmočnejša stranka v madžarskem parlamentu je znana po antisemitizmu in protiromski retoriki ter po zavzemanju za revizijo Trianonske mirovne pogodbe, s katero je Madžarska leta 1920 izgubila dve tretjini takratnega državnega ozemlja. Stranka Jobbik je tesno povezana tudi s prepovedano madžarsko gardo, katere člani so patrolirali v vaseh, kjer so se madžarski prebivalci čutili ogrožene zaradi Romov. Člani Jobbikove »kuharske« ekipe so v Lendavi postavili tudi stojnico s promocijskim gradivom, med drugim so delili letake, na katerih so predstavljena glavna izhodišča njihovega političnega programa. Na njih je navedeno, da bi vprašanje zamejskih Madžarov moralo postati evropska tema, prizadevajo si tudi za kulturno in gospodarsko združitev vseh Madžarov. Predsednik pomurske madžarske samoupravne skupnosti Ferenc Horvath na vprašanje, kakšno je stališče manjšinske organizacije do politike, ki jo zagovarja Jobbik, pravi, da se sam nikoli politično ne opredeljuje in da ni član nobene stranke. Sicer meni, da je Jobbik politična stranka kot vse druge in da ni seznanjen, da bi v Lendavi počeli kaj takega, kar bi lahko koga motilo. Horvath je po lastnih besedah videl, da so člani Jobbika na Bogračfestu, vendar z njimi ni imel stikov.

»Bogračfest je kulinarčni dogodek in naj tak tudi ostane«

Zakon o političnih strankah sicer določa, da v Sloveniji ne sme delovati politična stranka, ki ima sedež v tujini, prav tako ne stranka, ki propagira rušenje ustavne ureditve ali zahteva odcepitev kakšnega dela Slovenije. Na Ministrstvu za notranje zadeve med drugim odgovarjajo, da zakon izrecno ne pojasnjuje pojma delovanje stranke, ampak v prvem členu poudarja le sodelovanje strank na volitvah v organih oblasti, kar je bistveni element, ki opredeljuje pojem stranke in ga ločuje

od drugih organizacij. Dodajajo še, da Zakon o volilni in referendumski kampanji določa, da v Republiki Sloveniji ni dovoljeno izvajati volilne kampanje za volitve v drugi državi, predpisuje pa tudi globo za navedeni prekršek. Po omenjenem zakonu so volilna kampanja vse politične oglaševalske vsebine in druge oblike politične propagande, katerih namen je vplivati na odločanje volivk in volivcev pri glasovanju na volitvah. Na lendavski občini pravijo, da se prireditve lahko udeležijo vse ekipe, ki sprejmejo pogoje razpisa. »Organizatorji ekip ne preverjajo, so pa omejene možnosti za tako imenovano samopromocijo. Politična propaganda ali agitacija na prireditve ne sodi. Če kdo to počne, grobo krši pravila prireditve,« so zapisali. Konkretne akcije Jobbika sicer niso zaznali. Organizator Bogračfesta je bila Turistična zveza Lendava vabi, ki je objavila razpis in zbiralala prijave. »Prireditve združuje ljubitelje kuhanja bograča, predvidevamo, da je tudi ekipa Jobbik ena izmed njih. Ekip ne zavračamo ali sprejemamo glede njihove politične pripadnosti, nacionalnosti ali katerega drugega kriterija. Bogračfest je kulinarčni dogodek in naj tak tudi ostane. Kot organizator nismo prejeli nobenih pripomb zaradi ekipe Jobbik, niti nisimo seznanjeni, da bi delili kakršen koli material.« Narodnostni poslanec Laszlo Göncz je za prisotnost Jobbika na Bogračfestu slišal od nas. Kot pravi, glede na maloštevilno madžarsko manjšino v Sloveniji ni pričakovati, da bi si madžarske politične stranke zelo prizadevale za njihove glasove. Kot je znano, je konservativna vlada Viktorja Orbana zamejskim Madžarom ponudila možnost pridobitve madžarskega državljanstva, sprva le simboličnega, ki pa so ga pozneje nadgradili z volilno pravico, zato obstaja možnost, da se bodo tovrstne politično-marketingške akcije madžarskih političnih strank na narodnostno mešanem območju še ponovile. Göncz pojasnjuje, da se je po podatkih madžarskega veleposlanstva v Sloveniji za pridobitev državljanstva doslej odločilo le okoli 150 prekmurških Madžarov.

Timotej Milanov

Otrok ne moremo zavarovati pred nesrečo

Ko se življenje postavi na glavo

Letno na urgentnem oddelku obravnavajo 3672 različnih poškodb

Nadaljevanje s 1. strani.

Tudi v SBMS pri poškodbah otrok ugotavljajo, da se največkrat poškodujejo med igro ali z udarcem ob trdi predmet, redko pa je povzročitelj kdo drug. Pogostejše so tudi poškodbe pri športu, rekreaciji in drugih prostočasnih dejavnostih. Fantje, ki so bolj aktivni, se tudi hitreje in težje poškodujejo kot dekleta, kažejo različne raziskave. Pri otrocih do 15. leta so različni padci najpogostejši vzrok za poškodbe brez smrtnega izida, pri mlajših so padci povezani z uporabo stolčkov, s previjalne mizice, igral na igrišču,

pri starejših z uporabo športnih terenov in rekvizitov, kot so kolesa, rolke, rolerji, smuči in drugo. Starši imajo pri varnosti in tem, da zaščitijo svoje otroke, pomembno in odgovorno vlogo, da otroka opozorijo na nevarnosti in kako se jim izogniti, naj pa otrok ne zavijajo v vato. Danijel Grabar, strokovni direktor v SBMS, poudarja prav problematiko nezgodnih zavarovanih otrok in težjih poškodb pri otrocih. Medtem ko starši pri zavarovanju najpogosteje gledajo dnevno odškodnino, ker so manjše poškodbe in zlomi najpogostejši, ponudbe pa bolj mikavne, je treba v ospredje postaviti težje po-

škodbe. Te poškodbe, ko se življenje postavi na glavo, so sicer redke, letno jih je nekaj deset, v naši regiji pri otrocih po dve ali tri na leto. Če pa do tega pride, je zdravljenje drago, zdravstveni sistem pa ne omogoča vsega. In naj vas pri tem ne potegnejo nagrade ob sklenitvi zavarovanj. Opozoril je tudi na to, da zdravnik po lastni strokovni presoji odloči, ali je pri bolniku potrebna mobilizacija določenega uda, nekateri starši pa v želji, da bi dobili nekaj deset evrov odškodnine, kdaj tudi vplivajo na zdravnike, naj potencirajo poškodbo.

A. Nana Rituper Rodež

Nepreslišano

KARİKATURA: ANTON BUŽETI

VESTNIK

Izdaja: Podjetje za informiranje Murska Sobota, d. o. o. Izhaja ob četrkih.

Elektronska pošta: Vestnik: vestnik@p-inf.si, marketing: marketing@p-inf.si, naročniška služba: oglasi.vestnik@p-inf.si, www-stran: http://www.vestnik.si.

Uredništvo: Majda Horvat (odgovorna urednica), Janez Votek (namestnik odgovorne urednice), A. Nana Rituper Rodež, Andrej Bedek, Bernarda Balažič Peček, Milan Jerše, Vida Toš, Timotej Milanov, Jože Gabor, Tomo Koles, Ciril Kosednar (novinarji), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica), Ksenija Šomen (tehnična urednica), Robert J. Kováč (računalniški prelom). Direktor: Dejan Fujs. Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Ulica arh. Novaka 13, št. tel.: 538 17 10 (redakcija), 538 17 20 (naročniška služba), 538 17 18

(marketing), št. telefaksa 538 17 11. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Letna naročnina za fizične osebe je 98,80 evra, za pravne osebe 145,60 evra, za naročnike v tujini 208 evrov, letna naročnina za on-line Vestnik je 62,40 evra. Naročniki tiskane izdaje imajo online dostop brezplačen. Izvod časopisa za naročnika je 1,90 evra. Davek na dodano vrednost (9,5%) je vračunan v ceno izvida. IBAN pri Novi KBM SI56 0488 1000 1763 203, SWIFT koda banke KBMASI2X. Tisk: Druck Styria GmbH & Co KG, Avstrija. Naklada: 11.900 izvodov.

Imetniki materialnih avtorskih pravic za avtorska dela, objavljena v Vestniku ali njegovih prilogah, so Podjetje za informiranje Murska Sobota, d. o. o., ali avtorji, ki imajo s podjetjem sklenjene ustrezne avtorske pogodbe.

Prepovedana je vsakršna reprodukcija, distribucija, predelava ali dajanje na voljo javnosti avtorskih del ali njihovih delov v tržne ali druge namene brez sklenitve ustrezne pogodbe z izdajateljem.

Avstrijski trgovec

Odpeljal, ne da bi plačal

Josef Tschiggerl
bo moral na
murskosoboško sodišče

Ker v veliko razpravno dvorano št. 12 tukajšnjega okrožnega sodišča ni prišel avstrijski nakupovalec živine Josef Tschiggerl, obtožen, da je ogoljufal prekmurske in prleške kmete, s tem ko je od njih odpeljal tudi do 25 glav goveje živine na teden in je ni plačal, je sodnica Natalija Pavlič Goldinskij sojenje odložila za nedoločen čas. Kot je dejala sodnica, Tschiggerl sploh ni prevzel vabila, ki mu ga je po avstrijskih organih poslalo murskosoboško sodišče. Ker pa ima Avstrijec v Sloveniji na grbi še nekaj drugih kazenskih postopkov, v enem sicer obtožnica še ni pravomočna, je Pavlič-Goldinskijeva odločila, da bo vse primere združila v enoten proces, ki bo zdaj tekkel na okrožnem sodišču. Ob tožilki Desanki Novak, ki je avstrijskemu trgovcu z živino naprtla očitke poslovne goljufije, je proti obtoženci na predobravnavnem naroku nastopila še odvetnica Karin Ščap Gubič – v imenu opeharjenih kmetov je namreč vložila premoženjsko denarne zahtevke.

Josef Tschiggerl je imel oziroma ima v avstrijskem kraju Unterpurkla, ki je od Gornje Radgove oddaljen le dobrih deset kilometrov, registrirano živilsko podjetje, v letu 2008 pa je kot samostojni podjetnik v Lemerju odprl podružnico, ki se ukvarjala z odkupom živine. Med tistimi, ki še vedno čakajo na denar, je tudi Marjan Štaus iz Ižakovec. Februarja 2009 je avstrijskemu podjetniku prodal dva bika in telico za okoli 3400 evrov, vendar denarja do danes ni prejel. Štaus ni osamljen primer, Tschiggerl pa je po nekaterih podatkih pomurskim kmetom dolžan več kot trideset tisoč evrov. Avstrijec se je kmetom vmes oglasil le toliko, da je pošiljal dopise, da bo poravnal dolg, pa tudi, da mu je slovenska država napačno obračunala trgovino z živino, ker je moral davčni upravi odvesti več davka kot sicer. Zdaj pa se je nakupovalec živine očitno pogreznil v tla, saj se je za njim izgubila vsaka sled.

Andrej Bedek

pomurje.si
BOLJŠA STRAN SPLETA

RLS Moda Gornji Petrovci

Rene Lezard ne kaže zanimanja za svoj obrat

Novemu lastniku bi zagotavljal vsaj tričetrtinsko zasedenost zmogljivosti

Domneve, da lastnik RLS Mode v Gornjih Petrovcih Rene Lezard čaka na ugodno ceno in bo od stečajnega upravitelja odkupil prostore in del Murine opreme, se ne uresničujejo. Prej bi lahko rekli, da želi zmanjšati obseg poslov v svoji hčerinski družbi. Zdaj je že gotovo, da se Rene Lezard ne poteguje za lokacijo v Gornjih Petrovcih, še več, novemu lastniku petrovskega obrata naj bi sam prodal svojo hčerinsko družbo. Eden od kazalcev je stalno

spreminjanje pogojev za odkup Murinega desetodstotnega deleža v RLS Modi.

Kdo bo kupil Gornje Petrovce

Podoben scenarij se odvija, kot kaže, v Gornjih Petrovcih. Stečajni upravitelj Mure, d. d., v stečaju Branko Đorđević in družba Rene Lezard, ki je lastnica petrovskega podjetja RLS Moda Gornji Petrovci, nista našla skupnega jezika glede nakupa premoženja in nepremičnega premoženja, ki ga ima družba v najemu. Rene Lezard kljub nizki odkupni ceni ni zainteresiran za nakup omenjenega premoženja. Njegov cilj naj bi bil, da objekte kupi nekdo, ki ima interes nadaljevati tekstilno proizvodnjo, sam pa bi novemu lastniku ali lastnikom prodal ali predal tudi delujočo družbo RLS Modo ter ji zagotovil 70-odstotno zasedenost s programom šivanja za Rene Lezard za naslednjih nekaj let. Branko Đorđević nam je potrdil, da je zanimanje pokazal domači kupec, s katerim bo sklenil dokončni dogovor o prodaji po izdani sklepu stečajnega sodnika. Ob premoženju zainteresiranemu kupcu oziroma kupcem (pri nakupu naj bi sodeloval eden od nekdanjih vodilnih v Muri) pa stečajni upravitelj prodaja tudi desetodstotni poslovni delež Mure v RLS Modi. Tudi tu Branko Đorđević še ni našel skupnega jezika z družbo Rene Lezard. Po že dogovorjeni ceni okrog 16 tisoč evrov si je ponovno premislil in postavlja nove pogoje za nakup, ki pa jih še nista uskladila. Cilj stečajnega upravitelja Đorđevića je, da ob premoženju proda tudi poslovni delež Mure v RLS Modi, sicer ga po prodaji nepremičnin in dela strojev, ki so v Murini lasti, verjetno ne bo mogel več prodati. Tega, ali nemški lastnik prodaja družbo RLS Moda, stečajni upravitelj Mure ne ve, predpostavlja

RLS lani z izgubo

RLS Moda iz Gornjih Petrovec z okrog 80 zaposlenimi od leta 2009 dosega povprečno 9-odstotno letno rast prihodkov. Leta 2009 so ustvarili za 1,4 milijona evrov prihodkov, v lanskem poslovnem letu (od aprila 2012 do konca marca 2013) pa 1,6 milijona evrov. Strošek dela je znašal 1,2 milijona evrov, za plače je šlo 901 tisoč evrov ali okrog 938 evrov bruto na delavca. Strošek materiala je znašal 300 tisoč evrov, preostalo pa je šlo za plačilo drugih materialnih stroškov. Lansko poslovno leto je družba končala z 11 tisoč evri izgube.

pa, da je ta možnost realna glede na to, da kljub ugodni ceni ni imel interesa za nakup nepremičnin in dela premoženja premoženja (strojev).

To bi lahko pomenilo, da tudi Rene Lezard krči obseg proizvodnje, pri tem pa ubira nekoliko drugačno pot od indijskih lastnikov Escade, saj novemu lastniku prostorov petrovske tovarne še naprej ponuja šivanje za Rene Lezard, vendar v manjšem, 70-odstotnem obsegu. V primerjavi z radgonskim ECC, ki ob šivanju opravi vse razvojno delo (tehnološka priprava modelov za proizvodnjo), je petrovska družba bistveno bolj na prepihu, saj v tem obratu samo šivajo in niso vključeni v razvoj. Tako bo ob trenutni ceni minute šivanja in zmanjšanjem obsegu naročil družbe Rene Lezard težko vzdrževati pozitivno poslovanje. Ni pa zgodba izgubljena, če ima nov lastnik ali lastnika partnerje ali naročila za posle z višjo dodano vrednostjo – tehnološko pripravo kolekcij, saj je obrat majhen in zato prilagodljiv.
J. V.

Prodaja strojev

Za nateg kmetov kazenska ovadba

Trgovcu Mihaelu Vinkoviču kriminalisti stopili na prste

»Kdor kmetijski stroj išče, naj Agrovinko, s. p., obišče!« Tako je trgovec s kmetijsko mehanizacijo Mihael Vinkovič iz Gančan vabil k ugodnemu nakupu. A očitno pri tem

ni igral z odprtimi kartami, saj je, kot vse kaže, vsaj tri kmetovalce, ki so pri njem kupovali stroje, speljal na tanek led. Po plazu obtožb zoper Vinkoviča – eno od zgodb domnevno opeharjenega kmetovalca iz okolice Beltincev, ki je, kot je povedal v začetku junija za Vestnik, Vinkoviču dal 5.500 evrov predujma, za katerega se je lahko potem le obrišal pod nosom, povrh vsega pa je seveda ostal še brez traktorja – so preiskavo sprožili tudi kriminalisti. Kmetovalci, ki so prepričani, da jih je trgovec iz Gančan opetnajstil, so Vinkoviča namreč prijavili organom pregona. Na Policijski upravi Murska Sobota smo izvedeli, da so preiskovalci za zdaj spisali ovadbo zaradi treh goljufij pri prodaji kmetijske mehanizacije. Kazenska ovadba je že na tukajšnjem okrožnem tožilstvu.

Toda policijski postopki niso edini, s katerimi ima Mihael Vinkovič opravka. V petek bo po podatkih murskosoboškega okrajnega sodišča potekala dražba premoženja na naslovu njegove trgovine. Razlog? Posel z Darkom Zobarčem iz Dobove, ki je pri njem naročil in plačal za več kot pet tisoč evrov umeznega gnojila, vendar, kot je dejal Zobarč, gnojila nikdar ni prejel.

V Gančanih in okolici ljudje sicer vedo o Vinkoviču povedati res veliko, a nobeden se ni želel posebej izpostavljati. To pa je seveda razumljivo, saj bi lahko šlo za zelo občutljivo zgodbo. Neuradno smo izvedeli, da je že več ljudi iz tujine in tudi od drugod po Sloveniji, razočaranih zaradi ravnanja trgovca, že iskalo trgovca v njegovem podjetju, vendar ga niso našli. Prejšnji teden pa je Vinkovič po pripovedovanju ljudi, s katerimi smo govorili, menda občutil trdoto pesti domnevno opetnajstih strank. Domačini so nas še opozorili, da je trgovec, odkar se je spustil v posel s prodajo kmetijske mehanizacije, nankrat začel živeti na veliki nogi.

Podjetje Agrovinko je po dostopnih podatkih v stečaju, na istem naslovu v Gančanih pa ima Mihael Vinkovič še registrirano podjetje s podobno dejavnostjo Agro-partner, ki za zdaj še vedno posluje.

Andrej Bedek

Pomurski gospodarstveniki z vodstvom NLB

Konkretnih odgovorov niso slišali

Rudolf Horvat: »Iskali smo hišno banko, pri tem slovenske niso prišle v poštev«

Med kmetijsko-živilskim sejmom Agra so se z vodstvom Nove Ljubljanske banke sestali pomurski gospodarstveniki, ki jih je po pričakovanju zanimalo predvsem, ali bo banka spremenila pogoje za pridobivanje posojil.

Direktor radgonske družbe Elti Jože Caf je člana uprave NLB Blaža Brodnjaka vprašal, ali se bodo v bližnji prihodnosti spremenili pogoji financiranja za izvozne posle glede na preteklih pol leta in dobil odgovor, da bistvenih sprememb v naslednjih nekaj mesecih še ne gre pričakovati. Prokurist družbe Codex iz Murske Sote Jožef Banfi je povedal, da si želi staro NLB, pri kateri so uživali zaupanje tudi takrat, ko še niso imeli tradicije, pa so kljub vsemu rasli. Banfija moti, da so zaradi zaostrenih gospodarskih razmer vse stranke obravnavane enako. »Vedno smo poravnali vse obveznosti, zdaj pa smo deležni enakih kriterijev kot tisti, ki so banko prevzeli ali so slabo gospodarili.« Kot pravi, so se pogoji zelo zaostri, saj banke

danes po njegovih besedah zahtevajo zavarovanja v 200-odstotni vrednosti posojila. »S tem ponujajo posojila tistim, ki jih ne potrebujejo,« pravi Banfi, ki meni, da slovenske banke niso razvojno naravnane. Brodnjak odgovarja, da če družbi uspe bankirja prepričati, da gre za posel, ki ima za seboj denarni tok, potem je zavarovanje posojila drugotnega pomena. Opozoril je tudi na težavni položaj, v katerem je banka: »Če plačamo za depozite petodstotno obrestno mero, potem glede na vse stroške ne moremo odobriti posojila pod osemodstotno obrestno mero.« Rudolf Horvat, direktor družbe Saubermacher Slovenija, je Brodnjaku povedal, da so podobne besede poslušali že pred desetimi leti. Po njegovem mnenju je najslabši lastnik država. »Bavčarju in podobnim so odpirali vrata v bankah, ko so prihajali po vnaprejšnjem odobrenju posojila, nam je bilo težje.« Zato je njihova družba, kot pravi, iskala novo hišno banko, izbrali so tujo, slovenske niso prišle v

poštev, z njimi sodelujejo le še toliko, kolikor je potrebno. Sam meni, da bo morala NLB predvsem rezati stroške. Brodnjak je njegovo oceno označil za korektno in povedal, da se bo moral konsolidirati celotni bančni trg, celotna panoga pa se bo morala sprijazniti s tretjino manjšim obsegom poslovanja.

»Sistem javnega naročanja je popolnoma zgrešen«

Po njegovih besedah bo po reorganizaciji banka ohranila samo šest hčerinskih družb na območju nekdanje Jugoslavije, se pravi samo enote, ki se ukvarjajo s klasičnimi bančnimi posli. Predsednik uprave Pomgrada Tadej Ružič je poudaril, da v zadnjih letih opažajo spremenjen odnos banke do njihove družbe, ki spada v »kazensko« panogo – gradbeništvo. »Če hočemo vrniti posojila, moramo poslovati in potrebujemo garancije.« Ružič je Brodnjaka vprašal, ali je mogoče, da kot

zavarovanje garancijskega potenciala banka vzame tudi tako imenovana držana sredstva, ki nastanejo v projektu, kar pomeni, da od vsakega izdanega mesečnega računa naročnik zadrži deset odstotkov vrednosti do končnega obračuna. »Z našega vidika je to najbolj likvidno zavarovanje, bistveno bolj kot neka hipoteka, to je namreč del terjatve, ki jo je priznal naročnik in je tudi v devetdesetih odstotkih plačana,« pravi Ružič. Po besedah Brodnjaka ima glede garancijskega poslovanja v gradbeništvu banka velik izziv v ureditvi javnega naročanja: »Razpisne zahteve so enostavno nerazumne. To je ključni problem, saj lahko podjetje z enim poslom skuri garancijski potencial za vse leto. Sistem javnega naročanja je popolnoma zgrešen. Na drugi strani je struktura garancij, še zlasti tistih za odpravo napak v jamstveni garancijski dobi, popolnoma neustrezno uvrščena v bančni sistem, to je zame zavarovalni posel.«

Timotej Milanov

Ugreznil se je v tla

Mihael Vinkovič ni več dosegljiv na mobilne številke, na katerih nam ga je uspelo priklicati v začetku junija, ko je v naše uredništvo prišel eden od domnevno opeharjenih kmetov. Prav tako več ne deluje spletna stran njegove trgovine. Kot pa je dejal ob prvi objavi, je bil presenečen, da je njegova zgodba prišla v medije, saj je zatrdil, da je sam doživel več drugih grenkih izkušenj, ko so ga opeharili in ki bi bile primernejše za objavo. Ena od njih je po njegovih besedah lahko nakup znanega lokala v Beltincih. Vinkovič je takrat tudi priznal, da ima zaprte bančne račune svojega podjetja zaradi zapleta z dobaviteljem in »enim računom za 119 tisoč evrov, od katerega bi moral odvesti davek, vendar tega računa jaz nisem izstavil.« V začetku leta se je, kot je še dejal junija, že znašel v policijski preiskavi zaradi poslovne goljufije, ko je šlo za posel, vreden 12 tisoč evrov, a so se »stvari uredile«.

Blaž Brodnjak, član uprave NLB

»Treba je ločiti zrno od plev«

Pomurske gospodarstvenike zanima, ali bo NLB izboljšala pogoje za pridobivanje posojil in garancij – Brodnjak odgovarja: suveren bankir posel sklene, če ima projekt za seboj denarni tok – Še vedno nič novega o zapiranju pomurskih poslovalnic banke

Eden od dveh slovenskih članov uprave Nove ljubljanske banke Blaž Brodnjak se je s pomurskimi gospodarstveniki sestel na sejmu Agra v Gornji Radgoni v času reorganizacije največje slovenske banke. Do konca prihodnjega leta bo namreč za dvajset odstotkov zmanjšala število zaposlenih in tudi sicer banka ni v zaviljivem položaju. Ker obresti od danih posojil niso bile plačane, je po besedah Brodnjaka od lani do letos »izpuhtelo« 30 odstotkov prihodka, lanska izguba NLB znaša 300 milijonov evrov, z izgubo pa bo končala tudi letošnje leto. Brodnjak meni, da se bo v prihodnjih petih letih zgodila konsolidacija slovenskega bančnega trga, kar pomeni, da bo v državi namesto 20 le še od 12 do 15 »igralcev«, temu pa bo treba prilagoditi tudi bančno infrastrukturo. »Na valu 15-letne konjunkturo so se gradila drugačna pričakovanja, sedaj smo postavljeni na realna tla,« pravi. Pomurskemu gospodarstvu želi sporočiti, da se banka z novo strategijo vrača na trg.

V Pomurju ima NLB 13 poslovalnic za fizične osebe in podjetniški center. Koliko jih boste zaprli v procesu reorganizacije? In še: koliko od 200 zdaj zaposlenih v pomurski NLB bo manj in koliko od 62 bankomatov v regiji bo prenehalo delovati?

S konkretnimi podatki še v tem trenutku na morem postreči. To je projekt, ki zajema celotno Slovenijo, številni podatki pa bodo na razpolago v poznejši fazi. Dejstvo je, da mora banka v danih razmerah gospodarjenja nujno prilagoditi obseg svoje infrastrukture in tudi stroškovni obseg možnim ustvarjanja prihodka.

Tudi zmanjševanje števila zaposlenih je obsežen projekt na ravni celotne NLB, zato konkretni podatki za Pomurje v tem trenutku še niso znani. Pri racionalizaciji mreže bankomatov, ki je eden od ukrepov, ki jih izvajamo, pa bo prevladala ekonomska logika.

Opaziti je, da uslužbenci pri okencih v zadnjem času komitentom z večjo vsoto sredstev na tekočih računih svetujejo vezavo v depozite in sklade, kar je razumljivo, vendar tega prej niso počeli tako intenzivno. Ali je ohranitev delovnega mesta v NLB po novem vezana na tovrstno uspešnost pri poslovanju?

V vsakem primeru je eden od ključnih ukrepov banke ponovni zagon oziroma pospeševanje prodajnih aktivnosti, ki so izrazito namenjene ustvarjanju prihodkov. In v tej luči so seveda vsi prodajniki v hiši merjeni oziroma imajo jasno postavljene prodajne cilje, zato računamo in verjamemo, da je ta prodajna aktivnost sedaj intenzivirana.

Morda tega ne boste slišali prvič, gotovo pa se to sliši tudi med pomurskimi gospodarstveniki: bančni uslužbenci se bojijo svoje sence. Ta-

kšno stanje ali strah zaradi zgrešene naložbe je največji sovražnik zaupanja med banko in gospodarstvom. Ali lahko z oceno od ena do pet opredelite povprečno stopnjo tveganja za NLB pri sodelovanju s pomurskim gospodarstvom?

To je zelo nevhvaležno početje. Vemo, da je celotno slovensko gospodarstvo v tem trenutku v razmeroma zahtevnem položaju, splošne gospodarske razmere so izrazito zaostrene, kar še posebno velja za Podravje in Pomurje. Težko bi to kvantificiral v smislu ocene, lahko pa z gotovostjo povem, da je gospodarstvo v severovzhodni Sloveniji nadpovprečno prizadeto.

Pravite, da je pri odobritvi posojil za vas najpomembnejše, da je za poslom neki denarni tok.

Gre za filozofijo dajanja posojil oziroma financiranja na podlagi denarnega toka. Dobrega bankirja odlikuje predvsem to, da se ukvarja z vzdržnostjo poslovnega modela in z možnostjo

ustvarjanja denarnega toka. Če v konkretnem projektu ali poslovnem modelu družbe prepoznamo ta denarni tok na dovolj pregleden in razvojno izkazan način, je to za nas podlaga za odobravanje posojila, ne samo zavarovanja, ki ima neke vrste podporno naravo. Kriterij za presojo upravičenosti financiranja je predvsem ustvarjen denarni tok.

Po osnovnih kazalnikih poslovanja pomurskih gospodarskih družb lahko vidimo, da se razmerje med dolгови in kapitalom spreminja – podjetja imajo manj dolgov in več lastnega kapitala. Vzrok: krčenje bančnih posojil, torej tudi posojil NLB. Ali prihajate v Pomurje s ponudbo boljših in ugodnejših pogojev za posojila, je to del nove strategije?

Strategija banke je, da podpira zdrava jedra gospodarstva, kjer je možnost za ustvarjanje denarnega toka, ki temelji na konkretnih projektih, ki imajo trg in kupce. Ne bi se opredeljeval, ali je to ugodneje ali ne, vsekakor je treba v kri-

tako ne poznajo specifične posamezne gospodarske družbe v regiji.

Temu ne bi pritrdil, trdil bi celo nasprotno. Poslovanje z velikimi gospodarskimi družbami, ki imajo več kot 50 milijonov evrov prihodkov, smo centralizirali. To so največji slovenski gospodarski sistemi, ki so seveda kompleksni in povezani v skupine z več povezanimi družbami. Obravnavanje tovrstnih sistemov je zahtevnejše, zato trdim, da je njihovo obvladovanje na centraliziran način primernejša oblika. Ko pa gre za manjše gospodarske družbe, centralizacije ni bilo. Še vedno imamo regionalni oziroma lokalni pristop, kjer se naši delavci s strankami dnevno srečujejo na kraju samem.

Uradnih podatkov o priljubljenosti bank med pomurskimi gospodarstveniki resda ni, toda tudi ugotovitev, da banka NLB izgublja primat pri danih posojilih in tudi sloves najboljše banke, ni rečena na pamet. S čim nameravate to popraviti?

V kriznih časih in v luči sanacije celotnega gospodarstva je treba ločiti zrno od plev in se opredeliti za podporo gospodarskim družbam in sistemom, ki so zmožni ustvarjati denarni tok. Zato je na drugi strani treba jasno povedati, da je tam, kjer teh potencialov ne prepoznamo, boljša takojšnja prekinitev bolečine.

projektu reorganizacije načrtujete celovito prenovo poslovne kulture, kaj to pomeni?

Ključni izziv je ravno premik v kulturi in načinu delovanja. Banka mora postati odzivna in intenzivno komunicirati s svojimi komitentmi. Zato sem v okviru predstavitve pomurskim gospodarstvenikom s seboj pripeljal vse ključne direktorje naše organizacije, kar je jasno sporočilo, da se želimo približati lokalnemu gospodarstvu in prebivalstvu. Hiša se vrača na teren – to je temeljna usmeritev nove strategije.

Mikro in mala podjetja bodo po vaših besedah v prihodnosti hrbtenica slovenskega gospodarstva in vaša prioriteta.

Mikro in mala podjetja so hrbtenica vsakega gospodarstva, zato je tudi NLB v novi strategiji ta del gospodarstva opredelila kot ključni razvojni segment. NLB želi delovati kot razvojni agent. Ta projekt bo trajal nekaj deset let. Prav zdaj smo začeli projekt prenove poslovnega modela poslovanja z malimi in mikro podjetji, s katerim bomo najboljše prakse iz mednarodnega okolja pripeljali tudi v slovenski prostor.

Strategija in pristop sta lahko všečna, ampak na koncu gospodarstvo in fizične osebe zanima le, ali denar za posojila bo ali ne.

Če govorimo zgolj o financiranju in ne o celotni paleti bančnih storitev, se načeloma z vami lahko strinjam. NLB je v projektu prenove predvidela dva ključna projekta, ki sta povezana z odzivnostjo, ko gre za financiranje. To sta prenova kreditnega procesa za pravne osebe in, kot že rečeno, projekt prenove poslovnega modela za sodelovanje z malimi in mikro podjetji.

Pritrdili ste enemu od pomurskih gospodarstvenikov, da je država najslabši lastnik. Ali naj se država umakne iz lastništva banke?

Lastnina je zame odgovornost in obveznost, ne zgolj pravica, zato se kategorično ne opredeljujem, ali je boljši lastnik država ali zasebni lastnik. Zame je pravi lastnik tisti, ki je odgovoren, slovenska država pa v dosedanjih dejanjih ni izkazala te odgovornosti. Prepričan sem, da ni ravnala dovolj odločno, da bi se stanje izboljšalo, in očitno se nakažuje boljše rešitev v zasebni lastnini. Ne pravim pa, da državno lastništvo ni pravo, če je zagotovljeno neodvisno in profesionalno korporativno upravljanje, ki privede do dobrih rezultatov.
Timotej Milanov

Blaž Brodnjak: »Za dobre projekte ni kreditnega krča ni, zanje se banke tepemo.« FOTOGRAFIJA JURE ZAUNEKER

Na Zavodu Republike Slovenije za zaposlovanje, OS Murska Sobota je trenutno razpisanih več kot 130 prostih delovnih mest. Delodajalci imajo največje potrebe v gradbeništvu in storitvah.

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje

Najbolj iskani delavci v tem tednu:

delavec brez poklica - 40, osnovnošolska izobrazba - 12, zidar - 12, strojnik gradbene mehanizacije - 8, elektrotehnik - 7, strojnik - 4, frizer - 3, izvajalec površinske zaščite - 3, strojni mehanik - 3, bolničar - negovalec - 2, kuhar - 2, monter ogrevalnih naprav - 2, prodajalec - 2, tesar - 2, vzgojitelj predšolskih otrok - 2, zdravstveni tehnik - 2.

Iščejo se tudi:

dípl. inž. strojništva (vs) - 1, gostinski tehnik - 1, inž. gozdarstva - 1, inž. strojništva - 1, strojni tehnik - 1.

Več informacij o prostih delovnih mestih in seznam vseh aktualnih prostih delovnih mest z zahtevanimi pogoji za zaposlitev lahko najdete na uradih za delo, v CIPS-ih ter na internetni strani www.ess.gov.si.

znih časih in v luči sanacije celotnega gospodarstva jasno ločiti zrno od plev in se opredeliti za podporo gospodarskim družbam in sistemom, ki so zmožni ustvarjati denarni tok. Zato je na drugi strani treba jasno povedati, da je tam, kjer teh potencialov ne prepoznamo, boljša takojšnja prekinitev bolečine oz. prenehanje vztrajanja v iluziji.

Pravite, da za dobre projekte ni kreditnega krča in da se banke tepete zanje.

To vehementno in samozavestno trdim. Za dobre projekte kreditnega krča ni.

Bodo v prihodnje skrbniki posojil bližje podjetjem? Zdaj so vsi v Ljubljani in

Po mojem prepričanju in spremljanju tržnih deležev NLB ni tako in tudi posojilne aktivnosti ne upadajo. To pomeni, da smo vsaj tako aktivni kot povprečni igralci na trgu. Naša naložbena politika in strateška usmeritev, ki jo zagovarjamo, je osnovni postulat financiranja na podlagi denarnega toka, kar pa po našem razumevanju v zadnjem času velja tudi za druge bančne skupine. Na podlagi spremljanja tržnih deležev torej ne bi mogel pritrditi temu, da NLB izgublja svoj položaj.

Banka NLB ima v javnosti še vedno podobo »socialistične« banke, ki jo simbolizira dolga vrsta pred zgolj enim odprtim okencem. Tudi sami ste omenili, da je banka iz drugih časov. V

pobirki
bšperki

Nenavadno. Pri spomeniku prekmurkim pisateljem v soboškem parku, na katerem je napis »Celi moj žitek na tom bode, naj vam pomagam«, ki je posvečen branitelju slovenstva pred madžarizacijo in buditelju narodne zavesti Francu Ivanocyju, 29. avgusta nihče iz mestne občine ni imel časa prižgati sveče ali položiti venca. No, saj pa to ni bila ne vem kaka obletnica v primerjavi z drugimi.

Pa se le premika. V času vrste prireditev ob Košičevih dneh se je razvedelo, da naj bi se dober poznavalec Kleklovega nauka in dela odpovedal sedmim hektarjem župnijskih površin in izkupiček namenil za delno nadomestilo izgubljenih prihrankov v nadškofijskih gospodarskih družbah. Krajan pravijo, da si bolj želijo dvajset ali trideset arov za ureditev parkirišča. Razliko med morebitno kupnino in odstopljenim zemljiščem za parkirišča pa bi nadomestili s prostovoljnimi prispevki.

Zdaj, ko so se temperature spustile na znosno raven, so na ljutomerskem mestnem trgu začeli impregnacijo betonskih kock.

Tisti, ki se slabše spoznajo na umetniško svobodo, zdaj tuhtajo, kateri kipec so dobili na obletnici ljutomerske gimnazije. Zapletli so se v brke, ki nikakor niso podobni svetovno znanemu rojaku in akademiku dr. Francu Miklošiču, ampak naj bi bili podobni brkom gospoda iz sedanje dobe, ki pa ni Miklošič.

V Odrancih so kupili dve specialni kolesi, namenjeni intervencijski enoti policije. Pred zimo pa naj bi enoti, ki varuje zaselek Mirišče, poklonili še avtomod odranskega Chartaga.

Govori se, da bodo vsi, ki ne razumejo Jobbikovega manifesta in bi ga radi prebrali, tega lahko dobili v prevodu v enem od muzejev.

V Martjancih so določili posebno skupino ljubiteljev ptic. Ta naj bi poletela za jato štokelj v tople južne kraje in skušala ugotoviti, ali je med njimi par, pregan iz martjanskega gnezda. Balkonske ograje iz martjanskega gnezda niso vzeli s seboj.

Odprli doživljajski park Vulkanija pri Gradu

Zemeljske sile iz zgodovine

Eden največjih geoloških projektov v Sloveniji – Letno pričakujejo od 10 do 15 tisoč obiskovalcev

Po desetih letih idejnih zasnov in petih letih iskanja sredstev ter nastajanja je svoja vrata odprl doživljajski park Vulkanija pri Gradu na Goričkem. Gre za največji turistični projekt v občini in enega največjih geoloških v Sloveniji, ki je vreden skoraj tri milijone evrov.

V središču zemlje

Tisti, ki nekoliko bolj poznajo zgodovino Goričkega, predvsem pa okolico Grada, vedo, da je tukaj pred tremi milijoni let bruhal zadnji ognjenik na območju današnje Slovenije. Tega burnega dogajanja v preteklosti graška občina in slovenski geologi niso hoteli zavreči in nastal je omenjeni doživljajski park. Sestavljen je iz dveh delov. V stari Lednarjevi usnjarni, ki so jo prav tako obnovili, deloma celo iz vulkanskega kamna, je na ogled razstava o geoloških značilnostih Goričkega, kjer predstavljajo minerale, fosile, kamnine ter druge naravne materiale z Goričkega, v osrednjem in na novo urejenem objektu pa se lahko obiskovalci seznanijo z geološkimi pojavi in jih tudi občutijo. Na voljo jim je interaktivna maketa ognjenika, s katero lahko izvedo veliko o ognjenikih in drugih geoloških značilnostih tega območja, obiskovalce pa nato pot vodi skozi lavino cev, kjer z različnimi učinki podoživijo središče zemlje, še posebno, ko se z virtualnim dvigalom spustijo šest kilometrov pod zemljo. Tam je urejen tudi majhen kino, kjer lahko obiskovalci ob ogledu desetminutnega 3D-filma doživijo nastanek vesolja od velikega poka do današnjega dne ter začetijo vesoljske in zemeljske sile. Gre torej za doživljajski park, kjer bodo uživali še zlasti mlajši obiskovalci in tudi program je prirejen osnovnošolskim in srednješolskim skupinam. Sicer pa je obisk Vulkanije primeren tako za posameznike, družine kot tudi za večje skupine.

Pri nastanku doživljajškega parka Vulkanija pri Gradu, ki je pred dnevi odprl svoja vrata, so sodelovale številne ekipe strokovnjakov z različnih področij. FOTOGRAFIJA CIRIL KOSEDNAR

Podpora učnim vsebinam

Pri nastanku Vulkanije so sodelovali več podjetij in različne strokovne ekipe. Tako je recimo 3D-film pod vodstvom scenarista in operativnega vodje projekta Vulkanija, dr. Dragana Mrdakovića iz ljubljanskega podjetja TSE, ustvarjalo kar 35 ljudi, strokovne vsebine parka pa so delo številnih strokovnjakov, kot so geolog dr. Miha Jeršek, vulkanologinja dr. Polona Kralj ter geologinja mag. Mojca Bedjanič. Kot pravi Jeršek, so znanje, ki je plod večletnih raziskav, preoblikovali v scenarije, ki so bili razumljivi izvajalcem del. Predvsem pa so se potrudili, da bodo izobraževalne vsebine o ognjenikih in geologiji razumljive širši množici, predvsem pa mladim. Zato so jih oblikovali zelo preprosto,

zabavno in interaktivno. Kot dodaja Jeršek, je to prvi takšen primer geološkega doživljajškega parka v Sloveniji in tudi širše ter je lahko dobra podpora učnim vsebinam.

Turistična točka več

Župan Občine Grad Daniel Kalamar, ki je tudi idejni oče projekta, upa, da bo ta največji turistični projekt v občini privabil obiskovalce od blizu in daleč. Skupna vrednost projekta znaša skoraj tri milijone evrov. Večina sredstev je evropskih, okrog 350 tisoč evrov pa je prispevala občina.

Nekateri občani se sicer sprašujejo, kakšno korist bo od tega imela občina, vendar, kot pravi Kalamar, bi bilo škoda zavreči zanimivo zgodbo o vulkanih in geologiji na tem območju, ki

skorajda nima para v Sloveniji. Tako sta občina in tudi Goričko dobila še eno turistično točko več, ki je edinstvena v tem prostoru. Priložnost pri tem morajo zaznati tudi domači turistični in gostinski ponudniki, strošek občine pa naj bi se povrnil v petih letih. Letno namreč tukaj pričakujejo od 10 do 15 tisoč obiskovalcev.

S projektom je ponovno zaživel Zavod za upravljanje kulturne dediščine Grad, ki bo upravljavec Vulkanije. Zaposlenih naj bi bilo pet ljudi, ki bodo skrbeli predvsem za turistično vodenje, prodajo spominkov ter preostale potrebne naloge. Sicer pa bo doživljajski park, ki ga bodo po besedah župana in izvajalcev vsebinsko še dopolnjevali, odprt od torka do nedelje med 10. in 18. uro. C. K.

Turistični projekt tišinske občine

Objekti na nekdanjih mejnih prehodih bi lahko postali informacijske pisarne

Franc Horvat: »Razvoj turizma v regiji bomo dosegli le, če ga bomo znali tržiati«

V prostorih nekdanjega mejnega prehoda v Gederovcih je Občina Tišina uredila turističnoinformacijsko pisarno, kjer bo mogoče dobiti informacije o turistični ponudbi v regiji. Po besedah župana Franca Horvata se je občina že lani začela pogovarjati z državo o prenosu lastništva objekta na občino. Ker postopki za prenos lastništva z ministrstva za javno upravo na občino trajajo predolgo, so se odločili, da prostore vzamejo v najem za sto evrov na mesec. »Upam, da bomo s tem pokazali, da je Občina Tišina sposobna tak objekt prevzeti, ga voditi in ga s pomočjo evropskih sredstev preurediti v turističnoinformacijsko središče,« pravi Horvat, na občini pa tudi menijo, da bi podobno lahko preuredili vse štiri nekdanje velike mejne prehode v Prekmurju (Dolga vas, Hođoš, Kuzma in Gederovci).

Občina Tišina ima trenutno v uporabi zgolj petino objekta na nekdanjem mejnem prehodu, kjer je urejena pisarna s promocijskim materialom, v prihodnosti pa nameravajo v preostalem delu stavbe urediti izposojevalnico koles in mehanično delavnico ter prodajalno domačih izdelkov. Po besedah Horvata so najprej načrtovali, da bi v Gederovcih nastalo turističnoinforma-

Tišinska občina si prizadeva, da bi od države dobila v last objekt na nekdanjem mejnem prehodu v Gederovcih. Trenutno ga ima v najemu, v njem pa je uredila turističnoinformacijsko središče, ki ga bo vodil nekdanji direktor Zdravilišča Radenci Milan Karoli. V objekt želijo v prihodnosti pripeljati še dodatne vsebine. FOTOGRAFIJA TIMOTEJ MILANOV

cijsko središče prekmurskih občin. Od dvajsetih povabljenih je projekt podprlo sedemnajst prekmurskih občin, finančno pa trenutno vanj vlaga samo tišinska občina. Pisarna je odprta od devetih do sedemnajstih vse dni v tednu, v njej sta prek javnih del zaposleni dve osebi.

Vodi jo nekdanji direktor Zdravilišča Radenci Milan Karoli. Pobudo za oživitve objekta na opuščnem mejnem prehodu je dal svetnik Boštjan Šafarič, ki pravi: »Objekt je sameval, točka pa je razmeroma prometna, zato smo menili, da ne bi bilo slabo, da občina stavbo prid-

Direktor občinske uprave postal Šiftar s Petanjec

Nov direktor tišinske občinske uprave je Simon Šiftar s Petanjec, ki bo na tem mestu zamenjal Klavdijo Šadl Jug, ki je prevzela vodenje kabineta župana Mestne občine Murska Sobota. Na razpis za vodjo tišinske občinske uprave, kjer je zaposlenih sedem ljudi (pet jih je zaposlenih še v režijskem obratu), je prispelo šest vlog, med njimi tudi dve od zdaj zaposlenih v občinski upravi.

bi, saj je lepa, pametno pa bi bilo vanjo pripeljati še kaj.« Franc Horvat pravi, da so se na občini zavedali, da bo po odpravi nadzora na meji z Avstrijo prišlo do večjega pretoka turistov iz te države: »Turizem postaja čedalje močnejša gospodarska panoga, v tujini se tega že zelo dobro zavedajo in tudi pri nas v zadnjih dvajsetih letih pridobiva pomen. Še večji razvoj panoge bomo dosegli le, če bomo našo ponudbo znali tržiati.« T. M.

V Dobrovniku podpisali pogodbo za nov vrtec

Petletna prizadevanja obrodila sadove

Vrtec bodo zgradili brez pomoči šolskega ministrstva – V vrtcu 44 otrok – Otrokom želijo zagotoviti prijazen vrtec

Na prvi šolski dan je župan Občine Dobrovnik Marjan Kardinar z Gradbeništvom Milana Pintariča iz Spodnje Ščavnice podpisal pogodbo o dozidavi vrtca pri Dvojezični osnovni šoli Dobrovnik. Ob šoli bodo zgradili prizidek za tri oddelke in skupne prostore, v novih prostorih pa bo delovala tudi združena šolska in vaška knjižnica. Vrednost gradnje je 802 tisoč evrov, iz regijskih spodbud bodo dobili 85 odstotkov vrednosti, kar je okoli 600 tisoč evrov, za preostala sredstva pa bosta poskrbeli občina in madžarska narodna skupnost. Trenutno je odprt tudi razpis za notranjo opremo, tako naj bi bila celotna vrednost naložbe okoli milijon evrov.

Kot je povedal župan, so gradbeništvu Pintariču izbrali na podlagi dveh prispelih ponudb in dejstva, da imajo bogate izkušnje z gradnjo vrtcev in šol ter dobro poznajo potrebne kriterije in zahteve pri gradnji tovrstnih javnih objektov. Gradnja se bo začela še letos, nove prostore pa naj bi odprli za začet-

kom prihodnjega šolskega leta. Občina se je s projektom gradnje vrtca dvakrat prijavila na razpis ministrstva za šolstvo, kjer pa so njihove vloge zavržali z argumentom, da se rodi premalo otrok. Zato so se v občinskem svetu soglasno odločili, da se sami lotijo projekta in da denar, ki ga država namenja občinam v okviru razvoja regij, namenijo najmlajšim, za gradnjo in ureditev primernih prostorov vrtca.

V novem šolskem letu vrtec v Dobrovniku obiskuje 44 otrok, bivajo pa v dotrajani montažni stavbi, ki je bila zgrajena leta 1979. Kardinar ob tem še pravi, da želijo otrokom zagotoviti prijazen vrtec, dobre bivalne razmere ter udobne in varne prostore, ker so otroci naložba v prihodnost. Sicer pa so pred desetiimi leti v Dobrovniku prenovili osnovno šolo in od takrat upali, da bodo kmalu k temu objektu priključili še vrtec, da bi na enem mestu združili in racionalizirali delovanje bebeh ustanov.

A. Nana Rituper Rodež

Vpričo otrok sta župan in direktor podpisala pogodbo o gradnji novega vrtca.

FOTOGRAFIJA A. NANA RITUPER RODEŽ

Gornja Radgona

Najpomembnejši projekt za občino je čistilna naprava

Z županom se glede gradnje hidroelektrarn na Muri strinja 61 odstotkov vprašanih

Pred gornjeradgonsko občino so pomembne odločitve, ki bodo vplivale na nadaljnji razvoj, zato smo prebivalcem o tem zastavili tri vprašanja. Sodelujoče smo vprašali, ali je čistilna naprava, ki je določena ob reki Muri, za Arcontovo halo, najpomembnejši projekt za občino in kakšna železniška povezava s sosednjo avstrijsko Radgono bi bila boljša. Zanimalo nas je tudi, ali se anketirani strinjajo s tem, da župan Občine Gornja Radgona podpira gradnjo hidroelektrarn na reki Muri.

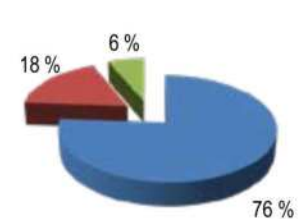
Tri četrtine sodelujočih je mnenja, da je čistilna naprava najpomembnejši projekt za občino, slaba petina vprašanih meni, da so druge stvari pomembnejše, šest odstotkov anketiranih se ni opredelilo, ker ne poznajo vseh posledic gradnje ob reki.

Dobra tretjina sodelujočih meni, da je najboljša železniška povezava po stari trasi, devet odstotkov anketiranih meni, da bi bila boljša nova trasa pod zemljo, ki bo bliže obema središčema, dobra četrtina vprašanih pa je predlagala prečkanje železnice na Meleh. 29 odstotkov jih na vprašanje ni odgovorilo.

S tem da župan Občine Gornja Radgona odkrito podpira gradnjo hidro-

Lokacija čistilne naprave je določena ob reki Muri, za Arcontovo halo. Je to najpomembnejši projekt za občino, ki se mora brezpogojno čim prej uresničiti?

■ Da, vsekakor ■ Ne ■ Ne vem

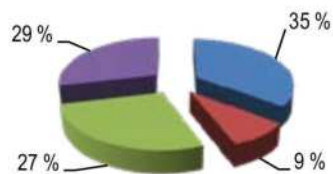

elektrarn, se strinja 61 odstotkov sodelujočih, dobra tretjina vprašanih se s tem ne strinja, štirje odstotki so ostali neopredeljeni.

Sodelujočim se zahvaljujemo za odgovore. Vse, ki bi želeli Vestnik naročiti, vabimo, da nas pokličejo v Klicni studio na telefonsko številko 04/51 16 440 in se pozanimajo o ugodnih naročniških pogojih. Čaka vas tudi lepo darilo.

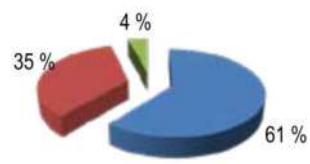
Se strinjate, da je pomembna železniška povezava s sosednjo avstrijsko Radgono? Kaj je po vašem mnenju boljša?

■ Stara trasa ■ Nova trasa ■ Prečkanje železnice na Meleh ■ Ne vem

V prihodnjih tednih se bodo začele intenzivne razprave o načrtovani gradnji hidroelektrarn na reki Muri. Zanima nas, ali se strinjate s tem, da župan Občine Gornja Radgona odkrito podpira gradnjo hidroelektrarn na reki Muri?

■ Da ■ Ne ■ Nimam stališča

Hofer sporoča

AKCIJA od 02.09. do 08.09.2013

Ledeni čaj
• brusnica-malina ali • breskev 1,5l

-27%
za kos samo **0,69**

hair Profesionalni balzam za lase
več vrst, 500 ml

-50%
redna cena 2,99
za kos samo **1,49**

Jagodni komet
120 ml

-34%
redna cena 0,29
za kos samo **0,19**

Indijski oreščki
praženi, dve vrsti, 150 g

-35%
redna cena 3,99
za kos samo **1,29**

Tunina v oljčnem olju
160 g

-24%
redna cena 3,99
za kos samo **1,05**

AKCIJA od 02.09. do 08.09.2013

Češnjev paradižnik
razred I, 500 g

-31%
redna cena 3,99
za kos samo **1,29**

Fige
razred I, 500 g

-42%
redna cena 3,99
za kos samo **0,69**

Rumena paprika
podolgovata, razred I, 500 g

-30%
redna cena 0,99
za kos samo **0,55**

Jabolka gala
nepakirana, razred I

-30%
redna cena 3,99
za kos samo **1,25**

Od četrta, 05.09.
Želite več informacij o izdelku iz naše posebne ponudbe? Uporabite QR-kodo in obiščite www.hofer.si!

Drobilnik vej

3 LETNA GARANCIJA

za kos **139,-**

Več kot fer!

Hofer trgovina d.o.o. www.hofer.si

So grobnice v Murški Soboti del spregledane kulturne dediščine

Nekdo na zapuščenih in pozabljenih grobovih vendar prižiga sveče

Poziv svojcem pokopanih v grobnicah, ki so brez oskrbnika – Pozabili na ljudi, ki so zaznamovali mesto – Morali bi imeti seznam pomembnih ljudi in arhitekturno zanimivih nagrobnikov – Na mestni občini obljublajo, da bodo zadevo uredili

Pokopališča so tako zaradi pietete do umrlih, nam ljubih in tudi pomembnih ljudi kot zaradi arhitekturnih vidikov prostori, ki jim je treba nameniti posebno skrb. V marsikaterem kraju in mestu so del kulturne dediščine, celo turističnih znamenitosti in nekatera so povezana v Združenje kulturno pomembnih evropskih pokopališč. Presenetil pa nas je javni poziv, ki ga je javno podjetje Komunala Murška Sobotica namenilo svojcem osmih grobnic na pokopališču v Murški Soboti, ki nimajo oskrbnika oziroma se zanje že desetletja ne plačuje najemnine. Izdali so ga na podlagi Odloka o pokopališkem redu za grobove iz leta 1987 in Odloka o ustanovitvi javnega podjetja Komunala Murška Sobotica iz leta 2001.

Med njimi so grobnica slikarja Aloisa Eberla, veličastna grobnica trgovca Barbariča in njegove družine, evangeličanskega duhovnika Štefana Kovača in še nekateri drugi grobovi Sobočanov oziroma arhitekturno prepoznavne grobnice. Zapisali so, da bodo, če se ne bodo oglasili svojci, grobnice oddali drugim, kar lahko pomeni tudi njihovo odstranitev. Pri pristojnih smo se pozanimali, kaj se dogaja s pomniki ljudem, ki so zaznamovali mesto, ali so kot objekti del prepoznavne kulturne dediščine soboškega pokopališča.

»Z javnim pozivom smo za grobove brez oskrbnika želeli vzpostaviti nove evidence in ažurirati seznam oskrbnikov grobnih mest – grobnic,« so nam pojasnili na Komunali ter še, da ni bil njihov namen, da bi »grobnice uničili oziroma odstranili,« ampak le, da najdejo oskrbnike, ki bodo plačevali najemnino in skrbeli za grobnice. »Ne nasprotujemo pa temu, da bi nekatere grobnice postale del kulturne dediščine, vendar tudi v tem primeru mora nekdo postati oskrbnik in prevzete grobnice vzdrževati.«

Na Mestni občini Murška Sobotica niso bili natančno seznanjeni s tem pozivom, so pa zapisali, da so kulturni in zgodovinski spomeniki na območju občine opredeljeni z Odlokom o razglasitvi nepremičnih kulturnih in zgodovinskih spomenikov, vendar nagrobniki s tem odlokom niso razglašeni za kulturno dediščino. Področje varovanja memorialne dediščine, ki zaznamuje spomin na pomembnejše dogodke in osebnosti iz zgodovine, kot so spominska znamenja, spominske plošče, grobovi in nagrobniki ter določeni prostori in stavbe, je zajeto v dokumentu Strokovne zasnove varstva kulturne dediščine za območje murskosoboške občine, ki ga je izdelal Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije. Sicer pa sta skrb in odgovornost za objekte kulturne dediščine v pristojnosti lastnikov, ki jim

Razpadajoča grobnica družine Barbarič, ki je trgovala z žitom.

zagotavljajo strokovno pomoč pristojne službe za varovanje kulturne dediščine.

Obljubili pa so, da se bo uprava mestne občine po izteku javnega poziva, to naj bi bilo okoli 9. septembra,

s podjetjem Komunala dogovorila o nadaljnjih aktivnostih glede grobov, pri katerih ne bodo našli svojcev. Dodali so še, da se zavedajo pomembnosti teh grobnic ter ljudi, ki so v njih pokopani, zato bodo k sodelovanju

pri aktivnostih za zaščito ter preprečitev propadanja te kulturne dediščine povabili strokovnjake za varovanje kulturne dediščine, to je Zavod za varstvo kulturne dediščine ter Pomurski muzej Murška Sobotica ter se dogovorili o nadaljnjih aktivnostih. »Želimo, da se ohraniti spomin ter dediščina oseb, ki so pomembno prispevali h kulturnemu razvoju našega mesta ali pa so njihove grobnice nekaj posebnega,« so še zapisali.

kazali, da je nekomu mar. »Treba bi bilo narediti uradne sezname nagrobnikov in grobov znanih in pomembnih osebnosti, ki so pokopani na soboškem pokopališču, ter tistih, ki so arhitekturno zanimivi,« pravi. Grobnice in grobovi s tega nastalega seznama bi morali postati del kulturne dediščine in zanje bi morali poskrbeti podobno, kot se skrbi na primer za piramido, pomnik padlim v drugi svetovni vojni, ruskim voja-

Grobnice grofa Szaparyja, ki je ob kapelici, sicer ni na seznamu grobnic, za katere bi se iskali oskrbniki, je pa v zelo slabem stanju.

Metka Fujs, direktorica Pomurskega muzeja, se strinja, da je treba to področje ustrezno urediti. V muzeju nanje že dalj časa opozarjajo, na posameznih grobovih pa občasno prižigajo sveče, da bi s tem po-

kom ali za spominsko judovsko pokopališče.

Poleg teh imamo na soboškem pokopališču še dve vrsti grobov, grobnice ljudi, ki so tu živeli ali umrli in so pustili v mestu svoj pečat, taki so na primer fotograf Jože Kološa Kološ, slikar Alois Eberle, karikaturist Ladislav Kondor, arhitekt Feri Novak, ter grobovi, ki so iz določenega obdobja in bi bilo prav, da če so zapuščeni, ohranijo vsaj dva ali tri izbrane spomenike. Ne smemo pozabiti, da sta na soboškem pokopališču zanimiva tudi kapelica in obzidje, kjer so grobovi katoliških duhovnikov, med njimi Klekla, pa Slepca in drugih. Za tem obzidjem so tudi grobovi grofa Szaparyja in njegove družine, ki je bil velik mecen cerkve. Ti kamniti grobovi so danes v slabem stanju, zanje pa nihče ne skrbi.

Za nekatere naštetje še vedno skrbijo svojci, druge pa najeda zob časa in prav mesto in posamezne ustanove so tisti, ki bi jim moralo biti mar, kaj želimo in moramo ohraniti. Lahko bi naredili tudi vodnik z označenimi mesti, kjer so pokopani ljudje, ki so v mestu ali pokrajini pustili pečat, kdo so bili, ter drugimi znamenitimi grobnicami iz različnih obdobij, razmišlja Fujsova.

A. Nana Rituper Rodež

Grobnica družine slikarja Aloisa Eberla, ki jo prerašča trava. FOTOGRAFIJA NATASA JUHNOV

barometer

Matjaž Farič spreminja mesto

Umetniški vodja festivala sodobnega plesa Fronta že osem let, ne glede na krizo, delovne razmere in krčenje financ, poskrbi, da lahko v Murški Soboti vidimo vrhunske predstave sodobnega plesa domačih in tujih umetnikov. Zna pritegniti različne javnosti, občinstvo pripelje iz različnih koncev Evrope in mesto spremeni v središče plesnega ustvarjanja. Pravi, da bi brez plesa lahko preživeli, je pa ples tisti, ki življenje dela bolj človeško.

Danielu Kalamarju je uspelo

Zupanu Občine Grad, ki je idejni oče doživljajskega parka Vulkanija, je skupaj s sodelavci in strokovnjaki po desetih letih le uspelo pod streho spraviti projekt, ki je edinstven v slovenskem prostoru. To bo pomembna turistična točka v graški občini in celotni regiji, ki naj bi letno privabila več kot deset tisoč obiskovalcev.

Ludvik Sočič se ni uklonil

Predsednik komisije za občinska priznanja v Moravskih Toplicah se s člani komisije ni uklonil populističnim pritiskom za podelitev naslova častni občan. S tem da so predlaganega kandidata za ta naslov utemeljeno zavrnil, niso dopustili razvrednotenja naslova.

Dr. Franc Ivanocy (25. 8. 1857–29. 8. 1913)

Iz pridige v tišinski župniji: »Celi moj žitek na tom bode, naj vam pomagam«

Jože Hohnjec: Dr. Franc Ivanocy je telesno umrl, njegov duh pa živi med prekmurskim ljudstvom – Glede na to, kam je šla slovenska Katoliška cerkev oziroma njen mariborski del, bi pričakovali, da se soboška škofija Ivanocyja spomni drugače in se vrne k njegovim koreninam

Ta zapis začejam s popisom dogodkov ob stoletnici smrti zaščitnika prekmurstva pred madžarizacijo in kreptivijo nacionalnega duha in zavesti v tem delu Slovenije v času, ko so se ga lotili najbolj temeljito. Če ga ne bi imeli, bi bila podoba Prekmurja že takrat podobna tej, s katero se danes srečujemo v Porabju.

Vse priznanje turističnemu, kulturnemu in športnemu društvu iz Ivanovec in redovni skupnosti kapucinov, ki sta pripravila spominsko slovesnost ob obletnici Ivanocyjeve smrti. Ob tem naj še posebej omenim mag. Franca Kuzmiča, praktično edinega Prekmurca iz javne sfere, ki se ukvarja z velikimi imeni Prekmurja in jih ohranja v zavesti Prekmurcev. Tudi na omenjeni slovesnosti je bilo tako. Žalostno pa je, da se je tega velikana škofija spomnila zgolj s spominsko mašo na dan njegove smrti v Kančevcih, kjer je pokopan, čeprav je umrl na Tišini, kjer je bil župnik, potem ko se je odpovedal blešččči akademski karieri, ki se mu je obetala. Navsezadnje svoje odločitve nikoli ni obžaloval, ampak je svoj kredo ali vodilo, zakaj se je odločil tako, povedal v svoji pridigi v tišinski župniji: »Celi moj žitek na tom bode, naj vam pomagam.« Ta misel je zapisana na spomeniku prekmurskim pisateljem v soboškem parku. Obrobno so se ga spomnili v njegovi župniji na Tišini. Kljub povabilu vseh prekmurskih županov na slovesnost v Kančevceje prišel samo domači župan Alojz Glavač, od župnikov pa le tišinski župnik Boštjan Čeh.

Poskus izbrisa iz zgodovinskega spomina

Dr. Francu Ivanocyju nekako ni dano, da bi se Prekmurci zavedli njegovega pomena pri ohranjanju nacionalne zavesti in nacionalne identitete. Popolnoma zanemarjeno pa je njegovo delovanje za socialno in ekonomsko zaščito prekmurskega življa. Leta 1970 smo bili priče prvemu poskusu diskreditacije prekmurskega katoliškega duhovništva z Ivanocyjem na čelu v mariborski reviji Dialogi. Dr. Vanek Šiftar je takrat objavil razpravo Madžarizacija in prekmurski tisk v začetku XX. stoletja. Ivanocyja se je lotil tudi Miško Kranjec v svojem romanu Rdeči gardist leta 1967. V romanu Ivanocyju očita naklonjenost madžaronstvu zgolj zaradi spremembe priimka Kodila v Ivanocy, čeprav to ni imelo nobene povezave z madžarizacijo, ampak ga je povzel po sorodnikih, ki so po rojstnem kraju nosili priimek Ivanocy. Na zapis je odgovoril pokojni Ivan Škafar, zgodovinar in duhovnik, z besedilom Slovenska narodna zavest dr. Franca Ivanocyja in narodnostni pomen prekmurskega tiska v XX. stoletju. Dialogi so kljub

takratnim svinčenim časom in statusu Ivana Škafarja odgovor objavili v celoti, dr. Vanek Šiftar na njegov zapis ni ugovarjal in je s tem pokazal širino ali, kot je zapisal dr. Vinko Škafar, priznal, da se je motiti človeško in da je znanstvenik, ki prizna nasproten argument. To lahko štejemo kot priznanje Ivanocyjevega dela v slovenski kulturni in humanistični javnosti. Dokončno pa sta k osvetlitvi njegovega dela in pomena za ohranitev Prekmurja prispevala mariborski pomožni škof in naš rojak dr. Jožef Smej in pokojni dr. Vilko Novak z Ivanocyjevim simpozijem na Slovenski bogoslovni akademiji v Rimu leta 1984. Zbornik s tega simpozija je izšel leto pozneje. Dr. Jožef Smej se je rojaku tistega časa, ki je bil s svojim delom eden od ključnih, da se je Prekmurje lahko priključilo matici, odložil z biografskim romanom Ivanocyjeva skrivnost.

Boj za preživetje

Ivanocyjev čas in delo sta bila odločilnega pomena v najboljčutljivejšem času za preživetje tega dela Slovencev ali, kot je zapisal Ivan Škafar: »Po letu 1867 so se dotlej manj izrazite nacionalistične težnje okrepile in kulminirale v idejo o enotnem madžarskem narodu. Čeprav je šolski zakon iz leta 1868 načelno predvideval rabo jezikov nemadžarskih narodnosti. Vzporedno pa je vzpostavil državne šole z izključno rabo madžarskega jezika in na ta način poskušal doseči madžarizacijo na območju med Rabo in Muro, poleg učenja madžarskega jezika se je začelo pomadžarjevanje osebnih in zemljepisnih lastnih imen. Toda ta najhujši pritisk je slovenska skupnost zdržala in si še okrepila in jasneje izoblikovala nacionalno zavest. K temu je največji delež prispeval ravno Franc Ivanocy s svojimi somišljeniki.« Njegova drža in prispevek k okrepitvi nacionalne zavesti sta prispevala, kot je zapisal prej omenjeni avtor, da Prekmurje ni pričakalo konca prve svetovne vojne nepriljavljeno in je podprlo priključitev k matici. Franc Ivanocy se je s svojo držo in delovanjem odločno uprl poskusu madžarizacije, in to leta 1896, ko je velika Madžarska slavila tisočo obletnico prihoda na današnje ozemlje. Takrat je zapisal: »Znanstveno raziskovanje nam o tem še zdaleč ni dalo sprejemljive trdne podlage, da je res tako.« Odločno se je uprl zahtevi oblasti, da vsak državljan izpolni svojo dolžnost ob praznovanju in se odpravi v Budimpešto – mnogi so to storili zaradi pritiska in nasilja. Zapisal je, zakaj naj bi narodne manjšine, katerih materni jezik ni madžarski, slavile tisočo obletnico svojega lastnega poraza, ne nazadnje, kot je zapisal, so ti ljudje živeli na tem ozemlju že pred prihodom Madžarov. In tako je

mimogrede, ko se je dotaknil položaja Katoliške cerkve v takratni Madžarski, tudi opozoril, s kako prefinjeno zakonsko določbo so Madžari vnašali razdor med tukajšnje protestante in katoličane, ko so uzakonili, kateri veri pripadejo otroci iz mešanih zakonov.

Leon XIII. in Franc Ivanocy

Pri Francu Ivanocyju pa ne gre samo za krepitev nacionalne zave-

mej pri izkoriščanju delavstva. To je čas razcveta marksizma in njegovega upora proti izkoriščanju. Papež Leon XIII. je leta 1891 izdal znamenito encikliko Rerum novarum (nenasiten pohlep), v kateri opozori, da je ta pohlep v družbi povzročil razslojevanje v maloštevilne mogočnejše in bogataše, na drugi strani pa nadel suženjski jarem brezštevilni množici delavcev brez kakršnega koli imetja. Če na kratko povzamemo značilnost

govih plečih so nastajale nova družba in njene pridobitve, vendar je to najmanj koristilo njegovi lastni blaginji, delavec je postal največja žrtev preoblikovanja družbe. Leon XIII. je v tej encikliki sicer ostro zavrnil idejo socializma in komunizma, se je pa zavzel za načelo pravičnosti in ljubezni, ki ju zahteva krščanski nauk. Gre za prelomno encikliko, ki je imela svoj učinek na postopno vzpostavljanje socialne države. Franc Ivanocy se je med drugim odločno uprl madžarskemu nacionalističnemu liberalizmu. Dr. Vilko Novak je v svoji razpravi o Ivanocyju poudaril: »Obsojal je razsipnost liberalcev, ki je bila najbolj razvidna pri proslavah ob tisoči obletnici prihoda Madžarov v svojo današnje domovino, in izžemanje ljudstva, ki bo po njegovem vodilo v socializem. Pisal je o izkoriščanju »belih sužnjev« v korist liberalnih madžarskih in židovskih podjetij.« Iz navedenega se vidi, da sledi encikliki papeža Leona XIII. in se odločno zavzame za zaščito slovenskega življa v pokrajini med Rabo in Muro, tudi v ekonomskem smislu, ne samo duhovnem in kulturnem. Njegov negativni odnos do Judov v tistem času je izhajal iz njihovega liberalizma brez mej, ki so ga uredničevali s pomočjo trgovine in tako uničevali prekmurske družine in jim jemali materialno podstat za preživetje – kmetije.

Čeprav se Ivanocyjev odnos do socialnega in ekonomskega vprašanja obravnava obrobno, pa le ne kaže prezreti, da je sledil socialni doktrini takratne Katoliške cerkve in njene papeža Leona XIII. Ravno s pomočjo te doktrine se je zoperstavljal ne samo kulturnemu, ampak tudi ekonomskemu podrejanju Prekmurcev Madžarom. Ivanocy pomeni skupno točko z današnjim časom ne samo zaradi nebrzdanega liberalizma in prikritega pritiska nacionalistov z vzhoda, ampak zaradi novega papeža Frančiška, ki se vrača k Leonu in postavlja po robu nenasitnemu pohlepu.

Glede na to, kam je šla slovenska Katoliška cerkev oziroma njen mariborski del, pa tudi, kaj dela divji liberalizem s prekmurskimi delavci, bi pričakovali, da se soboška škofija Ivanocyja spomni drugače in se vrne k njegovim koreninam, navsezadnje sta Ivanocy in njegovo delo tisti temelj, na katerem bi lahko gradili lokalno prenovo Cerkve, ki jo je zastavil sedanjí papež Frančišek. Pa ne samo Cerkev, tudi javne institucije, delujoče v tem prostoru, in tudi politični funkcionarji bi se lahko spomnili tega prekmurskega velikana in skozi njegovo delo in držo osmislili držo tega dela slovenstva v prihodnje.

J. Votek

Grob Franca Ivanocyja FOTOGRAFIJA NATASA JUHNOV

sti in »kulturni boj« zoper madžarizacijo. Franc Ivanocy je živel v prelomnem obdobju Katoliške cerkve oziroma papeža Leona XIII. Pri tem papežu ni pomembno samo to, da je bil neke vrste zaščitnik malih narodov, še pomembnejša sta uveljavljanje krščanskega etosa in njegova drža pri zaščiti malega človeka – predvsem industrijskega delavca. To je bil čas liberalnega kapitalizma, ki ni poznal

takratnega razvoja, je bilo rastoče povečevanje in poudarjanje svobode posameznika, ki po Leonu spodbuja tehnično oziroma industrijsko civilizacijo, obenem pa odpira pot neomejenemu izkoriščanju in teptanju pravic posameznikov in družbenih skupin. Po Leonu je delavski sloj, ki je postal glavni nosilec sprememb, povezanih z industrializacijo, orpan svojih temeljnih pravic. Na nje-

barometer

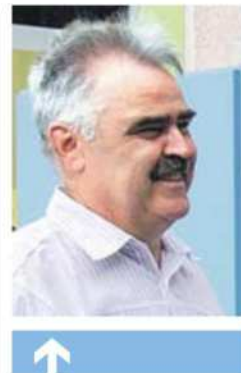
Bojan Korošec sklical sejo sveta zavoda

Direktor murskosoboške bolnišnice je moral sklicati ustanovno sejo sveta zavoda v novi sestavi, čeprav občinski svet MOMS svojega predstavnika še ni imenoval. Vlada je namreč svoje nove člane, Alojza Beheka, Jožeta Klemenčiča, Darjo Jošt Ficko, Jano Skube in Tatjano Čeh, imenovala že sredi julija, svet zavoda pa šteje devet članov.

Slavko Režonja – vodovod se je začel

Včeraj so v Turnišču zgradili prvih 50 metrov pomurskega vodovoda. Na gradbišču bodo večinoma domači delavci, sedem, za kolikor je Jedinstvo tudi zaposlilo za delovno dovoljenje, pa jih prihaja iz Srbije. Do zamika pri začetku del je prišlo zaradi zahtevnega usklajevanja med izvajalci del in pridobivanjem potrebnih dovoljenj.

Ernest Štesl – kmetija odprla vrata

Šteslovi so iskali svojo pot za preživetje ter kmetijo postopoma preusmerjali najprej v sadjarstvo, temu pa dodali še čebelarstvo in oljarstvo. Brez neposrednega stika s kupci jim ne bi uspelo, zato jim je usmeritev kmetijskega ministrstva, da je treba ustvariti neposreden stik med kmeti in potrošniki, že zelo domača.

Točke poezije

Na branjih poezije na različnih koncih Ljubljane, ki jih pripravlja mladinski odbor inštituta Irii in so poimenovana Točke poezije, so slovenski pesniki brali svoje verze, med njimi tudi Sobočan, mladi pesnik Ivo Podojstršek.

Kazenski pregon odgovornih na zavodu EPK

Evropska prestolnica kulture 2012 še vedno ni končana zgodba. Ne toliko, da bi leto po tem želi lepo bero kulturnih dogodkov, ampak bolj v smislu nečistih računov. Tako je mariborska občina napovedala kazenski pregon odgovornih na Zavodu Maribor 2012, ki naj bi zlorabili uradni položaj in pravice ter oškodovali javna sredstva. Ko gre za denar in slavo, še tako dobrih kulturnih zgodb ne moremo izkoristiti za izboljšanje imidža, ampak jih zlorabimo za potrjevanje slabega slovesa.

Pet let Glasbene šole Beltinci

S koncertom učiteljev, učencev ter osrednjo slovesnostjo v župnijski cerkvi Sv. Ladislava v Beltincih je Glasbena šola Beltinci zaznamovala petletnico delovanja. V šoli je danes 211 učencev, poleg običajnih glasbil pa poučujejo tudi orgle, cimbale, izvajajo program za cerkveno glasbo in izobražujejo organiste ter se posvečajo tudi ljudski glasbi. Več o njihovem delovanju pa v prihodnji številki.

Galerija M. Sobota**Lojze Spacal je eden največjih****Sodelovanje štirih slovenskih galerij**

S predstavitvijo kataloga Lojze Spacal: Matrica-grafika-slika se je končala tudi istoimenska razstava del slikarja in grafika Lojzeta Spacala v Galeriji Murska Sobota. Nastal je ob sodelovanju štirih galerij, poleg soboške, kjer so ga ob prisotnosti vnuka Martina Spacala predstavili, še Galerije Prešernovih nagajencev za likovno umetnost Kranj, Koroške galerije likovnih umetnosti Slovenj Gradec in Ljubljanskega gradu. Omenjene galerije se v letošnjem letu ob umetnikovi 105. obletnici rojstva z različnimi razstavami posvečajo umetnikovemu delu, razstavni katalog pa prinaša celovit vpogled v Spacalovo ustvarjalnost.

Dr. Milček Komelj v prispevku Gospodar Krasa, Večnostni kras v očeh in dlaneh Lojzeta Spacala, s pesniškim zamahom prikazuje umetnikovo ustvarjalno pot, kako je izoblikoval svojo lastno ustvarjalno naravo in jo pretopil v likovno čistost. Med dru-

gim poudari njegovo skorajda otroško čudenje nad stvarmi v svojem okolju, kjer je v ospredju Kras, pokrajina s svojimi barvami, svetlobo, zvoki in razgibanostjo. Robert Inhof v prispevku Negibni čas predstavi Spacalovo sočutje s človekom in začudenje nad magičnostjo naslikanega. Kot modernistu, ki ga lahko dojemaš le s čutenjem, o njem v prispevku Upodobitev Krasa kot celostna umetnina spregovori Marko Košan in svoje razmišljanje sklene, da je Lojze Spacal eden največjih. Uvodne besede v katalogu je prispeval Marko Arnež, Barbara Kalan pa predstavi Spacala kot slikarja.

Direktor Galerije Murska Sobota Inhof se ob koncu razstave v Soboti retorično sprašuje, zakaj sploh delati razstave nekemu, ki je pokojni, ki je dosegel vse, kar je lahko, ko pa je še veliko drugih, ki čakajo, da bodo predstavljeni. In odgovarja, da s tem preprečimo izgubo spomina in da odlična slovenska umetnost ima svojo tradicijo, katere pomemben del je tudi Lojze Spacal. Odgovor lahko najdemo tudi v prispevku Komejla, ki meni, da je »Spacal ob vsej svoji svetovni afirmiranosti ostal v bistvu preprost, a do skrajnosti rafiniran in z visokimi priznanji izjemnega umetnika povzdignjen ljudski ustvarjalec, redkobeseden bard svojega navzven skopega, a notranje bogatega kraškega sveta.« Take razstave pa potrebujemo tudi zato, ker radi vidimo lepo, resnično lepo, ne da bi te od kičastega blišča zasekele v oči.

A. Nana Rituper Rodež

Pet plesalcev in pet postelj in polno perja v Odpravi štala FOTOGRAFIJA A. NANA RITUPER RODEŽ

Festival sodobnega plesa Front@**Plesali so, da je letelo perje**

Predstave, ki vzbujajo estetske užitke ali kritičnega duha – Vratolomen in silovit ples, poln humorja

V petih dneh festivala sodobnega plesa smo lahko v Murski Soboti videli mnoge vrhunce sodobne plesne umetnosti, smernice in načine razmišljanja ustvarjalcev. S predstavami in performansmi umetniki spodbujajo razmišljanje o nas samih, o življenju, zastavljajo nam vprašanja in pri tem ne dajejo enoznačnih odgovorov. Posamezne predstave vzbujajo bolj estetski užitek, druge burijo kritičnega duha in odpirajo vprašanja. Resne ali humorne nas ne pustijo hladne, in če v nas predramijo skrite misli, zanika-

ne resnice in potrkaajo na vest obiskovalcev, da postane nemirna, dosežejo svoj namen.

Ena od takih predstav, ki je odprla mnoga vprašanja, je tudi francoska plesna predstava Odprava štala v produkciji skupine Groupe Tango Sumo z odštekano koreografijo Olivierja Germserja. Nastopajo pet moških, pet postelj in perje, ki frči po odru. Ples je silovit in vratolomen, poln akrobacij in cirkuških vložkov, kar povzroča zadrževanje diha ali celo osuplost, ko eden od plesalcev prile-

ti z odra med gledalce. Dopolnijo ga s pesmijo in kovinsko glasbo, zaigrano na železo in kamen. Čeprav predstavo napovedujejo kot predstavo, ki je polna humorja, kar tudi je, na prefinjen, a dramatičen način opozori tudi na medčloveške odnose in tudi na medsebojno nasilje.

Resda peterica plesalcev sproža salve smeha, a skozi humor govori tudi o trpkosti in zapletenosti odnosov ter ujetosti ljudi v zaprtem prostoru, ki že meji na norost. Pobalinska nagajanja, igrice, zaveze, resni konflikti, izklju-

čevanje in tudi nasilje so del bivanja za rešetkami.

S svojimi plesnimi akrobacijami so izzvali smeh pri občinstvu tudi v trenutkih, ki morda v resničnem življenju niso tako smešni. Predstava je predstava, a kaj je večji dosežek umetnikov kot to, da občinstvo ujame njihovo sporočilo. Toda v resničnem življenju se od ljudi po človeški plati pričakuje več netolerance do nasilja, trpljenja ljudi in poguma, da se na to opozori.

A. Nana Rituper Rodež

V Lendavi predstavili knjigo ob obletnici**40 let Galerije - Muzeja Lendava**

Avtor je Zoltan Kepe Lendvai – V štiridesetih letih več kot štiristo likovnih in muzejskih razstav

Galerija - Muzej Lendava je lani decembra s slovesnostjo proslavila svojo 40-letnico, nedavno pa so izdali tudi knjigo z naslovom 40 let Galerije - Muzeja Lendava, katere avtor je Zoltan Kepe Lendvai in so jo predstavili v lendavskem Muzeju meščanstva.

Knjiga je izšla kot peta številka muzejske knjižne zbirke Lyndvamuseum in jo je izdala in založila Galerija - Muzej Lendava. Avtor Kepe Lendvai je poudaril, da zbrano gradivo, ki ga je vključil v zbornik, potrjuje, da gre za eno najpomembnejših kulturnih in

znanstvenih institucij pomurske regije, lendavske občine in madžarske skupnosti v Sloveniji: »Galerija - Muzej Lendava že štiri desetletja varuje premično in duhovno dediščino te pokrajine. Gre za institucijo, v kateri lahko slovenski državljani in obiskovalci iz Madžarske in zamejstva ter gostje, ki obiščejo našo pokrajino z različnih koncev sveta, dobijo največ informacij o Lendavi in njeni okolici, o kulturni dediščini tukajšnjih ljudi, njihovih zgodovinskih, etnoloških in likovno-umetnostnih vrednotah, njihovem so-

bivanju in vzajemnem vplivu.« Med raziskovanjem zgodovinskega gradiva in dokumentacije je ugotovil, da so med svojim delom zaposleni v Galeriji - Muzeju Lendava ob pomoči sodelavcev v lendavskem dvorcu zbrali okrog sedem tisoč dragocenih muzealij, postavili stalne razstave na površini 1300 kvadratnih metrov, organizirali več kot štiristo likovnih in muzejskih razstav, izdali pa so tudi več kot devetdeset dvojezičnih publikacij in katalogov v madžarskem in slovenskem jeziku, pogosto tudi s povzet-

kom v angleškem in nemškem jeziku. V vsebinskem delu knjige je dal poudarek Mednarodni likovni koloniji, ki jo organizirajo od leta 1973, mednarodnemu sodelovanju ter lendavskemu gradu in stalnim muzejskim zbirkam v razstavnih prostorih gradu. Pri tem pa se je spomnil tudi mnogih, ki so prispevali k nastanku in razvoju Galerije - Muzeja Lendava in med katerimi sta imela osrednjo vlogo nekdanja direktorja ustanove Ferenc Kiraly in Franc Gerič.

J. G.

Jaka Lakovič

Ena zadnjih priložnosti za medaljo

Lakovič zadovoljen s sestavo reprezentance – Verjame, da bodo uspešno nadomestili poškodovanega Lorbka

Jaka Lakovič, košarkar in eden najboljših organizatorjev igre v zgodovini slovenske košarke, ki je vidno vlogo igral tudi v ekipah evropskih velikanov, kot sta grški Panathinaikos in slovenska španska Barcelona. Z Lakovičem, ki je bil leta 2005 izbran tudi za najboljšega igralca grškega prvenstva, trenutno pa je član italijanskega Avellina, smo se pogovarjali pred začetkom evropskega prvenstva v košarki, ki ga tokrat gosti Slovenija.

Priprave na evropsko prvenstvo so v sklepni fazi. Kakšno je stanje v ekipi oziroma razpoloženje med igralci?

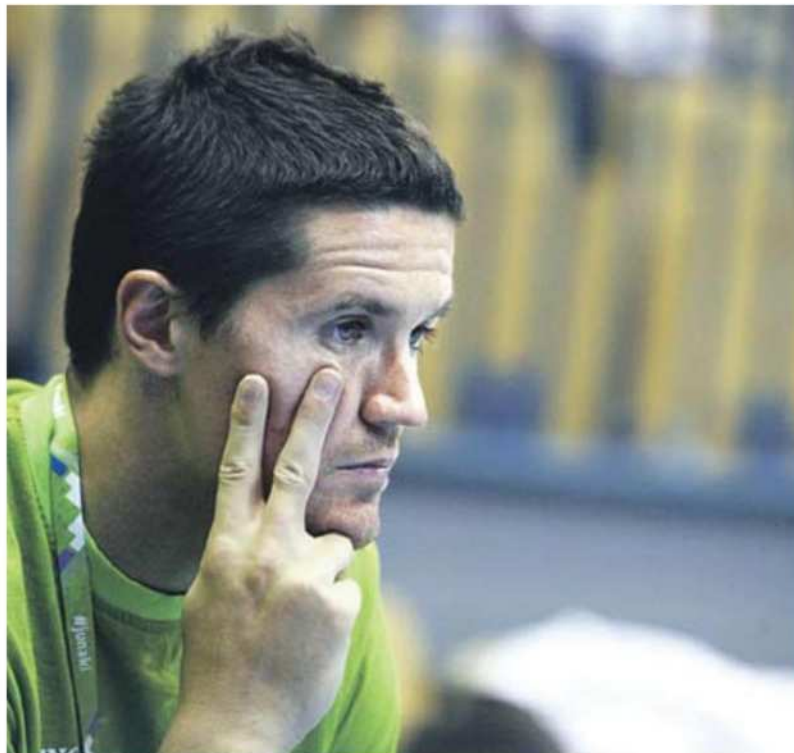
Res je, priprave so v sklepni fazi, za nami so vsa prijateljska srečanja, ki so nam dala nekaj odgovorov o naših prednostih in slabostih. Izid na prijateljskih tekmah nikoli ni bil v ospredju, pomembno je namreč to, da iz tekme v tekmo napredujemo. Začetek evropskega prvenstva moramo namreč pričakati v čim bolj optimalni formi.

Če se za trenutek ustaviva pri prijateljskih obračunih. Jure Zdovc je v enem izmed intervjujev dejal, da morda igra te celo predobro v tem trenutku. Vaš komentar.

Na pripravljanih tekmah nam gre res zelo dobro od rok. Igramo bojovito, kolektivno, zavzeto in napadalno. Čeprav rezultat nikoli ni bil najpomembnejši, smo slavili skorajda na vseh tekmah, klonili smo le v zadnjem preizkusu proti Francozom. Glede tega, kar je povedal Jure Zdovc, pa je tako, da trener preprosto ne more povedati: »Fantje, ne igrate preveč dobro, saj so le prijateljske tekme.« Dejstvo je, da gremo na vsako tekmo maksimalno pripravljene in v želji, da prikazemo kar najboljšo predstavo.

Torej ni bojazni, da bi dobre igre pred prvenstvom vplivale na rezultate med prvenstvom? Je pa res, da ste zdaj verjetno še nekoliko bolj samozavestni.

Mislím, da ne. Pravzaprav verjamem, da dobre igre niso prišle prekmalu. Glede samozavesti pa lahko le pritrdim. Z dobrimi igrami se je ta gotovo še povečala, in to je zgolj dobro pred začetkom tistih pravih tekem. Bojazni, da bi se iztrošili, ne bi smelo biti. Seveda pa bomo morali vsako srečanje začeti ma-

Jaka Lakovič: »Nič ne želim napovedovati. Povem lahko le, da bomo vsi dali svoj maksimum in se po najboljših močeh borili za čim boljši rezultat.« FOTOGRAFIJA LUKA ČIJIHA

ksimalno zavzeto in zbrano, ob tem pa bomo morali kar se da dobro nadzorovati igro.

Sami ste ob Boštjanu Nachbarju in Urošu Slokarju eden izmed najbolj izkušenih članov te reprezentance. Koliko bodo te bogate izkušnje prišle do izraza?

Verjamem, da precej. Menim, da lahko z izkušnjami, ki jih imamo, pomagamo tako med srečanjem kot tudi zunaj igrišča. Evropsko prvenstvo je namreč specifično tekmovanje, saj moraš biti tistih štirinajst dni oziroma nekaj več maksimalno pripravljen. V teh nekaj dneh lahko odigraš tudi deset tekem ali več, kar je popolnoma drugače od običajnega tekmovalnega ritma na klubski ravni. Mislím, da je ena izmed pomembnih nalog prenašanje teh izkušenj na mlajše igralce.

Katere izkušnje znajo torej priti na igrišču najbolj do izraza?

Ovisno od položaja. Največkrat je treba ohraniti mirnost, sploh ko zaostajaš v točkah. Po drugi strani pa se tudi pri vodstvu ne smeš prepustiti veselju.

Če se vrneva k starejši gardi igralcev. Je to za vas ena izmed zadnjih priložnosti, da pridete do odličja na katerem od večjih tekmovanj?

(Smeh). S tem se ne obremenjujemo. Posvečamo se vsaki tekmi, ki je pred nami, posebej, premišljujemo zgolj za en korak naprej in nič več. Kaj nam bo to prineslo, pa bomo videli. Realno gledano pa seveda gre za eno izmed zadnjih priložnosti.

Sloveniji je že večkrat zmanjkala tista pika na i, da bi prišla do odličja. Bi bilo lahko tokrat drugače?

Zelo težko rečem. Na evropsko prvenstvo prihaja zelo veliko reprezentanc, ki imajo zelo visoke cilje, obenem pa so vsaj na papirju resnejši favoriti za osvojitve medalj kot mi. Toda mi se s tem ne

smemo obremenjevati, posvetiti se moramo nam samim in naši igri. Seveda pa upam, da bo to na koncu prvenstva prineslo najvišjo mogočo uvrstitev. Če bo to dovolj za medaljo, bomo videli takrat.

Za vami je nemalo reprezentančnih akcij, tudi igralcev, s katerimi ste igrali, se je menjalo kar nekaj. Kje sami vidite prednosti in slabosti tokratne ekipe?

Prednost je gotovo ta, da je ekipa zelo dobro sestavljena. Gre za pravo mešanico izkušenj in mladosti, s čimer imamo veliko energije in lahko vseskozi igramo v visokem ritmu, obenem pa tudi hitreje in napadalneje. Če bi govoril o slabostih, bi sem morda uvrstil samo igralce, ki iz takšnih ali drugačnih razlogov ne bodo mogli braniti slovenskih barv. Je pa res, da je ta reprezentanca precej spremenjena v primerjavi s prvenstvom pred dve letoma.

Glede odsotnosti igralcev se največ polemik pojavlja okrog tega, ali bodo Vidmar, Slokar in Begič lahko nadomestili poškodovanega Lorbka, ki je tej reprezentanci v preteklosti pomnil ogromno.

Vsi vemo, da je Erazem zelo pomemben člen slovenske reprezentance, toda tokrat se bomo žal morali znajti brez njega. Vsekakor bo omenjena trojica morala nase prevzeti večji del odgovornosti in nadomestiti njegovo odsotnost. Gotovo ne bo lahko, toda vsi trdo treniramo in verjamem, da nam bo skupaj uspelo prebroditi tudi to odsotnost.

Slovenija pa ni edina, ki se ukvarja z odpovedmi in odsotnostjo igralcev. Takšna primera sta Pau Gasol, ki ga ni na seznamu Španije, ali pa Miloš Teodosić, ki tokrat ne bo mogel pomagati Srbiji. Se bo odsotnost igralcev Slovencem poznala bolj kot drugim reprezentancam?

Res je, da so tudi nekatere druge reprezentance oslabiljene, toda kljub temu mislim, da je primanjkljaj večji v naših vrstah. Če za primer vzameva Špance, imajo oni dosti večji bazen igralcev in lahko najverjetneje sestavijo kar dve enakovredni ekipi. Pri nas pa se vsaka odsotnost zelo pozna.

Toda Slovenija bo imela po drugi strani

na svoji strani pravo armado navijačev. Tudi to nekaj šteje.

Seveda, seveda. Domače občinstvo pomeni velik veter v hrbet za našo reprezentanco. Navijači nam dajejo zalet in pred njimi smo vedno igrali dobro. Verjamem, da bo tudi tokrat tako.

Tudi pritisk na sodnike bo tokrat precej večji. Vsaj, kar se tiče tekem slovenske reprezentance.

Morda bo res tako. Kljub temu pa menim, da bo njihova podpora precej pomembnejša kot pa pritisk na sodnike, kar pa v nekaterih primerih zna priti prav (smeh).

Najprej vas čaka srečanje s Čehi. Pomembnosti prve tekme brzkone ni treba posebej omenjati?

Tako je. Prva tekma je vedno pomembna ne glede na to, kdo je nasprotnik. Z zmago bi začeli prvenstvo, tako kot moramo, in si tako še dvignili samozavest. Prav tako bi bila to odlična popotnica pred četrtkovo tekmo s Španijo.

Si upate napovedati končno uvrstitev Slovenije?

Nič ne želim napovedovati. Povem lahko le, da bomo vsi dali svoj maksimum in se po najboljših močeh borili za čim boljši rezultat. Želje vseh igralcev so seveda največje, odgovor na vprašanje, kam lahko posežemo, pa bodo dale že tekme v skupinskem delu prvenstva.

Večina naših bralcev verjetno ne ve, da se tu in tam zadržujete tudi v Pomurju.

Točno tako. Sicer nisem dosti časa v Pomurju, toda tu in tam se oglašim v murskosoboški bolnišnici. Moj stric Bojan Korošec je direktor bolnišnice in mi vedno priskoči na pomoč, ko ga potrebujem.

Na vaše tekme se bo iz Pomurja odpravilo nemalo gledalcev, med njimi bodo tudi naši bralci. Kaj bi jim sporočili ob tej priložnosti?

Že vnaprej bi se jim zahvalil za svojo podporo, ki nam jo bodo izkazali. Upam, da se jim bomo oddolžili z dobrimi igrami in poskrbeli za veliko trenutkov veselja.

Smiljan Kuhar

20 let v zraku

Ko so tvoja droga zrak, višina in tišina

Aeroklub Prlek zaznamoval 20-letnico – Priletelo 35 plovil iz vse Slovenije – Hkrati 8. Cafov in Gajserjev memorial

Pred 20 leti so bili največji slovenski zmajarski klub, danes si v njihovih treh sekcijah – med balonarji, modelarji ter zmajarji in ultralahkimi letalci – s pticami deli nebo 30 članov; poleg njih jih je v društvu še dvajset. Aeroklub Prlek Ljutomer. Je praznoval 20 let, hkrati pa so pripravili še 8. memorial Aljaža Cafu in Jožeta Gajserja.

Predsednik Aerokluba Prlek Ljutomer Blaž Bezjak: »Za naše praznovanje je bilo najprej prijavljenih le pet plovil, a ker smo naročili lepo vreme, je bila udeležba veliko večja. Tako je priletelo 35 naših kolegov iz Nove Gorice, Postojne, Ljubljane, Velenja, pa seveda tudi iz Murske Sobote in Lendave. Smo pa 20-letnico kluba začeli praznovati že dan prej, in sicer s postavitvijo razstave Naših 20 let, ki je bila na ogled v hangarju ob našem vzletišču.« Aeroklub Prlek, ki je letošnje praznovanje združil z osmim memorialom in spomin na tragično nesrečo dveh kolegov Aljaža Cafu in Jožeta Gajserja, ima vzletišče na Jušo-

Da je imel Aeroklub Prlek Ljutomer »prednike« v Prlekiji že pred 2. svetovno vojno, znata povedati predsednik kluba Blaž Bezjak (levo) in njihov najstarejši član Drago Gabriel. FOTOGRAFIJA VIDA TOŠ

vem travniku med Verzejem in Krapjem.

Bezjak pravi, da je bil včasih letalski šport bolj množičen, saj so imeli ljudje ne le več časa, ampak tudi več denarja: »Na začetku smo bili največji zmajarski klub v Sloveniji, imeli smo tudi po sto članov, več kot polovica je bila aktivnih. Danes pa se pozna, da je ta šport kar drag, saj ura letenja z ultralahkim letalom stane dobrih 60 evrov. Seveda moraš prej opraviti tečaj za pilota ultralahkega letala, za kar potrebuješ najmanj 3000 evrov.«

Bezjak je v zraku že 20 let in je bil, ko je začel, najmlajši slovenski pilot: »Leteti sem začel s 14 leti. Zakaj?« Trenutek razmišlja, se nasmehne in reče: »To je sprostitelj. Letiš, odklopiš, kar je najlepše zgoraj, pa sta razgled in mir.«

Prleški letalski klub že pred 2. svetovno vojno

Blaž Bezjak pravi, da so zdaj, ob obletnici, ko so brskali po zgodovi-

ni kluba, ugotovili, da niso prvi prleški letalski klub. Ampak je v Prlekiji že obstajal, in sicer v Iljaševcih pred drugo svetovno vojno: »To pa nam je povedal naš najstarejši član Drago Gabriel, ki je sicer iz Postojne, a je kot otrok živel v Ljutomeru.«

Gabriel je sicer Postojnčan, a je nekaj otroških let – do začetka 2. svetovne vojne – preživel tudi v Prlekiji, saj je bil oče železniški uradnik: »Bil sem pri modelarjih in mi smo pomagali starejšim fantom, starim okrog 16 ali 17 let, ki so imeli jadralna letala. Imeli so jih spravljena v nekem kozolcu v Iljaševcih, mi, modelarčki, pa smo nategovali gume in jim pomagali, ko so se spuščali in dvigovali.«

In v čem je zanj bistvo tega, da skušamo posnemati ptice? »Poglejte, bil sem pilot in sem že 25 let v pokoju. Pa še vedno brenčim (smeh). Ker letenje je neke vrste – ne zaljubljenost, to je kot ... droga. Ja, letenje je kot droga.«

Vida Toš

Med odpadki se znajde veliko preveč hrane

Akcije XXL in 2 za 1 po nepotrebnem polnijo hladilnike z odvečnimi živili

V Evropi se vrže v smeti kar tretjina neporabljene hrane – Živila pred iztekom roka trajanja bi marsikdo še z veseljem uporabil

Ko so v velikem nakupovalnem središču izračunali, koliko so vredna živila, ki so jih tik pred iztekom roka uporabnosti zbrali prostovoljci humanitarne organizacije za tiste, ki jih potrebujejo, so se zgrozili. In prav takšen obračun bi moral narediti vsakdo doma: pogledati v hladilnik in se vprašati, ali res vse, kar je v njem, nujno potrebujemo za prehrano v prihodnjih dneh.

Povprečen Slovenec letno zavrže 89 kilogramov hrane

»Na podeželju v preteklosti ni bilo odpadkov hrane; gospodinje so včasih imele dober občutek, koliko česa je treba vsak dan skuhati. Potem pa je bilo treba to tudi pojediti. Zdaj pa je vsakdo navajen, da vse kupi, in največ odpadkov hrane nastaja danes prav v gospodinjstvih, in sicer 42 odstotkov. Okrog 40 odstotkov se je zavrže v verigi proizvodnje in predelave, še vedno pa se je veliko zavrže tudi v gostinstvu in še kje drugje. Sveže sadje in zelenjava predstavljata skoraj polovico vse zavržene hrane, v Evropi pa se zavrže kar tretjina vse hrane,« je bil nazoren Matej Gašperič z ministrstva za kmetijstvo in okolje na nedavni okrogli mizi na sejmu Agra v Gornji Radgoni o zavržkih hrane. Slovenija še nima natančnega pregleda celotne živilske verige, kaj se dogaja s hrano od njene pridelave do prodaje v trgovini, je pa preprečevanje nastajanja zavržkov hrane na tej poti izjemno pomembno. Če k temu dodamo še usmeritev Slovenije v lokalno samooskrbo in poudarjanje pomena doma pridelane hrane, je res nujno, da preprečimo propadanje in odmetavanje dragocenih domačih živil.

Dr. Tatjana Zagorc iz Zbornice živilskih in kmetijskih podjetij je prepri-

Mag. Saša Dragar Milanovič, IRSK GHO

čana, da je v vsej tej zgodbi o preprečevanju presežkov hrane v hladilnikih in kupovanju res zdrave domače hrane veliko odvisno tudi od seznanjenosti in izobraženosti oziroma vedenja potrošnika. Kupci zelenjave in sadja v trgovinah ne bi smeli biti prepričani, da je dobra kumarica le tista, ki je enake barve in velikosti. »Po nam dostopnih podatkih Slovenci zavržejo 89 kilogramov hrane na leto na prebivalca, Nizozemci kar 200 kilogramov, Grki pa 50 kilogramov. Torej so tam, kjer je pridelava hrane večja,

večji tudi zavržki hrane. V Sloveniji bi vsekakor morali čim prej podpreti pridelavo takšnih sort zelenjave, sadja in poljščin, ki jih bodo ljudje bolj kupovali. Le tako bo manj zavržkov. Prav tako morajo vsi naročniki znati naročiti živila tako, da bo njihova poraba optimalna,« je povedala dr. Tatjana Zagorc.

Živila pred iztekom roka

Glavna inšpektorica mag. Saša Dragar Milanovič (IRSK GHO) je prepričana, da bi z dobro organizacijo lahko

Dr. Tatjana Zagorc iz Zbornice živilskih in kmetijskih podjetij

veliko še uporabnih živil pred iztekom roka trajanja uporabili tisti, ki jih ne morejo kupiti v trgovinah po običajnih cenah. Kako to izvesti, so se kar pri inšpektorjih pozanimali tudi člani kluba Lions Slovenije. Živila, tik pred iztekom roka, so namreč še užitna in tudi dovolj kakovostna, zato jih je smiselno podariti – ko preteče rok uporabnosti, tega več ne morejo storiti in lahko živilo zgolj vržejo v smeti. Zoran Vodopija iz kluba Lions Slovenije je predstavil dober primer: »V dogovoru z Mercatorjevim centrom v Celju taka živila

je bil osupljiv podatek, da so v prvih treh mesecih pilotnega projekta zbrali za 10 tisoč evrov takih živil. Prepričan sem, da imajo prav vsi v Sloveniji enake možnosti kot mi v Celju, da preprečijo, da gre hrana, ki je ne prodajo do izteka roka trajanja, v smeti. Pobudi se je v Celju pridružil tudi Tuš, tako da zdaj načrtujemo tudi predelovalnico zelenjave in sadja – na primer paradiznik, ki ni več primeren za prodajo, lahko prekuhamo in mu s tem podaljšamo rok trajanja.« Ker se vsi, ko gre za živila, bojijo zapletov z inšpekcijami, je Vodopija svetoval, naj se akcije lotijo tako kot oni. Kar poldrugo leto so se pripravljali na to, da lahko zdaj pobirajo po trgovinah živila pred iztekom roka trajanja brez problemov, pri tem pa so sodelovali z državnimi institucijami in inšpektorji oziroma delali po njihovih navodilih, kako se lotiti zadeve, da bo vse po predpisih. Prvi pogoj za preprečevanje odmetavanja presežne hrane v smeti in uspešno humanitarno delo pa je, da se iz tega dobrodelnega početja politika popolnoma umakne.

Bernarda B. Peček

Prvi pogoj za uspešno delo je, da se iz tega dobrodelnega početja politika popolnoma umakne.

prevzemajo naši člani in jih odpeljejo do zavetišča za brezdomce in v varno hišo. Za vodstvo trgovskega središča

Zoran Vodopija iz kluba Lions Slovenije
FOTOGRAFUE
BERNARDA B. PEČEK

Kmetija Šteslovih prva odprla vrata

Majhna kmetija našla svojo pot

Doma pridelana hrana je vredna zaupanja

Med sejmom Agra je prva odprla svoja vrata kmetija Šteslovih iz Gerlinec, nekoč samooskrbna šesthektarska kmetija z zaokroženo pridelavo – od poljedelstva do živinoreje, ki je preživljala dve generaciji in je taka tudi danes. Kmetija je po besedah Ernesta Štesla iskala svojo pot za preživetje in se je postopoma preusmerjala najprej v sadjarstvo, predvsem v pridelavo hrušk. Od začetka so bili usmerjeni v integrirano pridelavo, zato so sadjarstvu dodali še čebelarstvo, tržno pridelavo na kmetiji pa so zaokrožili s postavitvijo oljarne za stiskanje bučnega olja v nekdanjem hlevu. Na njivah zdaj prevladujejo buče, postopoma pa so v pridelavo buč za potrebe oljarne vključili okoliške kmete. Kmetija se postopoma utrjuje na trgu z vsemi svojimi pridelki in bučnim oljem. Nekaj olja so že izvozili v Novo Zelandijo, povpraševanje pa imajo že iz Rusije.

Prvega dneva odprtih vrat slovenskih kmetij pri Šteslovih sta se udeležila minister za kmetijstvo in okolje mag. Dejan Židan in minister za infrastrukturo in prostor Samo Omrzel. Minister Židan je ob tej priložnosti povedal, da s promocijo lokalno pridelane hrane spodbujajo zavedanje potrošnikov o pomenu domače hrane, ki se poleg kakovosti pridelkov in

izdelkov kaže v podpori lokalnemu gospodarstvu, kar je izrednega pomena v obdobju, ko iščemo pot iz krize. Kmetija Šteslovih bo še enkrat odprla

svoja vrata 14. septembra, bo pa na dan odprlo svoja vrata kar nekaj kmetij in zadrug po vsej Sloveniji.

J. V.

Družina in kmetovanje

Potrošniško načenja družino

Družine prevzemale potrošniško funkcijo

Družina ima v svojem bistvu več vlog: primarno socializacijsko, proizvodno, ekonomsko, vzgojno in tudi potrošniško funkcijo. V današnjem času se vse bolj krepi njena potrošniška funkcija, proizvodna funkcija pa izgublja pomen. Kako zajeziti propad primarne vloge družin v povezavi s kmetovanjem?

V Sloveniji število kmetijskih gospodarstev v zadnjih letih upada, narašča pa velikost kmetij. Manjše kmetije so v preteklosti združevale družinske člane, ki so vsak po svojih močeh pomagali pri delu na kmetiji ter prispevali za gospodinjstvo. Kmetije so poleg samooskrbne funkcije delovale tudi tržno, vsak član družine pa je prispeval svoj delež k dohodku gospodinjstva. V Sloveniji se število gospodinjstev, ki obdelujejo zemljo zmanjšuje, s tem pa se izgublja odnos do naravnih danosti. Izgubljata se zavest o pomenu narave in spoštovanje pridelkov, ki nam jih daje narava. V duhu spoštovanja zemlje, kmetovanja in darov narave bi morali vzgajati že otroke. Vsak otrok iz mesta ali vasi bi moral vedeti, da se iz jajčka izvali piščanec, kako se pase krava in kako neprijetno je, ko ti pogine žival. Prva naloga članov družine bi morala biti prispevati v lasten družinski proračun in nato trošiti. To pomeni, da gospodarstva ne bi smela biti le potrošniško usmerjena, temveč samooskrbna, in da bi bil temelj vsake družine, ki ima te možnosti, doma pridelana hrana. Ali imamo dovolj možnosti za nadaljevanje proizvodne funkcije

družine? Možnosti so. Vsak mora pogledati na svoj vrt, na svoje dvorišče in tudi mladi bi se morali vključevati v delo na domači zemlji, saj se le tako lahko naučijo spoštovati naravo ter osvojijo spoznanje in vrednote povezanosti, sobivanja na tem planetu, živali, rastlin in človeka. Zakonske zveze so prepoznane kot kazalec zrelih družin in so bile dolgo priznane kot značilnost družinske enotnosti in trdnosti. Zadnji demografski podatki pa kažejo, da število zakonov na 1000 prebivalcev v članicah Evropske unije upada, število razvez pa narašča. V obdobju od leta 1960 do 2011 se je število razvez povečalo tudi v tradicionalnih državah, kjer razveze prej niso bile dovoljene, v Italiji, Španiji, na Irskem in Malti. S tem narašča tudi število enostarševskih družin. Podatki Evropske komisije kažejo tudi, da je prišlo do dezorganizacije družin, posledica česar je vedno več otrok, rojenih zunaj zakonske zveze. Leta 1960 je bilo v Sloveniji razmeroma malo otrok rojenih zunaj zakonskih zvez (2,1 odstotka), potem pa se je ta odstotek povečal in leta 2011 že dosegel delež 58,8 odstotka živorojenih (Vir: <http://ec.europa.eu/statistics>). Tudi v Sloveniji se s trdnimi zakonskimi zvezami in dobrimi pogoji za ohranjanje družine ohranjajo tudi dobre kmetije, čeprav majhne. Oživiljanje pomena samooskrbne kmetije, ki nekaj časa niso bile v modi, je torej lahko pomembno tudi z vidika družinske politike.

Martina Varga

Dnevi odprtih vrat slovenskih kmetij

Od vil do vilic

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje vzpostavlja neposreden stik med kmetom in potrošnikom

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje (MKO) je začelo širše zastavljeno promocijo lokalno pridelane hrane, ki naj bi vzpostavila tudi uspešno povezovanje celotne prehranske verige »od vil do vilic«.

Ministrstvo v svoji politiki že nekaj časa poudarja pomen v bližnjem okolju pridelane hrane kot bolj kakovostne in na dolgi rok cenejše, ob tem pa sta pomembna še dva vidika, dolgoročna varnost pri oskrbi s hrano in vse večji pomen uživanja doma pridelane hrane za blaginjo državljanov.

Na nacionalni ravni danes potrošimo približno pet odstotkov bruto družbenega proizvoda za uvoz hrane, s preusmeritvijo potrošnikov k domači hrani pa bi to imelo neposredni učinek na domačo potrošnjo, ki je v krizi v upadanju, posledično pa bi vplivalo tudi na večjo domačo zaposlenost, ki je prav tako eden od večjih problemov v državi. K temu, da se je MKO odločilo za prvi promocijski korak lokalno pridelane hrane, jih je spodbudila posebna raziskava, ki je potrdila, da tudi potrošniki še vedno najbolj zaupajo doma pridelani hrani. Če pred nekaj leti še ni bila praksa, danes domač potrošnik, tako kažejo raziskave, vse pogosteje preverja izvor hrane in išče lokalno hrano. V okviru akcije Lokalna kakovost MKO zbira prijave lokalnih pridelovalcev hrane, ki so pripravljene predstaviti svojo ponudbo na dneh odprtih vrat. Prijavljenih kmetij in zadrug, ki bodo pripravile dan odprtih vrat, je že več kot sto.

Od ponedeljka pa se na spletnem portalu www.lokalna-kakovost.si, kjer je že baza slovenskih pridelovalcev in predelovalcev, lahko prijavi potrošniki, ki želijo sodelovati na že razpisanih dneh odprtih vrat.

Brezplačna prijava na www.lokalna-kakovost.si omogoča:

- prijavo in objavo dneva odprtih vrat,
- predstavitev dejavnosti, ponudbe, fotografij, izdelkov in kontaktov,
- prikaz lokacije na zemljevidu,
- sprejemanje prijav obiskovalcev,
- povezavo z družbenimi omrežji obiskovalcev,
- objavo fotografij z dogodka.

Ne gre za klasične prodajne dni za kupce oziroma potrošnike, ampak bodo ti imeli priložnost, da spoznajo pridelovalne in predelovalne tehnike, lahko se bodo poskusili v kmečkih opravilih in si tako še utrdili zaupanje v domačo hrano. Ministrstvo pričakuje, da ob postopni vzpostavitvi sodelovanja in zaupanja vseh udeležencev v prehranski verigi in pozitivnih ekonomskih učinkih vzpostavimo shemo kakovosti in pridemo do enotne označbe hrane iz naše bližine. J. V.

med gredice poč...⁸

Na obisku vrta v obliki trte

V Süču v Čentibi pri Lendavi nastal permakulturni inkubator – Če si ptič, ga vidiš kot trto: grozd, lista in vitice – Septembra bodo začeli sprejemati prve obiskovalce

Tanja mi je pripovedovala o njem. O vrtu namreč, ki bo rasel po načelu permakulture, oblikovala pa ga je tako, da so gredice – oziroma visoke grede in korita – ter celoten vrt iz zraka videti kot trta. Vijugasta potka, majhno in veliko korito sta dva trtna lista, zeliščna korita kot grozdek in še gomile kot vitice. Takoj mi je bil všeč, še preden sem ga videla. In tokrat: »Pridi, greva malo na izlet,« me je povabila Tanja in sva šli. V Süču v Čentibi pri Lendavi.

Učilnica pod milim nebom

»To je permakulturni inkubator, kar se sliši zelo učeno, a je čisto eno-

prijaviti. In ker je vrt sofinanciran iz evropskega programa Leader, je ogled zastoj. »Ljudi očitno zanima. Na zadnji prireditvi v Lendavi smo delili letake in na moj elektronski naslov so že 'priletele' prijave prvih obiskovalcev. Začenjamo pa 19. septembra,« pravi Simona.

»Sem samo opazovalka«

Všeč mi je. No, tudi Simona seveda. Ampak vrt sem mislila. Sploh pa ideja o trti, viticah in grozdu. Tanja Borovšak, permakulturna svetovalka, je skromna: »Jaz sem samo opazovala. Učili so nas, da moramo opazovati naravo. Ko torej prideš na novo par-

vali, od katerih imaš korist. Tipičen primer permakulture je kokoš: imaš jajca, da ti perje, meso, gnojilo, poje ti kuhinjske odpadke in zelenjavo, ki je ne potrebuješ. In potem je to tak krog, ki naj bi ga – kdor ima le možnost – upošteval. Skratka med vsem naj bo simbioza.« Tanja pravi, da včasih ljudje mislijo, da je vrt mogoče imeti le na ravnem terenu, a to ni res: »Na kakršnem koli terenu se da narediti vse. Tukaj smo za visoke grede naredili platoje, ki so rahlo nagnjeni nazaj, da voda ne odteče. Vsaka greda ima tudi svojo vodo, da ne nosiš vsak dan zalivalke gor in dol.« Vse se torej da, če je volja.

Tanja Borovšak (levo) in Simona Ferčak pri manjšem trtnem listu, v katerem trenutno raste ajda, ki bo zeleno gnojilo.

Krave molznice in prašiči

Dobro počutje živali

Kam se bo prelil denar za dobro počutje prašičev

V osnutku programa za razvoj podeželja 2014–2020, ki je v javni obravnavi, najdemo ukrep za dobro počutje živali (člen 36) za krave molznice in prašiče. Ukrep, ki ga v prejšnji perspektivi ni bilo, je med krizo te panoge povzročil nemalo razburjenja predvsem med prašičerejci. Ti so zanemarili, da so delno sami prispevali k temu, saj so se s pomočjo ankete, ki jo je opravila Kmetijsko-gozdarska zbornica (KGZS), ukrepu odpovedali. Za izvajanje ukrepa je predvidenih 12,4 milijona evrov evropskega denarja oziroma s soudeležbo države 16,6 milijona evrov.

Molznice

Posebne podpore pri kravah molznicah bo v prihodnje deležno zagotavljanje gibanja krav na prostem, če niso na paši, v hlevu pa mora rejec zagotoviti ustrezno naravno osvetlitev, napajanje živali in prezračevanje hleva. Ob kravah molznicah ukrep zajema tudi dobro počutje sesnih telet.

Prašiči

Ukrep dobrega počutja prašičev zajema pet kategorij, in sicer za plemenske svinje, sesne pujske, tekače in pitance.

Pri plemenskih svinjah in mladicaх se zahteva skupinska reja z izpustom. Površina izpusta za breje svinje in mladice je 1,3 kvadratna metra na žival, pri majhnih skupinah pa vsaj šest kvadratnih metrov, kar je uveljavljen standard. Dodatna zahteva je zagotavljanje vsaj za 10 odstotkov večje talne površine po živali, vendar pozna izjemo: »Če je v skupini pet ali manj živali, mora biti talna površina na žival večja za deset odstotkov, če pa je v skupini 40 ali več živali, je lahko talna površina na žival manjša za 10 odstotkov.« Ukrepi pri preostalih kategorijah so podobni. Dovolj zgovoren pa je navedek v osnutku programa, ki kaže, da reje niso v enakopravnem položaju. In če sledimo logiki, se bodo do denarja za dobro počutje živali dokopale velike farmske reje. Ravno te bodo zaradi določila, da če je v skupini 40 ali več plemenskih živali, je lahko talna površina za 10 odstotkov manjša, imele prednost. Štirideset ali več plemenskih živali ima redkokatera zasebna reja in tu je past, ki so jo prašičerejci zaradi svoje razklanosti in prerekanja spet spregledali. In ko bo spet kriza pri prodaji prašičev, bodo spet javkali in stekali, denar pa se bo potihoma prelil v velike farmske reje. J. V.

stavno,« se smeje Simona Ferčak, gonilna sila vrta, ki je nastal na gričku na naslovu Süč 114: »Gre za ogledni vrt, ki je velika učilnica na prostem. Postavili smo ga zato, da bi ga videli ljudje in spoznali, kako lahko tudi na majhnem koščku zemlje ekološko pridelavaš popolnoma vse in – če želiš – postaneš samooskrben.« Seveda me zanima, ali to pomeni, da si neodvisen od trgovin. Smejemo se: »Skoraj, skoraj.« Ob vrtu imajo namreč tudi prostor za živali, prijetna utica bo dom dvema kozama, kokošim in racam. Ne manjka pa niti čebelnjak. Simona Ferčak je iz Ekokulture Lendava, ki je zavod z idejo, da se da z danimi naravnimi viri (takih prostorčkov, ki so trenutno neobdelani in ljudje ne vedo natančno, kaj bi z njimi počeli, je po Pomurju – sploh pa tu okrog – ogromno, pravi Simona) in z okolju prijaznimi načini pridelave ogromno narediti. »Ljudje lahko pridejo k nam in se naučijo veliko ne le o permakulturi, ampak tudi, da se da z malo truda narediti čudovite stvari. Hkrati pa bomo s tem vrtom ponudili turistom novo turistično zanimivost, idealno tudi za obisk s kolesom ali ogled v manjših skupinah. Pripravljali bomo tudi različna predavanja, ob tem pa praktično pokazali: kako se pripravijo gredice, kako se zasaja, kako se ekološko prideluje in kaj nastaja.«

Že septembra in tudi oktobra imajo razpisane dneve odprtih vrat, ko si bodo vsi radovedni in vedoželjni vrt lahko ogledali, se je pa treba prejel

Lepo sta vidni obe visoki gredi v obliki listov trte. FOTOGRAFIJA VIDA TOŠ

celo, moraš pogledati levo in desno in videti. Kaj je okrog, kakšne so značilnosti lokalnega okolja. Ko sem prišla na ta hribček, sem okrog videla samo vinograde. Poleg tega je dokazano, da so naravni vzorci bolj 'rentabilni', kar pomeni, da je večji donos. Če torej zelenjavo zasadiš v okroglo gredico v izmeničnem ritmu ali pa v ravne vrste v štirioglo gredo, je v prvem primeru večji pridelek. Zato trtni listi. Prilagodili smo se seveda tudi terenu in naredili platoje, da voda ne odteče po hribu. Seveda pa je treba gledati z vidika, da ena parcela človeku zagotovi celoten krog – pridelavaš torej lastno hrano, imaš ži-

Vprašanja in prijave

Tudi vas zanima?

Za kakršna koli vprašanja o permakulturi je tukaj seveda Tanja Borovšak. Pokličite ali pišite: 040 888 843 ali zlati.rez@gmail.com. Če pa bi radi videli permakulturno učilnico v Süču, se prijavite na ekokultura.lendava@gmail.com ali Simona Ferčak 041 673 739.

Pa še na nekaj ne pozabite: izrežite ta članek. Ko boste imeli vse v nizu, jih boste lahko v naši naročniški službi zamenjali za knjižico o permakulturnem kmetovanju. **Vida Toš**

Veliki Polani je uspelo

Bujta repa bo v Guinnessovi knjigi rekordov

Dobili so uradno potrditev rekorda iz londonske pisarne Guinness World Records

Kuharji bujte repe z drugimi člani ekipe FOTOGRAFIJA JOŽE GABOR

V petek so organizatorji kuhanja bujte repe za Guinnessov svetovni rekord dobili težko pričakovano uradno potrdilo iz londonske pisarne Guinness World Records, da so novi Guinnessovi svetovni rekorderji v kategoriji »največja bujta repa«. Bujto repo so za Guinnessov svetovni rekord kuhali na Pomurskem poletnem festivalu 7. avgusta, skupna teža jedi v velikem kotlu premera 2,38 metra pa je bila 1089,50 kilograma. Organizator ku-

hanja je bilo Društvo Štrk Slovenija iz Velike Polane, ob postavljanju rekorda pa jim je bil cilj tudi, da ohranjajo in promovirajo to tradicionalno prekmursko jed. V ekipi kuharjev so bili: Jože Hozjan, Jože Jaklin, Emil Tkalec, Roman Žižek, Bojan Vinčec in Drago Žižek, ob njih pa je bilo v ekipi še dvajset sodelujočih, ki so poskrbeli, da je vse potekalo po napotkih, ki so jih dobili iz Londona.

J. G.

Dosor

Zbornik Ure naših dni

Objavljena besedila šestnajstih piscev

Pred dnevi je v knjižnici Doma starejših občanov Radenci (Dosor) potekal literarni večer s predstavitvijo že petega literarnega zbornika Ure naših dni. »Besede so kakor čebele: lahko pikajo ali prinašajo med,« je v njem zapisana uvodna misel Gizele Sraka, 90-letne stanovke Dosorja.

Prireditve je vodila direktorica Zavoda za kulturo, promocijo in turizem (Kultprotur) v Gornji Radgoni Norma Bale v družbi z mentorico literarne sekcije Dosorja, upokojeno profesorico slovenskega jezika Beo Baboš Logar ter učiteljico in ljubiteljsko dramsko igralko Vero Slavič, ki je prebirala

objavljena besedila šestnajstih piscev v zborniku.

V uvodu je direktorica doma Mateja Hauser povedala, da se v Dosorju že peto leto v literarnem krožku srečujejo tisti, ki od nekdanji ali šele od upokojitve gojijo ljubezen do branja in pisanja. Tudi sama rada piše. Pisanje je zbranost, ne prenese hitenja, zahteva natančnost, doslednost in vztrajnost.

Kot gostji sta se predstavili z recitiranjem svojih del Ivana Hauser, članica mariborske literarne hiše, in Slovenka iz daljne Avstralije Angelka Liliija Mikuletič z igranjem na citre.

D. M.

Dejanov električni avto iz domače garaže

Dva evra za vožnjo

Več polnilnih mest bi pocenilo predelavo, ki se večini za zdaj zdi še prevelik strošek

Dejan Galičič iz Žepovca si je predelal svoj star avto v električnega že pred letom dni. Uporablja ga vsak dan tudi za daljše vožnje, vse pogosteje se z njim udeležuje tudi različnih predstavitev in srečanj, meni pa tudi, da je glede na nekatere prednosti in uporabnost električnih vozil teh na cestah premalo.

Dejan je po poklicu elektrotehnik elektronik in je zaposlen v Ljubljani. Vse skupaj se je začelo z brskanjem po spletu in ogledom videoposnetkov ljubiteljskih predelovalcev vozil. Zanimalo ga je, ali bi tudi sam lahko izdelal električno vozilo. Najprej se je uspešno lotil predelave mopeda, kjer se je učil in spoznal tehniko. »Kar naenkrat se mi je odprl svet električnih vozil in imel sem občutek, da lahko z uporabo tovrstne tehnologije izdelam marsikaj. Odločil

iz murskosoboškega podjetja Bonimat, s katerim sta skupaj ne samo izdelala, ampak tudi na novo razvila vmesni spoj. Pri nekaterih rešitvah pa so sodelovali še drugi inženirji iz okolice.

Celotno predelavo je Dejan objavil tudi na spletni strani You Tube, saj se je tudi sam veliko naučil od drugih zanesenjakov na spletu. Gledalci in poznavalci hvalijo zlasti gospodarno in edinstveno rešitev namestitve baterije, ki tehta več kot 200 kilogramov. Pritrdil jo je na podvozje avta, kar pomeni, da je ohranil veliko prostora pod pokrovom, hkrati pa ima avto nizko težišče in je zato stabilen.

Avto je narejen po vseh evropskih predpisih za električna vozila ter atestiran in registriran. S polno baterijo, ki se polni sedem ur, lahko prevozi 150

kih. Avto mu dobro služi, občutek, da se vozi poceni in da ne onesnažuje okolja, pa je odličan. Še posebno pa je zadovoljen, ker mu je uspelo narediti vozilo, ki deluje točno tako, kot si je zamislil. Za zdaj še ne razmišlja o predelovanju vozil za trg. Mnogim se namreč zdijo stroški predelave preveliki in le malokdo bi se odločil za takšno naložbo. Vendar njegov izračun pravi, da se mu bo naložba, neupoštevajoč vrednost avta, povrnila že v petih letih. Stroški pa bi bili bistveno manjši, če bi bilo na voljo več polnilnih postaj. Še zlasti jih pogreša v severovzhodni Sloveniji. Uporabniki bi lahko baterijo napolnili na več mestih, zato bi bil lahko njen domet krajši. Takšne baterije pa so bistveno cenejše, kar bi pocenilo stroške predelave, saj je prav baterija največji strošek. Vse skupaj bi

Dejan Galičič nam razkrije notranjost električnega avta. FOTOGRAFIJA CIRIL KOSEDNAR

sem se, da bom predelal kar svojega Renaulta espacea.

Naredil je načrt, vzel posojilo ter naročil potrebne sestavne dele in material. Ves postopek je trajal več kot leto, saj je na nekatere dele iz tujine čakal zelo dolgo, predelava sama pa je bila končana v dveh tednih. Delal je v domači delavnici v Žepovcih, kjer mu je pomagal tudi oče Vojko, ki je avtomehaničar.

Zdi se preprosto, toda pogled pod pokrov, kjer je nekoč brnel bencinski motor, sedaj pa je tam elektromotor s številnimi potrebnimi elementi in prepletom žic, pokaže, da je bilo vložena kar precej znanja. Med večjimi izzivi je bila izdelava spoja med elektromotorjem in menjalnikom. Pri tem mu je pomagal strojni inženir Jožef Bonifart

kilometrov zmerne vožnje. Sto kilometrov vožnje ga stane okrog dva evra, če pa polni ponoči, je vožnja še cenejša. Avto je pred predelavo porabil deset litrov bencina, torej je bil strošek vožnje na sto kilometrov okrog 15 evrov. Prednosti takšnega avta so poleg nizkih stroškov vožnje tudi cenejše vzdrževanje in enostavna uporaba, ker nima prestav. Prav tako je vožnja z njim tiha ter brez škodljivih izpustov. Čeprav se električna energija danes pretežno pridobiva iz zneženih obnovljivih virov, Dejan meni, da je onesnaževanje klasičnih vozil veliko večje, kot je onesnaževanje pri pridobivanju elektrike, ki jo potrošijo električna vozila. Dejan se z električnim avtom vozi v službo v Ljubljano, na morje, na izlete ter po vsakdanjih oprav-

tudi pozitivno vplivalo na miselnost ljudi, ki se danes težko odrečejo udobju, ko lahko gorivo natočijo na vsakem vogalu, pri električnem avtu pa je treba daljšo vožnjo za zdaj skrbno načrtovati. Kot dodaja Dejan, ga čudi, da recimo trgovska središča, restavracije ali drugi ponudniki raznih storitev ne uredijo polnilnih postaj. »Prav gotovo bi raje šel nakupovat ali kaj pojest in spit tja, kjer imajo posluš za voznike električnih vozil.« Sicer pa, kot pravi, je pri razvoju tehnologije vedno tako, da morajo prvi uporabniki prebroditi začetne težave v razvoju tehnologije in tudi plačati več za njeno uporabo. Toda prav na njihovih plečih nova tehnologija sčasoma postane dostopna vsem ljudem. C. K.

SE ODLOČATE? ŽELITE VIŠJO IZOBRAZBO? DIPLOMO?

Izberite

višješolski izobraževalni program (6/1)

EKONOMIST

INFORMATIKA

Študijske usmeritve:

Komerciala
Računovodstvo
Turizem
Podjetništvo in trženje

Študijske usmeritve:

Računalniška omrežja in sistemi
Programske aplikacije in zbirke podatkov

Študirajte doma

- karierni center
- ERASMUS LISTINA
- nizki stroški študija
- tutorstvo študentom
- opravljanje prakse v tujini
- široke možnosti zaposlitve
- sodobni prostori in oprema
- Študentski Podjetniški in Inovacijsko-razvojni Center

Ekonomška šola Murska Sobota, VIŠJA STROKOVNA ŠOLA, Noršinska ulica 13, Murska Sobota, tel. 02 521 34 51, e-mail: info@vis-ms.si

V Trdkovi praznovali 80 let gasilstva

Prostovoljno gasilsko društvo Trdkova je pred dnevi praznovalo 80 let delovanja. Ob tem jubileju so pripravili slovesnost, ki so se je udeležili 12 gasilskih društev iz okolice in pobrateno društvo iz Sakalovec iz Porabja. Zbrane gasilce in druge obiskovalce prireditve sta poleg domačih predstavnikov pozdravila in jim spregovorila še predstavnik Gasilske zveze Slovenije (GZS) Andrej Voroš in njen častni predsednik Ernest Eöry. Ob tej priložnosti so zaslužnim članom podelili priznanja in odlikovanja GZS. Trije gasilci, in sicer Janez Sukič, Jožef Žampar ter Jože Rogan (na fotografiji) so prejeli odlikovanje za posebne zasluge. Dolgoletni predsednik Karel Lang, ki je to funkcijo opravljal 33 let, pa je dobil kipec gasilca in zahvalo domačega društva. Predstavili so tudi bilten, ki so ga izdali ob jubileju. C. K.

FOTOGRAFIJA ARHIV PGD TRDKOVA

34. Lendavska trgatev ob vznožju Lendavskih gorc

Praznik s parado ljudskih običajev

Sodelovalo 24 skupin iz Madžarske, Hrvaške, Srbije in Slovenije

V paradi so bile tudi vinske boginje, ki so bile del predstavitve KS Dolnji Lakoš. FOTOGRAFIJA JOŽE GABOR

Prva prireditev Lendavska trgatev je bila pred 33 leti le s parado ljudskih običajev po starem mestnem jedru Lendave, s katero so domačini želeli dati poudarek tradiciji vinogradništva v bližnjih vinogradih in kmetijstva v okoliških vaseh. Z leti so dodajali prireditvi še nove vsebine in letos je bila to celodnevna prireditev s peštrim programom za vse generacije. Za kulturni program in parado na prireditvi je poskrbela Zveza kulturnih društev Lendava, organizatorici preostalega dogajanja pa sta bili Turistična zveza Lendava in Občina Lendava.

Etnološko-folklorna prireditev se je začela v soboto dopoldne s parado ljudskih običajev in folklorne, na kateri je sodelovalo štiriindvajset skupin iz Madžarske, Hrvaške, Srbije in Slovenije. Med sodelujočimi iz obmejnih

pokrajini je bil še Mešani pevski zbor Društva Slovencev Kredarica iz Novega Sada, ki je imel večer prej koncert v lendavski sinagogi, v Lendavo pa so prišli na povabilo Komornega pevskega zbora Vita.

Na čelu parade sta bila para v madžarskih in slovenskih folklornih oblačilih, za njima pa godbeniki Prekmurske godbe Bakovci in mažoretke, na vozu s konjsko vprego je bila prekmurska vinska kraljica Tamara Casar, za vozom pa so šli vinske vitezinje in vitezi. Ob lepem vremenu se je zbrala množica obiskovalcev, ki si je lahko v paradi ogledala predstavitev krajevnih skupnosti, kulturnih in turističnih ter drugih društev in organizacij. V predstavitvah je bil poudarek na vinogradništvu v preteklosti in sedanosti, pa tudi s pogledom, sicer precej pesimističnim, kako naj bi

bilo videti vinogradništvo v prihodnosti v kemijskih laboratorijih. Ob tem so predstavili še različne kmečke običaje, ribištvo, čebelarstvo, žganjekuho, romske običaje, po mestni ulici so se sprehodile vinske boginje in podobno.

Dogajanje se je popoldne nadaljevalo v okolici hotela Elizabeta, kjer so se skupine predstavile ob stojnicah in na odru s folklornimi in glasbenimi nastopi. Na stojnicah so ponujali tudi domače jedi in vino iz okoliških vinogradov. Za najmlajše pa so na dvorišču Knjižnice Lendava pripravili Carobno dvorišče. Praznik vinogradništva v Lendavi je dopolnjevalo še dogajanje v petek zvečer, ko so pripravili Vinski festival z vinsko-kulinarično ponudbo in folklornim večerom z naslovom Kulturna dediščina v pesmi in plesu. **Jože Gabor**

Mladi Poljaki na Goričkem

Prejšnji teden so se na Goričkem, predvsem v okolici Grada, mudili mladi iz Poljske. Šlo je za mladinsko izmenjavo, ki je potekala pod okriljem tamkajšnjega društva Gračka pomlad v sklopu evropskega projekta izmenjave mladih. Lani je bila graška mladina na Poljskem, tokrat pa so jim mladi Poljaki vrnilo obisk. Izmenjave se je udeležilo enajst mladih iz mesta Rogow, ki se jim je pridružilo enajst mladih iz Občine Grad. V osmih dneh bivanja pri Gradu so si skupaj ogledali znamenitosti občine ter naravne in kulturne znamenitosti širšega območja Goričkega, izvedli so različne športne in družabne aktivnosti ter se preizkusili v lončarjenju. Ob druženju so se naučili pesem v slovenskem in poljskem jeziku, s katerima so se potem tudi predstavili javnosti. **C. K.** FOTOGRAFIJA CIRIL KOSEDNAR

Domačo prodajalno v Dolnjih Slavečih so si ogledali tudi nekateri rokodelci, katerih izdelki so tam na prodaj. FOTOGRAFIJA CIRIL KOSEDNAR

Obnovljen Pütarov mlin v Dolnjih Slavečih
Prva domača prodajalna

Prodaja rokodelskih izdelkov in predstavitev domačih obrti – Začetna točka turistične poti

Turistični razvoj je prednostna naloga Občine Grad, ki se kljub majhnosti lahko naslanja na bogato kulturno in tehniško dediščino. Del te je tudi Pütarov mlin v Dolnjih Slavečih, ki je bil zgrajen v sredini 19. stoletja, mleti pa prenehal leta 1999. Občina Grad ga je nekaj let pozneje odkupila z namenom, da bi v njem uredila tehniški muzej. Obnova stavbe mlina, ki je potekala v sklopu različnih razpisov in projektov, je stala okrog 200 tisoč evrov, pred dnevi pa so odprli tudi prizidek, kjer so uredili domačo prodajalno.

V sklopu projekta Domače dobrote izpod mlinskega kolesa so želeli obiskovalcem poleg ogleda mlina ponuditi tudi nekaj za pod zob in nakup, zato so za mlinom nedavno uredili prizidek s prodajalno. Za zdaj bodo v

dopolnilno dejavnostjo, in rokodelce domače obrti.

V prizidku je tudi vsa potrebna oprema za vodenje manjše trgovine, sprejem obiskovalcev in predstavitev turistične in druge ponudbe v občini. Obiskovalci bodo poleg nakupa domačih izdelkov lahko spoznali tudi njihovo delo, tradicijo in način življenja ter sodelovali na raznih delavnica. Nekaj delavnic je v sklopu projekta že potekalo, na njih pa so rokodelci predstavili svoje znanje in delo, ki so ga tudi prenašali na mlade. V okviru projekta je prav tako nastal šestminutni promocijski film, ki prikazuje Goričko, rokodelce in njihovo delo, tradicijo, ki jo ohranjajo, ter delavnice.

Projekt Domače dobrote izpod mlinskega kolesa se je začel februarja, izteka pa se zdaj, septembra. Finančno je ovrednoten na okrog 18 tisoč evrov. Večino sredstev so pridobili iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja prek javnega poziva LAS Goričko, Občina Grad pa je prispevala okrog pet tisoč evrov.

Kot pravijo na občini, bo Pütarov mlin tako še bolj vključen v turistično mrežo, ki jo v graški občini širijo vsako leto in jo bodo z raznimi enodnevni programi ponujali obiskovalcem. Prav ta mlin naj bi bil izhodiščna točka turistične poti, po kateri bo turistični vlakec obiskovalce popeljal še na ogled znamenitosti občine, kot sta grajsko poslopje in te dni odprt doživljajski park Vulkanija, ter do bližnjega kamnoloma, kjer bodo ob domačih dobrotah skupine sklenile izlet. **C. K.**

Obiskovalci bodo poleg nakupa domačih izdelkov lahko spoznali tudi njihovo delo, tradicijo in način življenja ter sodelovali na raznih delavnica.

njej ponujali kruh, pogače, med, zelišča, lesene spominke, lončevino, rože iz kreppapirja, vezene ter druge rokodelske izdelke devetih rokodelcev, pozneje pa se jim bodo pridružili še drugi iz tega okolja. Tako bodo povežali lokalne kmete, ki se ukvarjajo z

Mednarodno športno srečanje v Vidoncih
Ruska lekcija nogometa

Nameni turnirja predvsem predstavitev Goričkega gostom, medsebojno povezovanje, druženje in zabava

Tudi letos so v Vidoncih pripravili mednarodni turnir v malem nogometu, ki pa je predvsem srečanje slovenskih in ruskih prijateljev ter še nekaterih iz drugih držav. Organizator turnirja je bilo Športno društvo Vidonci oz. njegov predsednik Robert Kuzmič, ki že več let živi v Moskvi. To je bilo že tretje tovrstno srečanje. Iz Rusije je prišlo 50 gostov, od tega 25 nogometašev, ki so sestavili kar dve ekipi. Svojo ekipo so imeli tudi prijatelji iz Srbije, športnega srečanja pa so se udeležili še znani slovenski športniki in glasbeniki Đoni Novak, Grega Židan, Tone Košmrlj, Nani Matjašič, Bogdan Črnko, Mitja Dragšič, Dragan Bulič in Milan Pečovnik - Pidži, ki je tudi zapel. Od drugih gostov naj omenimo še nekdanjo veleposlanico

Slovenije v Rusiji Ado Filip Slivnik in obrambnega atašeja Tomaža Strgarja. Omenjeni in drugi povabljeni gostje so sestavili osem ekip, ki so se pomerile v malem nogometu na igrišču ŠD Vidonci. Čeprav so nameni turnirja predvsem predstavitev tega dela Goričkega gostom, medsebojno povezovanje, druženje in zabava, velja omeniti, da so največ nogometnega znanja pokazali prav gostje iz Rusije. Zmagala je ekipa Čehov (Rusija) pred ekipama Areal (Rusija) in Jedan de (Srbija). Preostala mesta do osmega so zasedle domače ekipe. V domačem društvu so zelo ponosni, da so vsi pohvalili gostoljubnost in dobro organiziranost pa tudi športni center, ki so si ga zgradili. **C. K.**

VESTNIK lahko kupite tudi na večini pošt v Pomurju.

Top 6 na Pomurje.si v preteklem tednu

1. Prekmurska noč na kopališču
2. Direktor Ivančič otroke pospremil v šolo
3. Nedeljska kuhinja: Alenka Bratušek
4. Doživetje Vulkanije
5. Prvi šolski dan
6. Moravske Toplice: Kandidata za častnega občana ščitil odvetnik

FOTOGRAFIJA TIMOTEJ MILANOV

Komentar tedna na Pomurje.si

Uporabnik Dobrastreha o obisku vodstva Nove Slovenije na radgonskem sejmu: »Bodo že vedeli, kaj voda žene in kaj vinček.«

pomurje.si
BOLJŠA STRAN SPLETA

Nekdanji ravnatelj in odlični šahist dr. Ivan Rihtarič, slovenski predsednik Borut Pahor, kegljaška legenda Miro Steržaj in vseprisotni fotograf s prleško-radenskega konca Dani Mauko so se sladko smejali ob spominjanju na potegavščine, ki so jih nekoč uspičili v dijaških klopeh. Pahor sicer na Primorskem, preostali trije pa na ljubotemski gimnaziji. A naša dežela je tako majhna, da nastavljeni »rajsnegln« z bode sošolca tako na tem kot na onem koncu Slovenije. FOTOGRAFIJA OSEBNI ARHIV D. M.

Zavod Korak naprej je v sodelovanju z drugimi organizacijami in društvi celotno sobotno dopoldne na Trgu kulture v Murski Soboti pripravil dobrodelno akcijo za mlade in socialno ogrožene družine in njihove otroke. Skupaj s partnerji, kot so Hiša Sadeži družbe, Društvo za socialno vključenost Mozaik, Eko-socialna kmetija Korenika Šalovci, Resajkling Stajl in drugi, je podarjal rabljena otroška oblačila in druge potrebščine tistim, ki jih najbolj potrebujejo. Pomagala so tudi simpatična dekleta iz društva Sonček in ne gre dvomiti, da so bila pri tem zelo uspešna. FOTOGRAFIJA TIMOTEJ MILANOV

Sodišinci so v zadnjih tednih postali tako pomembni, da so bili uradno registrirani kot predmestje Pariza. Tako so jih v preteklih dneh obiskali tudi pariški uradniki, ki so s pečatom na kažiputih potrdili nov status prekmurske vasi. Nejasno ostaja le, zakaj so se ambiciozni Francozi odločili za tako majhne črke, Sodišincem pa pustili velike? FOTOGRAFIJA TOMO KOLEŠ

Tako. Veliki prvi šolski dan je tudi letos za nami, in kot je videti, ga je uspešno prestala tudi skupina prvošolčkov s soboške osnovne šole III, ki nam je veselo pomahala po svoji novi izkušnji. In s tem pozdravila tudi vse bralce Vestnika. FOTOGRAFIJA NATASA JUHNOV

Očitno sta se znana pomurska novinarka Marjan Maučec in Nataša Brulc Šiftar preusmerila med rudarje. Ali pa sta se zavarovala pred novimi ukrepi vlade, ki jima bodo kmalu padli na glavo. Samo da ne bo kdo rekel, da sta se pripravila za izbruh ognjenika na Goričkem ... FOTOGRAFIJA CIRIL KOSEDNAR

Skejterji ljubijo svojo dejavnost in zanje ni večjega adrenalinskega sunka kot takrat, ko lahko v zraku pokažejo nove vragolije. A tudi njim odmor kdaj pa kdaj koristi, kakor je to storila družba z vseh vetrov med tekmovanjem v Gornji Radgoni. In pri tem skušala ujeti še zadnje vroče sončne žarke. Aah, kako je poletje lahko kul ... FOTOGRAFIJA TOMO KOLEŠ

Za varno šolo

Prvi šolski dan je dolg 365 dni

Nevarnosti na najmlajše prežijo tudi v šoli, ne le na poti do nje – Nasilje med vrstniki se začne že v vrtcu

Tukajšnja policija opozarja šolarje, ki so spet sedli v šolske klopi, in njihove starše na nevarnosti v prometu, sama pa bo med šolskim letom izvajala represivne in preventivne akcije. Ničesar namreč ne prepuščajo naključju: pregledali so že prometno signalizacijo v okolici osnovnih šol, te dni bodo na sestankih s starši spomnili na nevarnosti v prometu. Poostreno pa bodo ta mesec nadzorovali promet v okolici vrtcev in osnovnih šol. Policisti se namreč zavedajo, kako pomembna je skrb za začetnike, ki prvič stopajo na šolske poti in ne poznajo vseh nevarnosti, pri tem pa ne pozabljajo tudi na druge učence, ki se po dolgih počitnicah vračajo v šole razigrani in potrebujejo kar nekaj dni, da ponovijo pravila in zahteve za varno vedenje v prometu. »Prometna vzgoja postavlja otroku veliko omejitev, ki so vezane predvsem na njegovo gibanje. Odrasli smo s svojim vedenjem in ravnanjem otroku vzor, model za njegovo lastno ravnanje. Še zavedamo se ne, da nas otroci opazujejo, posnemajo in se učijo od nas. Starši so ogledalo otrok. Mogoče se premalokrat zavedamo, da traja prvi september 365 dni,« so ob začetku novega šolskega leta sporočili iz murskosoboške policijske uprave oziroma sektorja uniformirane policije.

Nevarnosti na najmlajše prežijo tudi v šoli, in ne le na poti do nje. Kot je sporočila tukajšnja kriminalistična služba, se nasilje med vrstniki začne že v vrtcu: »Oblike nasilja so različne. Nekatera nasilna ravnanja so neposredna in hitreje, lažje vidna in prepoznavna. To so pretepanje, brcanje,

Tukajšnja policija opozarja šolarje in njihove starše na nevarnosti v prometu. FOTOGRAFIJA NATASA JUHNOV

zmerjanje in žaljenje. Nasilje pa je lahko tudi prikrito ali posredno, na primer obrekovanje, namerno izločanje iz skupine, manipuliranje s prijateljstvi in podobno. Pri ustrahovanju, izsiljevanju in nasilju lahko doživi otrok fizični napad, poškodbo, duševni pritisk, grožnjo, krajo ali poškodovanje osebne lastnine, trpinčenje, draženje, poniževanje in zmerjanje. Nasilje se

lahko dogaja dalj časa. Otroka oziroma mladostnika lahko ustrahuje, trpinči en nasilnež ali pa skupina nasilnih vrstnikov. Žrtev je ujeta v mrežo nasilnega ravnanja vrstnika oziroma vrstnikov. Velikokrat je ustrahovana in jo je strah povedati, kaj se ji dogaja. Žrtve so ponavadi otroci in mladostniki, ki so po svoje drugačni, bodisi zaradi videza, postave, šolskega uspe-

ha ali neuspeha, svojega imena in narodnosti. Bolj ranljivi za nasilje pa so otroci, ki se ne znajo in ne zmorejo postaviti zase. Je pa problem prepoznavanja nasilja povezan s šolo. Šole, ki se bojujejo za dijake, ne želijo priznati, da se jim dogaja nasilje. Nasilje spretno prikrivajo in same sebi kopljejo jamo.

Andrej Bedek

okc poročila

Znova udarili ob meji z Madžarsko

Prejšnji teden so policisti obravnavali več vlomov v počitniške hišice in vinske kleti v Dobrovniku in okolici. Neznani storilci so iz notranjosti odnesli več kosov električnega orodja, motornih škropilnic in kosilnic. V javnosti so policisti že nekajkrat opozorili na tujce, predvsem Madžare, ki v vaseh ob meji pod pretvezo, da iščejo staro odpadno železo, pravzaprav okrajuje domačine. Iz policijske statistike je razvidno, da se je med kriminaliteto najbolj povečalo prav število velikih tatvin ali vlomov, skoraj za 40 odstotkov. Policisti so priznali, da imajo zato vedno več dela, nepridipravi pa nenehno uporabljajo nove prijeme. Vlomilci in tatovi so tudi čedalje bolj prefinjeni, ko preverjajo, ali je kdo v stanovanju in hiši.

Najprej prosjačijo, nato ukradejo

V zadnjem času so na območju, ki spada pod pristojnost Policijske postaje Gornja Radgona, policisti opazili več tujcev, ki ljudi prosjačijo za staro železo. Na vsak način skušajo pridobiti staro železo, tako da se sprehajajo po dvoriščih in si ogledujejo gospodarska poslopja ali mesta, kjer imajo ljudje shranjene različne predmete. Tujci se običajno gibljejo tam, kjer je bolj odročno. Za svoj cilj si izbirajo predvsem podeželje, kjer so manjše kmetije in starejše hiše, v katerih pretežno živijo starejši ljudje. Tujci občasno izvršijo tudi kakšno tatvino, če pri hiši ni nikogar doma; zapomnijo pa si tudi predmet, ki jim ga domačini nočejo podariti, in ga pozneje ukradejo.

Voznik umrl, Poljak ovaden

Zaradi poškodb, ki jih je utrpel v nesreči 24. julija na avtocesti A5 za predorom Cenkova, je v bolnišnici v Rakičanu umrl 59-letni voznik tovornjaka iz Sebebovec. Kot je znano, je nesrečo zakrivil Poljak, ki je vozil tovorno vozilo s pripetim tovornim priklopnikom in za predorom začel zavirati, ker je na notranjem zadnjem levem kolesu tovornega vozila počila guma. Vozilo je ustavilo na voznem pasu, ob koncu odstavne SOS-niše. V tem času je za njim, po voznem pasu, pripeljal voznik tovornjaka in s prednjim delom vozila trčil v zadnjo levo stran ustavljenega priklopnika. Poljski državljani je vozilo ustavil na voznem pasu, čeprav bi vožnjo lahko nadaljeval do naslednje odstavne SOS-niše, ki so med seboj oddaljene okoli 500 metrov. Počena notranja guma ga namreč nikakor ni ovirala med vožnjo. Policisti so poljskega voznika zaradi povzročene nesreče kazensko ovadili.

Dva Pakistanca ušla s policije

Še vedno iščejo odgovore, kako sta lahko iz pridržanja na ljutomerski policijski postaji konec avgusta pobegnila pakistanska državljana, ki so ju prijeli med nelegalnim prečkanjem slovenske državne meje. Poškodovana sta kovinske rešetke in ušla skozi okno. Tujca sta policistom povedala, da sta od leta 2010 nezakonito bivala v Grčiji. Državo sta zapustila sredi julija, njun cilj pa je bila Italija, kjer sta si nameravala poiskati delo. Po zakonu, ki ureja to področje, so policisti prebežnika pridržali, potem pa bi ju izročili Hrvatom. Da bi razjasnili, kaj se je dogajalo s Pakistancema v pridržanju in kako je prišlo do pobega, so tukajšnji policisti imenovali komisijo, ki bo svoje ugotovitve predstavila v posebnem poročilu.

ČE SI UDELEŽENEC ALI PRIČA V PROMETNI NESREČI, ČE SI ŽRTEV ALI OČIVIDEK KRIMINALNEGA DEJANJA, ČE MISLIŠ, DA JE MOTEN TVOJ MIR, ALI ČE MENIŠ, DA LAHKO POLICIJA NA DRUG NAČIN POSKRBI ZA TVOJO VARNOST,

POTEM KLIČI 113!

Smrt motorista

Obtoženec zatrdil, da ni kriv

Šestdesetletnik iz Kraščev je po oceni tožilstva odvezel prednost vozniku motornega kolesa

Na zatožno klop je moral šestdesetletni Zdenko Beloševič iz Kraščev, ki ga je tožilka Desanka Novak obtožila, da je 29. aprila lani na cesti med Cankovo in Rogašovci, ko je v svojem avtomobilu zavijal levo na kolovozno pot, izsilil prednost pred sedemindvajsetletnim Denisom Kerecem iz Gornjih Slaveč, ki se je peljal z motornim kolesom. »Da bi motorist preprečil trčenje, je začel zavirati, vendar je kljub zaviranju čelno trčil v osebni avtomobil. Po trčenju je motorista in motorno kolo odbilo na njivo ob cesti, kjer je motorist padel. Zaradi hudih telesnih poškodb je na kraju umrl.« je med drugim v obtožnici zapisala tožilka Novak. Obtoženca zagovarja odvetnik Jože Šafarič. Iz obtožnice še sledi, da je voznik avtomobila peljal omamljen od tablet, pod vplivom katerih sploh ne bi smel sestiti za volan.

Šestdesetletnik iz Kraščev na predobravnavnem naroku krivde ni priznal in je na sodišču pojasnil, da je, preden je zavil na njivo, mimo spustil enega motorista in hotel speljati, ko se mu je z veliko hitrostjo približal drugi. Povedal je, da že dolgo uživa različna zdravila, na nobenem pa ni zasledil označbe, da ne bi smel voziti avtomobila.

Pokojnikov brat David Kerec, ki je bil v skupini štirih motoristov, je dejal, da se je sam izognil trku, njegovemu bratu pa to ni uspelo. Zatrdil je, da je bil avtomobil brez luči ter da je bil približno meter na nasprotnem voznem pasu, po trku pa se je vrnil na svoj vozni pas. Nevropsihiater Jože Kociper je razložil delovanje zdra-

Po trčenju je motorista in motorno kolo odbilo na njivo ob cesti, kjer je motorist obležal. FOTOGRAFIJA ANDREJ BEDEK

vil, ki jih obtoženi jemlje. V njegovi krvi so po nesreči odkrili tramal, zato bodo skušali na predlog tožilke do naslednje obravnave ugotoviti, kako je to zdravilo delovalo nanj in ali je bil

psihofizično sposoben upravljati avtomobil.

Odvetnik obtoženega je ponovil, da je pokojni Kerec sam kriv za smrt, ker je peljal prehitro in se zato ni mogel

izogniti trčenju, kot je to storil njegov brat. Šafarič je zato prepričan, da bi morali obtožbe ovreči. Zaradi izvedbe novega dokaza je sojenje preloženo.

Andrej Bedek

Poletna radgonska akcija

Ne praskaj se tam, kjer te ne srbi

Vragolije v zraku in energija na odru v organizaciji X-Kluba – Letošnja Praska razdeljena v dva dela

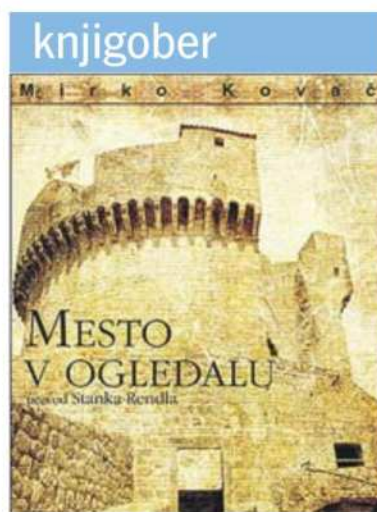
Lahko bi rekli, da je bil minulo soboto v Gornji Radgoni »big bang« oz. veliki prask. A pri tem ne bi bili čisto natančni. Pravilneje bi se glasilo, da je bila v Radgoni velika praska. In to v pozitivnem pomenu besede. PRA-SKA namreč pomeni Poletna radgonska skejterska kulturna akcija. Gre za mednarodno skejtersko in aggressive inlinersko tekmovanje s tradicijo, katere začetek sega v leto 2002. Prireditev je več let zapored, od 2002. do 2006., organiziral domači X-Klub na skejterskem parku v Športno-rekreacijskem centru Trate v Gornji Radgoni. X-Klub je športno društvo, ki si prizadeva za izboljšanje in razvoj adrenalinskih športov ter urbane kulture doma in v okolici. Po letu 2006 je X-Klub prenehal delovati zaradi zelo slabe asfaltno podlage v skejterskem parku, ki je onemogočala kakovostno izvajanje ekstremnih športov. Po šestih letih mirovanja je X-Klub prevzela nova generacija na čelu s predsednikom Gregorjem Rajkom in si s pridobivanjem sponzorjev ter občin-

Včasih se je treba zadovoljiti tudi s pristankom na zadnjici.

doma. Prvi mesti sta namreč zasedla Jan Gašparič in Marko Pajnik iz Gornje Radgone, z drugima mestoma sta se morala zadovoljiti Anže Lavrenčič in Hrvoje Čurič iz Ljubljane, tretja pa sta bila Sebastjan Skok in domačin Miha Starovasnik. Treba pa je pripomniti, da je šlo samo za aggressive inline tekmovanje, saj je v primerjavi s prejšnjimi Praskami letošnja razdeljena v dva dela. Drugi bo naslednjo soboto, ko bo na sporedu skejtersko tekmovanje. Takrat se pričakuje še nekaj več udeležencev. Tokratno prireditev pa je ustrezno zaokrožil še večerni koncert petih pankovsko-rokovskih bendov, od katerih je najbolj znan štajerski Muškat Hamburg, Slovenijo pa sta zastopali še skupini Pigs Parliament iz Goriških brd in The Morrns iz Kranja. Dve zasedbi pa sta prišli iz tujine, namreč nemška Vengeance Today, ki prihaja iz Chemnitza, in avstrijska The Liberation Service iz Gradca. Bo zmaga ostala doma tudi naslednji konec tedna?

T. K.

Mirko Kovač
– Mesto
v ogledalu

Cankarjeva založba, 2013

19. avgusta letos je v 75. letu po težki bolezni preminil književnik in scenarist Mirko Kovač, eden največjih piscev povojnega časa in sodobnih literatov z območja nekdanje Jugoslavije, zato je prav, da mu tudi mi posvetimo nekaj besed. Kot da bi slutila njegov skorajšnji konec, je Cankarjeva založba konec julija v zbirki Moderni klasiki znova izdala njegov roman Mesto v ogledalu (v izvorniku: Grad u zraku), ki ga je Kovač napisal leta 2007. Mirko Kovač se je rodil leta 1938 v vasi nedaleč od Nikšića v Črni gori. Veliko let je nato živel v Beogradu, kjer je leta 1991 padel v nemilost Miloševićevega režima, saj je bil Kovač njegov glasni nasprotnik in kritik. Tako se je preselil v Rovinj, od koder je bila njegova žena, in v Istri je živel in delal vse do svoje smrti. Kovač je bil plodovit pisatelj, ki je za svoja dela prejel številne nagrade – nekajkrat pa tudi zgražanje političnih oblasti – v skoraj vseh republikah nekdanje domovine, priznanja pa niso izostala niti po tem, ko je Jugoslavija razpadla. Najbolj znane Kovačeve knjige, ki so izšle tudi v slovenskem prevodu, so: Morišče (1962), Moja sestra Elida (1965), Življenjepiš Marine Trifković (1971), Posmehovanje z dušo (1976), Vrat materinega telesa (1978) in Kristalne rešetke (1995). Z romanom Mesto v ogledalu je Kovač sklenil svoj ciklus proze, posvečene rodni grudi oz. sredozemskemu in balkanskemu podeželju (čeprav se kot mesto sanj in hrepenenja nenehno pojavlja Dubrovnik), sam pa je večkrat v raznih izjavah poudaril, da je to delo ogledalo vseh njegovih prejšnjih knjig. Podnaslov romana je Družinski nokturmo, saj v njem pripovedovalec, ki je tudi sam književnik, piše o življenjskih zgodbah članov svoje družine. Pri tem se spominja svojega otroštva in mladosti na kamniti hercegovski zemlji, a največkrat kljub vsemu omenja zgodbo in usodo svojega očeta, ki je bil dokaj grob in neodgovoren, po drugi strani pa zelo inteligenten družinski vodja. Čeprav je večkrat skušal pobegniti pred samim seboj, če ne drugače, tudi s pomočjo alkohola, so se vsi ti poskusi izjalovili. Tako se oče in sin na koncu še zadnjič srečata v sanatoriju, kjer pripovedovalec doživi očeta s še do takrat neznanega značajske strani. Kovačev roman Mesto v ogledalu je delno avtobiografski, saj avtor vanj vnaša nekatere zgodbe iz svojega življenja in svoja izkustva, je pa v tem delu manj družbenopolitične kritike in erotike, po katerih je bil Kovač znan v svojih prejšnjih romanih. Namesto tega je Kovač dal raje poudarek blagemu melanholičnemu razpoloženju, ki bolj ustreza tovrstnemu pisanju spominov. Kovač je pisal tudi eseje, verjetno ne da bi se zavedali, pa se nas je veliko »srečalo« z njim kot scenaristom jugoslovanskih filmov, kot so Lisice, Okupacija v 26 slikah in Padec Italije. Tako je tudi v začetku letošnjega julija Kovač za svoje delo pri filmu dobil nagrado 50 let na filmskem festivalu v Motovunu.

T. K.

V Gornjo Radgono so prišli tudi tekmovalci iz Avstrije in Hrvaške.

Prvi mesti na letošnji Praski sta pripadli domačinoma Janu Gašpariču (kategorija do 16 let) in Marku Pajniku (nad 16 let).

ska pomočjo izborila sredstva za asfaltiranje in obnovo objektov, ki so nekaj let propadali.

Tako je leta 2012 X-Klub Gornja Radgona ponovno zaživel v sveži zasedbi in se še v istem letu dokazal z vzorno organizacijo različnih dogodkov, kot so tekmovanje slackline, čistilne akcije, tečajji rolanja in skejtanja ter delavnice za mlade. X-Klub je lani obnovljenemu skejterskemu parku dodal še park za slackline. Letos je nadgradil skejterski park in poleg nadgradnje starih zanj izdelal tudi nekaj novih objektov. Poleg nekaj manjših, že izpeljanih skejterskih akcij je bila prireditev Praska 2013 letos osrednji dogodek kluba, ki jo je izvedel v sodelovanju z Mladinskim centrom Gornja Radgona. Praska pa je prireditev, ki jo je X-Klub načrtoval že od svoje ponovne ustanovitve. In v soboto je bilo končno tako daleč. Na tekmovanje je prišlo približno štirideset tekmovalcev iz Avstrije, Hrvaške in Slovenije, ki so od poldneva do večera kazali gledalcem in drugim opazovalcem svoje vragolije in spretnosti na objektih in v zraku. Organizatorji so konkurenco razdelili v dve starostni kategoriji: do 16 in nad 16 let, v obeh pa sta na koncu zmagi ostali

Večerni del prireditve je bil v znamenju koncerta skupin Muškat Hamburg, Pigs Parliament, The Morrns (na fotografiji), Vengeance Today in The Liberation Service. FOTOGRAFIJE TOMO KÖLES

Prizadevanja za boljši svet

Svetla zvezda, ki prinaša upanje

Družina s Krapja znanemu aktivistu posodila denar za plačilo zavarovanja – Križnar: »Moramo si prizadevati za pitno vodo«

Stanemo se v Ljutomerski kavarni, znani slovenski popotnik in mirovnik Tomo Križnar, ki svetu med drugim oznanja pretresljive zgodbe afriških domorodcev, in Milan Rus, kmetovalec s Krapja. Oba zanimiva značaja, obeta se zanimiva razprava, toda, kaj sploh povezuje dve na videz tako različni osebnosti. »Gremo nazaj v fevdalni svet, v katerem ne bo prostora za veliko sužnje, ker bodo večino dela opravljali stroji,« pogovor začne Križnar. Rus mu pritrudi: »Večina ljudi je dejansko odveč, tudi mi smo verjetno med njimi, saj nismo med elito ali vplivnimi. Tudi orangutan, naš daljni sorodnik, ki je nič kriv in nič dolžen, je presežek na tem planetu, kjer lahko živimo od tablet.« Zazdi se, da smo padli v sredo razprave in da že oba dobro poznata stališča sogovorca. Sodelovati sta začela, ko je Križnar pred časom prišel v Ljutomer predstavljat knjigo Nafta in voda. Rusa, ki je Križnarja in njegove projekte poznal iz medijev, je takrat presenetila Križnarjeva dostopnost, saj je menil, da se giblje le v elitnih krogih in da njegove projekte financirajo samo velika podjetja, Križnar pa mora le potrkati na njihova vrata. Danes pravi, da je to lažna predstava in da njegove projekte financirajo ljudje, ki tudi sami nimajo ničesar v izobilju. Tak je tudi Rus, ki je prispeval že za več projektov, pomaga pa mu tudi na osebni ravni: »Nisem mogel plačati svojih prispevkov za socialno in zdravstveno zavarovanje. Družina Rus mi je pomagala, da mi ne bodo vzeli hiše, še zadnjega, kar imam,« je povedal Križnar, ki je priložnost izkoristil tudi za javno zahvalo Rusu. »Bilo je zelo težko vprašati. Če se financiraš zgolj iz knjig in filmov, ne moreš preživeti,« pravi.

Pomurje in Afrika

Kaj je tisto v Križnarjevih zgodbah, kar se je Rusa tako dotaknilo, kako bi lahko primerjal današnje razmere v Pomurju z razmerami v Afriki? »Sem občutljiv, sem pa tudi kritičen, v Pomurju ne vidim revščine, mogoče včasih malo pretiravamo, naših razmer se ne da primerjati s tistimi v Afriki. Kdor to počne, laže, saj živimo tisočkrat bolje od povprečnega Afričana. Kriza pri nas je etično-moralna, saj vidimo samo sebe, verjetno smo preveliki egoisti. To pa je tudi težava celotnega razvitega sveta,« pojasnjuje. Kot je znano, Križnar opozarja na težnje po privatizaciji naravnih virov v svetu. Tudi v Sloveniji je pred kratkim potekala javna razprava o vprašanju privatizacije vodnih virov, pojavlja pa se enako vprašanje glede geotermalne energije. »To, kar je narava ustvarjala milijarde let, bo nekdo skušal privatizirati, na račun tega bogateti in si pridobivati vpliv v družbi. Več kot sto milijonov podpisov v Evropski uniji proti privatizaciji vode je dokaz, da so ljudje v Evropi vendarle še dovolj ambiciozni, da se ne pustijo peljati žejne čez vodo. Tak poskus je bil v Boliviji, ko so želele družbe, kot sta Coca-Cola in Nestle, kupiti vso vodo in jo prodajati avtohtonim prebivalcem. Ni čudno, da je demokratično izvoljeni predsednik Evo Morales ukazal, da se vse tuje korporacije, ki hočejo priti do lastništva vodnih virov, iz Bolivije umaknejo. Tudi ni čudno, da je šel Janez Drnovšek, za katerega menim, da je imel nekoliko več zavesti kot drugi politiki, in inauguracijo Moralesa leta 2006, ki so ga zaradi navedenega hoteli že dvakrat ubiti najeti morilci iz Romunije in Bolgarije. Tudi mi si moramo prizadevati, da bodo naši otroci lahko pili zdravo pitno vodo, namesto plastificirane, če ne, bodo našim vnučkom prodajali že zrak,« pravi Križnar in razloži, kako si Indijanci razlagajo simbol križa, ki so ga po njegovih besed-

Na potepu po Ljutomeru. Milan in Milica Rus s Krapja podpirata projekte Toma Križnarja, ki je v Ljutomer prišel z Bojano Pivk, ki je je prav tako navdušen s prizadevanji za plemenite cilje. FOTOGRAFIE TIMOTEJ MILANOV

dah poznali že pred prihodom evropskih misijonarjev. »Štirje kraki predstavljajo štiri svete elemente, ki se jih ne sme polastiti nihče in morajo biti na razpolago vsem, ki se rodijo: zemlja, zrak, voda in ogenj.«

Vsi lahko kmetujemo

Odpremo tudi vprašanje kmetijstva. Na eni strani je evropsko kmetijstvo, ki je zaščiten s subvencijami, na drugi

propad. To obliko samomora delamo zavestno in brez premisleka,« je kritičen Rus. Sam zdaj prideluje pšenico in koruzo, nekoč pa je prideloval tudi sladkorno peso. Letos je »preklopil« na ekološko kmetovanje, trenutno je zemlja v počivanju, čez dve leti pa bo po njegovem mnenju dala zelo zdrave in dobre pridelke. Sladkorna pesa je zanj preteklost in razočaran je, ker se vnovič pojavljajo pobude za oživitve pridelave te poljščine. »Vemo, da je

kemikalije za obdelavo zemlje. Kitajski uspeh je zelo uničevalen za evropsko samozavest. Evropa izgublja vpliv v nekdanjih kolonijah, ker smo se tam vedli kruto in izkoriščevalsko in tudi zaradi tega, ker Kitajci pridejo in se ne vmešavajo, temveč Afriko izčrpavajo zelo pragmatično, ne da bi domačini kar koli od tega imeli, razen izropanih njiv, zastrupljenih travnikov in posekanih gozdov. Ne smemo pozabiti, da je Kitajska prevzela tak model gospo-

nakupljeni s pomočjo evropskih sredstev, ima Rus, sicer tudi lastnik več traktorjev, svoje mnenje.

»Z vidika gospodarnosti taka investicija ne zdrži, a če dobiš polovico sofinancirano iz Evrope, zakaj ne bi izkoristil priložnosti. Ta stroj moraš obvezno imeti pet let, potem pa ga lahko še vedno prodaš z dobičkom, če si ga vmes uporabljal ali ne. To je plod evropske politike, ki ogromno vlaga v kmetijstvo. Pri tem se v Sloveniji ustvarja

Po Rusovem mnenju bi bila lahko tudi Slovenija v celoti prehransko samozadostna: »Imamo osem arov zemlje na prebivalca, če bi živeli spodobno oz. etično in se tako prehranjevali, ni problema.«

Tomo Križnar: »To, kar je narava ustvarjala milijarde let, bo nekdo skušal privatizirati, na račun tega bogateti in si pridobivati vpliv v družbi.«

strani afriške države, ki bi se s kmetijstvom lahko preživljale, pa jim je tako izvoz onemogočen. »Afrika se lahko preživi sama, potrebuje samo mir in poštene odnose med svojimi državami, ne da jih vedno hujskajo druge proti drugim. Ker imajo dobro, plodno zemljo, tam zahodni svet množično kupuje zemljo, jo izkorišča in uničuje. Evropa je prav tako plodna, vendar danes zemljo uporabljamo za uničevanje planeta, saj kmetijstvo povzroča 50 odstotkov toplogrednih plinov. Gre za veliko laž in prevaro, da je kmetijstvo potrebno in da je treba vanj veliko vlagati, to kmetijstvo pa nam potem daje živinorejske proizvode, ki jih dejansko ne potrebujemo. Meso in mleko sta največji strup, ki ga človeštvo trenutno uživa, zraven pa še kemija, ni čudno, če je Evropa dolgoročno obsojena na

sladkor velik strup, kdor koli ga uživa, se zastruplja, je tudi strup za zemljo, saj se je brez kemije ne da pridelati v velikih količinah, z njo tudi odvezamo površine hrani, ki bi jo bolj potrebovali, denimo sadje in zelenjavo. Ni moralne podlage, da bi morali imeti sladkorno peso ... Najhuje je, če bo država s subvencijami sodelovala pri teh projektih, naj to dela zasebni kapital. Kdor bo vlagal, tisti bo tudi sprejel tveganje.«

Kitajci prevzemajo nadzor

Poleg zahodnih držav si zemljo v Afriki prilasča tudi Kitajska, o čemer lahko priča tudi Križnar: »Kitajci kupujejo ogromne količine najrodovitnejše neomadeževane zemlje v Afriki ravno zato, ker domačini niso imeli denarja, da bi kupili potrebne

darstva in tehnike od nas. Če bodo v prihodnosti imeli toliko restavracij s hitro prehrano, kot jih ima Zahod, bodo v desetletju pojedli amazonski in kongovski pragozd. Po Rusovem mnenju bi bila lahko tudi Slovenija v celoti prehransko samozadostna: »Imamo osem arov zemlje na prebivalca, če bi živeli spodobno oz. etično in se tako prehranjevali, ni problema. Če pa se gremo živinorejo in pridelujemo sladkorno peso, smo odvisni od uvoza. Dokler bo ta iz neposredne bližine –Madžarske, je še v redu, samozavest pa se nam s tem manjša, delamo se ohole, z lahkoto pa bi se lahko sami prehranjevali.«

Kmetijski tajkuni

Kar se tiče neverjetno velikih traktorjev na pomurskih njivah, ki so bili

neka elita, ki se tajkunizira, preostali pa nazadujejo,« meni Rus, ki dodaja, da razlike v kmetijstvu postajajo vedno večje. »To, kar se dogaja v Afriki –iztrebljanje, požiganje in preganjanje z domov, paranje trebušov nosečnicam, natikanje na kole itd., ima enak vzrok. Hudič je isti kot pri nas, to je duh materializma oz. odnos do narave in vesolja, ki hrepeni po čaščenju zlatega teleta. To svarilo je dano v vsa izročila naših prednikov po vsem svetu, ne častiti orodij za produkcijo,« pravi Križnar. Rus je po lastnih besedah, potem ko je slišal Križnarja govoriti, imel vedno manj sebičnih razlogov, da bi mu odtegnil kakršno koli pomoč: »Če le zmorem, mu sledim, upam, da bo še vztrajal na tej poti, kajti on je ena redkih svetlih zvezd, ki prinaša upanje.«

Timotej Milanov

Sanje

Moje sanje so kot potovanje,
včasih so dolge,
včasih so kratke.

Rad bi sanjal
lepe sanje vsako noč,
grde sanje vržem proč.

Miha Gomboši,
OŠ Franceta Prešerna Črenšovci

Šola nekoč

Moj dedi Tonček je 3. razred obiskoval v Turnišču. Njegov delovni dan se je začel ob 6. uri. Zbudila ga je babica. Skupaj sta zmolila jutranjo molitev. Potem sta šla v hlev in nakrmila dve kravi in teličko. Sledila sta umivanje in zajtrk, ki ga je pripravila dedijeva mama. Jedli so mlečno kašo ali kropov močnik. Po 7. uri so ga pred hišo v Renkovicah čakali sošolci. Po prašni cesti so skupaj odšli do šole, ki je bila v stari gostilni pri cerkvi. Imela je štiri učilnice.

V razredu so najprej zapeli pesem in pozdravili s pozdravom: Za domovino s Titom naprej! Imeli so slovenski jezik, računstvo, prirodopis, zgodovino, zemljepis, risanje, glasbo in telovadbo. V učilnici so bili tabla na stojalu, spužvasta goba in kreda. V kotu je stala okrogla železna peč, pri kateri so se pozimi in v dežju sušili. Po tretji uri je bil odmor. Takrat je dedi pojedel kos kruha ali jabolko ali suhe hruške. Pouk so imeli do 12. ure. Na poti iz šole so se tudi igrali in marsikaj »ušpičili«.

Ko se je vrnil iz šole, je moral na njeve ali pa na pašo. Pasel je dve kravi na poljskih poteh ali travnikih. Najlepše na paši je bilo jeseni. Krave so se lahko prosto pasle po travnikih. Pastirji so kurili ogenj, pekli krompir ali koruzo, gradili hiše in se igrali različne igre. Za večerjo ga je čakal mlečni močnik ali koruzni žganci. Sledili so učenje in domače naloge. Vesel je bil svojih mlajših bratov in sester, s katerimi so se zvečer igrali mlin in druge igre. V mali sobi mu je babica pripovedovala pravljice, dokler ni zaspal. Imel jo je zelo rad.

Alja Černi Forjanič, OŠ Odranci

Pastirica se šteti uči

ENA, debela čebela,
DVE, slabi ljudje,
TRI, Manca že hiti,
ŠTIRI, hlače po meri,
PET, sončno je spet,
ŠEST, veliko je cest,
SEDEM, volno že predem,
OSEM, kravo pomolzem,
DEVET, pridni smo spet,
DESET, do vratu zapet.

Juhuhu, vriska pastirica,
že pečena je potica.

Učenci OŠ Mala Nedelja

V novem šolskem letu je na 38 pomurskih šolah šolski prag prvič prestopilo 988 učencev, kar je 37 več kot v minulem šolskem letu. Na vseh šolah so za prvošolce pripravili posebno slovesnost, po kateri so prvošolci pogumno z novimi šolskimi torbami, z učiteljico in vzgojiteljico zakorakali v razred, starši pa so si ganjeni na skrivaj obrisali kakšno solzo. Prvošolčke smo na prvi šolski dan ujeli na Osnovni šoli III Murska Sobota. FOTOGRAFIJA NATASA JUHNOV

Kdo se ne veseli začetka pouka

V teh dneh diši po šoli. Po delovnih zvezkih, knjigah, radirkah, barvicah ..., vse je urejeno in skrbno spravljeno v šolske torbe. Nikjer nobenega oslovskega ušesa, suhega brisalca, polomljenega svinčnika ... Čeprav večina šolarjev na začetku šolskega leta obljubi, da bo to stanje vzdrževala vse leto, se le malokateremu uspe držati septembrskih obljub.

Kaj, ko hitro postanejo pomembnejše druge stvari, da so učenke in učenci uspešni v šoli, da imajo dobre ocene, da znajo uporabljati pridobljeno znanje, da lahko svoje znanje pokažejo v najboljši luči.

Pomembno je, da se jim ne jemlje tako potrebne samozavesti in ne dokazuje njihovega neznanja. Odrasli se premalo zavedamo, da lahko samo eden spodbuden stavek ali krivična žalitev otroka zaznamuje vse življenje.

Kot je že navada, so policisti na prvi šolski dan pospremili v šolske klopi učence prve murskosoboške devetletke. Damir Ivančič, direktor Policijske uprave, je z ravnateljico šole Tanjo Cesnik in mladimi šolarji na prehodu prečkal cesto ter tako slikovito opozoril, da so se kratkohlačniki vrnili na ceste in v promet. Policisti bodo sicer ves september še posebno budno pazili na promet v okolici šol. FOTOGRAFIJA ANDREJ BEDEK

Kar devet prvošolčkov pa je letos prvič sedlo v šolske klopi na Dvojezični osnovni šoli Dobrovnik, kjer je v tem šolskem letu skupaj 88 učencev. Z njimi bosta delali učiteljica Klaudiva Varga in vzgojiteljica Loreta Solarič. FOTOGRAFIJA A. NANA RITUPER RODEŽ

Zato je pomembno, da imajo šolarji take učitelje, ki znajo v vsakem učencu prepoznati njegove sposobnosti in jih spodbujati, da bodo dosegli največ, kar lahko. Tudi starši imajo pri tem, kaj od otroka zahtevajo in kakšna pravila mu postavijo ter kje mu lahko pogledajo skozi prste, odločilno vlogo.

Poleg mnogih obveznosti, številnih domačih nalog, preizkusov in preverjanj znanja je čas šolanja tudi eno najlepših obdobij. Predvsem zaradi sošolcev in sošolk, prijateljev, kakšnih simpatij, vseh norčij, o katerih se lahko potem pogovarjamo in se jih spominjamo vse življenje.

A. Nana Rituper Rodež

pomurje.si
BOLJŠA STRAN SPLETA

Otroci poznajo mir

Mir je zame, da ti nekdo ne kriči v uho. V miru grem rada na sprehod, da se malo sprostim, ker mi ni treba paziti na sestrici in lahko brez skrbi hodim, kolikor hočem. Ko pridem s sprehoda, sem rada tudi na gugalnici. Vendar nisem brez skrbi, ker moram vsakih pet minut pogledati sestrici, da ne bi delali kakšnih traparij. Ko je mama zraven, takrat sem bolj brez skrbi, ker ju pazi ona. Čeprav nisem brez skrbi, to rada delam. Včasih mi ne povesta, če kam gresta. Takrat pa nimam miru, ker ju moram iskati po dvorišču in ne vem, kje sta. Včasih pa gremo vse tri k babici, da lahko mama in oče kaj postorita. Mama na vrtu, oče pa v garaži. Lahko sta brez skrbi in vesta, kje smo.

V šoli se zelo dobro počutim in mi je »fajn«. Učiteljci mi lahko v miru razložijo, če česa ne razumem. Rada pa imam tudi individualne ure, ker se učiteljci pri teh urah v miru posvetijo samo meni. Ko se učim, imam rada mir, ker se tako lažje naučim in si bolj zapomnim snov, ki jo jemljemo. Običajno mama čuva sestrici, da se lahko brez skrbi učim.

S svojo najboljšo prijateljico se zelo dobro razumem. Radi se kaj pogovoriva v miru, kjer nihče ne poslušata najinega pogovora. Če me kaj skrbi, rada povem odrasli osebi, da sem potem bolj umirjena. Najprej pa povem mami, da se pogovoriva o mojih problemih in težavah. Največ težav imam s sošolkami, ker se vedno sporečejo z mano.

V svetu bi bilo več miru, če bi si ljudje bolj pomagali med seboj, si zaupali. Tako bi bilo manj vojn, potresov in duševnih bolezni. Lahko bi bilo umirjeno tudi, če ne bi bilo sovraštva ter če bi se ljudje imeli bolj radi in se spoštovali, kot se zdaj. Bilo bi tudi manj požarov in vsega hudega. Bolj bi bilo mirno, če bi bili ljudje prijazni drug do drugega.

Mihaela Rojht, OŠ Mala Nedelja

Moja mama Marija

Moji mami je ime Marija, piše se Novak, kličejo pa jo tudi Marijica. Živi v Drakovcih z vso svojo družino. Težka je približno 60 kilogramov, visoka nekje 162 centimetrov. Ima rdeče po barvane, ravne in srednje dolge lase. Njen obraz je jajčaste oblike, ima temno rjave oči.

Najpogosteje je oblečena v delovna oblačila. Moja mama je dobra po srcu, zabavna, mirna in vedno dobre volje. Službe nima, ampak je po poklicu kmetica. V prostem času rada kaj prebere, gleda televizijo ali kaj speče.

Mama je posebna in zanimiva po tem, da rada pomaga, si vedno vzame čas za družino in se skoraj vedno razveseli moje ocene.

Lucija Novak, OŠ Mala Nedelja

Na obisku pri krapinskem pračloveku

Z babico, dedkom in teto Simono smo se peljali na izlet v Krapino in Trakoščan. Najprej smo se ustavili v hrvaški vasi Trakoščan. Znana je po lepem gradu, ki se prav tako imenuje Trakoščan. Naš namen je bil, da si ta grad ogledamo. Od tam pa smo se odpeljali v lepo zagorsko mesto, ki je najbolj znano po krapinskem pračloveku. Ogledali smo si votlino, kjer je pračlovek živel. Ohranili pa so se tudi njegovi ostanke. Sprehodili smo se po zanimivem muzeju in si ogledali film o življenju praljudi.

Iva Kuhar, 4. razred, OŠ Razkrižje

FOTOGRAFIJA ARHIV DRUŽINE KUCHAR

Vabimo mlade k sodelovanju!

Ali tudi vi napišete kakšno pesmico, zgodbico, narišete lepo risbico ali s fotoaparatom ujamate trenutek mladosti? Dnevno nastajajo v šoli med poukom, velikokrat pa tudi doma, pri starih starših in v družbi s prijatelji. Veseli nas, ker z mnogih pomurskih šol pridno pošiljajo prispevke otrok, ki so še posebno zanimivi, in škoda bi bilo, da jih razen učiteljev in morda staršev ne bi prebral nihče drug. Ampak še več šol bi lahko pošiljalo prispevke svojih učencev.

Svojo ustvarjalnost otroci nadaljujejo tudi doma, žal pa pesmice prevečkrat obležijo in so kaj kmalu kos odpadnega papirja. Zakaj jih ne bi delili z nami? Saj ne gre za to, da bi objavljali le vrhunske stvaritve, am-

pak da bi videli, kako naši otroci znajo rimati besede, pametno razmišljati, pisati, lepo risati in se tudi igrati. Veliko nepozabnih trenutkov tudi s fotoaparatom ujamejo prav v šoli, na hodnikih ali igriščih, športnih terenih, kulturnih prireditvah in želimo si, da bi lahko to predstavili tudi na naši strani.

Stran Barve otroštva v našem časopisu Vestnik je stran, ki je namenjena najmlajšim in jo želimo napolniti z besedili in fotografijami otrok. Če se v šoli zgodi kaj zanimivega, pomembnega in lepega, naj otroci napišejo namesto vas odraslih. Pa še nekaj bi vas prosila, fotografije pošiljajte v prilonki v obliki .jpg in naj so velike 1 MB. A. N. R. R.

Kolesarska dirka in kronometer za slovenski pokal

V Tropovcih rekordno število mladih

Na krožni progi skozi Gradišče in Murske Črnce se je valila množica obetavnih kolesarjev iz Slovenije, Hrvaške in Italije

Kolesarski klub Tropovci je v nedeljo pripravil dve zanimivi kolesarski dirki za pokal Občine Tišina, ki sta štelili tudi za slovenski pokal. Start in cilj dirk na 5 km dolgi krožni progi, ki so jo morali prevoziti večkrat, je bil pred gasilskim domom v Tropovcih. Dopoldne se je v štirih dirkah mlajših kategorij pomerilo kar 150 kolesarjev iz devetih slovenskih, sedmih hrvaških in enega italijanskega kluba. Med njimi je bilo tudi pet tekmovalcev domačega KK Tropovci.

V kategoriji dečki A je zmagal Luka Sagadin (Perutnina Ptuj), ki je progo premagal v 32 minutah in 58 sekun-

dah. Z enakim časom je bil Uroš Baggeri (KK Tropovci) 19. Pri dečkih B je slavil Martin Cunder (Radenska KD Življenje), 25:10, domačin Aleksander Rengeo (25:27) pa je zasedel 25. mesto. V konkurenci dečkov C je bil prvi Jan Bevc (Adria Mobil), 17:17, Nikolaj Rengeo (21:55) pa 36. Med 39 starejšimi mladinci je slavil Mitja Zupančič (Adria Mobil), 1:13:32, od domačinov je bil Matej Škafar 15., Žiga Horvat (oba s časom 1:14:52) pa 23. Pri ženskah je bila najhitrejša Andreja Holsedl (Caam Corse Alfon), 1:14:52.

Dušanu Hajdinjaku edina pomurska zmaga

V kronometru, kjer je šlo za prestižno merjenje moči in vzdržljivosti, je sodelovalo 62 tekmovalcev. Ta dirka je bila tudi izbirna za svetovno prvenstvo starejših mladincev. Najbolje se je odrezal Jon Božič (Adria Mobil), 19:32,72. V tej kategoriji Pomurje ni imelo svojih predstavnikov. Zato pa so se izkazali med rekreativci in amaterji. V kategoriji master C (od 40 do 45 let) je zmagal Dušan Hajdinjak (Team Turbo Tropovci), 19:31,90, med rekreativci je bil drugi Dominik Ketiš (Hakl IT), 15:08,54, tretji pa Dominik Šteiner (Tim mlin Beltinci), 15:11,17. Dušan Fister iz Bakovec (Team Korak naprej), 21:16,97, pa je bil četrti med amaterji.

Milan Jerše

Kar 150 kolesarjev iz devetih slovenskih, sedmih hrvaških in enega italijanskega kluba

Edino zmago med Pomurci je dosegel veteran Dušan Hajdinjak, ki v kategoriji master C zavzema vidno mesto tudi v slovenskem merilu. FOTOGRAFIJA NATAŠA JUHNOV

teden v številkah

Pikado

EP v Podčetrtku (1200 igralcev iz Evrope) – ekipno, moški: 1. Top Gun Grlava (Leon Mertuk, Drago Šnajder, Ludvik Kirali, Miha Topolnik, Sebastjan Antolin, Peter Kranjc, Robi Grahornik, Denis Hamler); ženske: 2. Top Gun Grlava (Andreja Kavčič, Lila Copot, Mojca Škafar, Monika Jerebic, Simona Durič, Karmen Kerin). 5001 DO, ženske dvojice: 1. Monika Jerebic-Mojca Mužič (Top Gun Grlava), 2. Karmen Kerin (Top Gun Grlava)-Nataša Krajnc (Pinochio Ivanjkovci).

Dodgeball

Žensko EP v športni panogi, podobni igri med dvema ognjema, Ester v Angliji: 1. Anglija, 5. Slovenija, ki so jo zastopale igralkice ŠD Dodgeball Catwoman iz Murske Sobotice. V tekmah za uvrstitev od 5. do 8. mesta so s 6 : 2 premagale Severno Irsko in Škotsko.

Badminton

Mednarodno prvenstvo Slovaške, ki šteje za svetovno jakostno lestvico, Prešov – 1. kolo: Iztok Utroša (BK Mladost Lendava) – Daniel Ojaar (Švedska), predaja v tretjem nizu; 2. kolo: Iztok Utroša – Alan Plavin (Litva) 21 : 14, 21 : 14; četrtfinale: Iztok Utroša – Michal Rogalski (Poljska) 21 : 18, 18 : 21, 16 : 21.

Atletika

Mednarodni miting, Hartberg v Avstriji – 400 m: 1. Aleš Zver (50,74); 1500 m: 2. Mitja Sadl (4:28,39), 4. Mihael Gobar, 5. Goran Holsedl, vsi AK Panvita M. Sobotica.

Miting v skokih in metih, Radovljica – starostne kategorije: 1. Nino Celec v skoku v daljino (6,49 m) in metu kopja (42,87 m) ter 2. v suvanju krogle (11,05 m). U-14: 1. Maja Magdič v suvanju krogle (12,93 m) z novim državnim rekordom. Skok v višino: 1. Mihael Fotivec (1,55 m), 2. Mitja Šandor (1,45 m), vsi AK Panvita.

Tekmovanje za pokal AZS na Ptuj, mlajši mladinci: 3. Nino Celec na 100 m (11,64) in v skoku v daljino (6,44 m); mlajše mladince: 4. Maja Mencigar na 3 km (11:42,11), 5. Anja Zadavec na 400 m (1:02,10) in Sanela Sukič (vsi AK Panvita) na 1500 m (5:20,80). Odprto prvenstvo avstrijske Štajerske za veterane, Leibnitz (220 atletov iz treh držav): 1. Zdravko Mauko (ŠD Radenci) na 200 m, 2. Rudi Horvat (MDI M. Sobotica) v suvanju krogle.

Kolesarstvo

Tour du Poitou Charentes v Franciji: 1. Voeckler (Francija, Europcar), 16:19:31, 10. Simon Špilak iz Tropovec (Slovenija, Katjuša) z zaostankom 0:55.

Mladinsko DP, velodrom v Kranju: Matej Škafar tretji v sprintu na 500 m, četrti v vožnji na 800 m z 200 m sprinta, sedmi v vožnji na točko, Žiga Horvat (oba KK Tropovci) osmi v vožnji na čas na 2000 m, 10. v dirki na končni cilj in 11. v sprintu na 500 m. S temi izidi sta bila četrta najboljša ekipa za tremi profesionalnimi klubi in pred vsemi drugimi slovenskimi klubi.

Tenis

Odprto prvenstvo ZDA v New Yorku – ženske dvojice, 2. kolo: Hlavackova-Hradecka (Češka) – Andreja Klepač (Slovenija, TK M. Sobotica)-Klemenschits (Avstrija) 7 : 5, 6 : 3.

Mednarodni turnir, Vogar v Avstriji – osmina finala: Tomislav Ternar (Beltinci, TK Branik MB) – Kamil Čopkovič (Slovaška) 2 : 6, 4 : 6. Četrtfinale dvojic: Tomislav Ternar-Sašo Bende (oba Branik MB) – Ryan Agar-Sebastjan Bader (Avstrija) 6 : 2, 7 : 5.

Namizni tenis

Žreb za novo tekmovalno sezono, Ljubljana – 1. kolo 1. SNTL (7. septembra): Kema I Puconci – Kema II Puconci. 2. SNTL (28. septembra): Sobotica – Muta; ženske: Ptuj – Ljutomer. 3. SNTL: Žogica (G. Radgona) – Kema III Puconci.

Odbojka

Prijateljska tekma, center Draž Maribor – reprezentanca Kameruna – Panvita Pomgrad 2 : 3 (21 : 25, 21 : 25, 25 : 23, 31 : 29, 11 : 15). Za Sobočane so dosegli točke: Bogožalec 26, Tot 14, Pelemiš 12, Flisar 10, Pavlovič 7, Grabar 2, Drvarič 1.

Hokej na travi

1. kolo mednarodne interlige: Lipovci – M. Toplice 4 : 0 (Dominik, Martin in Robert Mesarič ter Boštjan Stanko).

Strelstvo

3. krog regijske MK-lige in 14. odprto prvenstvo Presike z malokalibrsko puško: 1. SD Mesto Ljutomer, 794, 2. SD Rudar Presika, 741, 3. ŠSK Coal Petišovci, 732. Posamično: 1. Ferenc Havasi (Petišovci), 269, 2. Vasja Štaman (Ljutomer), 262, 3. Igor Makari (Turnišče), 257. Ženske: 1. Nuša Špindler (Ljutomer), 277, 2. Petra Vernik (Presika), 260, 3. Vesna Mele (Ormož), 243.

Avtomobilizem

11. mednarodna avtomobilska dirka v Osijeku v pospeševalni vožnji na 402 metra: 1. Igor Kovačič z opel corso v svojem razredu, 3. Benjamin Kavaš z renaultom cliom, oba Street Race team M. Sobotica.

Konjenišтво

Kasaške dirke v Stožicah – 1. dirka: 1. Lil Kim (Jože Sagaj ml.), 1:20,3, 2. Lotte (Vlado Žnidarič), 1:21,5; 4. dirka: 3. Anubis (Darja Antolin), 1:20,1, vsi KK Ljutomer; 5. dirka, 23. slovenski kasaški derbi: 1. Dakot (Milan Žan, KK Komenda), 1:17,6, 2. Jasa GL (Dušan Zorko), 1:17,9, 3. Dejavu MS (Mitja Slavič), 1:18,7; 6. dirka: 3. Florlko (Darko Soddec), 1:16,9; 7. dirka: 3. Sanger MS (Mitja Slavič), vsi KK Ljutomer), 1:21,0.

Šah

Mednarodni turnir Sombotelso poljetje (84 igralcev iz štirih držav) –

skupina A: 1. veleojster Robert Ruck (Madžarska, član ŠD Radenska Pomgrad), 6, 8. Boris Kovač, 4,5, 12. Denis Gjurjan, 13. Jernej Buzeti, 14. Matej Titan, vsi po 4 točke. Skupina B: 11. Hana Nemeč, 4,5, 20. Stanko Gjurjan, 21. Niko Režonja (oba po 4 točke), vsi ŠD Radenska Pomgrad.

2. Večerov večerni turnir, Kamnica (56 igralcev): 1. Marjan Črepan (ŠD Podpeč), 21,5, 2. Jernej Buzeti, 21, 6. Maja Hočevar (oba ŠD Radenska Pomgrad), 17, 8. Lea Števanec iz Rankovec (ŠS Toma Zupana Vzajemna Kranj), 16.

Golf

Pomursko prvenstvo parov, M. Toplice (14) – družinska tekma Texas Scramble – bruto: 1. Vanja in Ernest Bransberger, 39, 2. Judita in Aljoša Bencik, 37, 3. Duška in Max Popovič, 34. Neto: 1. Srečko Medven-Mojca Zagernik, 2. Vlasta in Aleš Časar, oboji po 51, 3. Lukas in Igor Magdič, 49. Najdaljši udarec: Lovro Horvat, 214 m. Najbližji zastavici: Silvo Puklavac, 418 cm.

Turnir Gumishop, M. Toplice (50 tekmovalcev) – bruto: 1. Lovro Horvat, 32, 2. Borut Benko, 28, 3. Jože Štihec, 27. Ženske: 1. Vanja Bransberger, 29, 2. Marta Šbül, 24, 3. Judita Bencik (vsi GK M. Toplice), 16. Neto A: 1. Anđelko Brekalo (Zlati grič), 2. Dubravko Horvat (Medžimurje), oba po 38, 3. Ludvik Vereš (M. Toplice), 37. Neto B: 1. Terezija Ringlein (M. Toplice), 57, 2. Davor Balaško, 43, 3. Damir Šafarić (oba Medžimurje), 38. Najdaljši udarec: Srečko Novak (Medžimurje), 243 m in Vanja Bransberger, 202 m. Najbližji zastavici, luknja 15: Ludvik Vereš, 370 cm. Najbližji zastavici, luknja 4: Lovro Horvat (vsi M. Toplice), 33 cm.

Športni ribolov

Tekmovanje za pokal Občine Tišina (16 ribičev): 1. Anton Vogrin (Ivanjci), 20,1 kg, 2. Janez Poll, 3. Franc Titan (oba s Tišine), oba 17,9 kg. Pripravil Milan Jerše

V šolskem letu 2013/2014 vabimo k vpisu v košarkarsko šolo deklice, ki obiskujejo osnovno šolo od 1. do 5. razreda. Prijavnica je objavljena na spletni strani www.zkkpomurje.si.

kdaj, kaj, kje

Petek

Ob 14.30 v ŠC Predanovci začetek tridnevne mednarodne turnirja v hokeju na travi, 5. memorial Saša Fajsa.

Sobota

Ob 9. uri uradno odprtje novih slačilnic in tribun ŠRC Slatina Radenci.

Ob 9. uri na igrišču za golf Livada v Moravskih Toplicah turnir za občinski pokal.

Ob 16.30 tekmi 3. kroga 1. MNL Murska Sobotica: Tišina-Partizan – GMT Bogojina, Slatina – Kema Puconci.

Nedelja

Ob 10. uri v Termah 3000 18. kolesarski maraton po Občini Moravske Toplice.

Ob 10.30 tekma 3. kroga 3. SNL vzhod: Rakičan – Odranci.

Ob 16.30 tekme 4. kroga 1. MNL Lendava: Virs Bistrica – Panonija Gaberje, Dobrovnik – Turnišče, Črenšovci – Polana.

Ob 16.30 tekme 3. kroga 1. MNL Murska Sobotica: NŠ Mura – Šalovci, Niroš Cankova – Serdica Kl. Šinko, Gančani – Aqua Ižakovci, Lesoplast Križevci – ŠNK Bakovci, Hodoš – Goričanka.

Ob 17. uri tekme 3. kroga 3. SNL vzhod: Avto Škafar Beltinci – Nafta 1903, Čarda Martjanci – Šmarje pri Ješah, Grad – Trojmejniki G-Sukič.

Tekmovanje na Soboškem jezeru je privabilo 60 najboljših slovenskih ribičev.
FOTOGRAFIJA NATAŠA JUHNOV

Državno prvenstvo v športnem ribolovu Radgončani v uvodu prvi

Sektorski zmagi Boža Irgoliča in Mihe Gjergjeka

Ribiška družina Murska Sobota je konec tedna na Soboškem jezeru pripravila 5. in 6. tekmo za moštveno državno prvenstvo v A-ligi. Skupno je nastopilo 60 najboljših slovenskih ribičev iz 12 ekip, med njimi so bili tudi Pomurci.

S prvim mestom se je na uvodni tekmi najbolj izkazala RD Gornja Radgona, za katero so tekmovali Tomaž Erjavac, Boža Irgolič, Miro Matjašec, Željko Mavrič in Branko Novak. Skupno so ulovili 8,520 kg rib. RD Murska Sobota v postavi Štefan Černjavič, Miha in Štefan Gjergjek, Tadej Panker in Zoran Vidic pa je bila s 5,970 kg še-

sta. Med posamezniki sta se v svojem sektorju zmage veselila Radgončan Boža Irgolič (3,320 kg) in Sobočan Miha Gjergjek (2,450 kg). Druga sta bila Miro Matjašec in Željko Mavrič, tretji pa Štefan Gjergjek.

Na drugi tekmi pa je zmagala RD Pesnica z 10,9 kg ulovljenimi ribami. Tokrat je bila RD Gornja Radgona sedma (9,2 kg), Sobočani pa so se povzpeli na tretje mesto (9,9 kg). S posamičnimi zmagami v svojih sektorjih so prednjačili Miro Matjašec (3,8 kg), Boža Irgolič (3,4 kg) in Zoran Vidic (2,2 kg).
M. J.

Državna mladinska šahovska liga v Veržeju Dvakratni naslov podprvakov

Mladi pomurski šahisti pristali na drugem mestu

V zavodu Marianum v Veržeju je potekala letošnja državna šahovska mladinska liga, v kateri je nastopilo osem moških in devet ženskih ekip, med

ce, za katere so igrali Boris Markoja (3,5 točke od 6 možnih), Jernej (3,5/7) in Luka Skuhala (1,5/2) ter Nino Cmor, ki je imel najboljši izid na tretji deski

Hana Nemeč, Barbara Skuhala, zgoraj: Jernej Skuhala, Boris Markoja, Luka Skuhala in Nino Cmor FOTOGRAFIJA MILAN JERŠE

njimi so bili tudi predstavniki ŠD Radenska Pomgrad. Glavni sodnik je bil Mitja Kovač. Pri fantih je zmagal Šahovski klub Ig, ki je v sedmih kolih po Bergerjevem sistemu zbral 14 točk, v odločilnem dvoboju pa je z 2 : 1 premagal drugouvrščene mlade Pomur-

(4,5 od 6 možnih točk). Igralci ŠD Radenska Pomgrad so imeli na koncu 13 točk. Tretji je ŠK Komenda z 12,5 točke, sledijo pa ŠD Krka Novo mesto (11), ZŠK Maribor (10,5), ŠK Zalec (9), ŠS Toma Zupana Vzajemna Kranj (8,5) in ŠK Nova Gorica (5,5).

Pri dekletih je slavil Šahovski klub Komenda I, ki je v petih kolih po švicarskem sistemu vknjižil 7,5 točke. Zanj sta nastopili Teja Vidic (3,5/5) in Caterina Leonardi (4,5/5). Drugo je Šahovsko društvo Radenska Pomgrad I, 7 (Barbara Skuhala, 3, Hana Nemeč, 4), tretja pa je šahovska sekcija Toma Zupana Vzajemna iz Kranja, ki je zbrala 6,5 točke. Za njimi so se uvrstili: ŠK Milana Majcna Sevnica (6,5), ŠK Komenda II (5,5), ŠK Triglav Krško (4,5), ŠD Krka Novo mesto, ŠK Nova Gorica (oboje po 4) in ŠD Radenska II (Lucija Kadiš, Liza Kisilak), 2.
Milan Jerše

V soboto, 7. septembra, ob 10. uri na letnem kopališču v Ljutomeru: pokalno tekmovanje v odbojki na mivki. Organizator: Športna zveza Ljutomer. Informacije: 02 585 89 60 SIM Ljutomer, www.simljutomer.si, e-mail: branko.znidaric@simljutomer.si

Več informacij o prireditvah in vadbi na www.migajznami.si, kjer lahko tudi vpišete svojo prireditev ali vadbo.

Rekreativna liga v odbojki na mivki Labda

Šov na beltinski plaži

Zmagovalca Alojz Kerec in Uroš Pavlovič, pri ženskah pa Iva Škraban in Živa Drvarič

Društvo Labda Beltinci je v letošnjem poletju premierno organiziralo rekreativno ligo dvojic v odbojki na mivki. Moški so igrali po enokrožnem ligaškem sistemu dvojne eliminacije, ženske pa po dvokrožnem sistemu. Za sklep lige so v soboto na igriščih centra Labda beach v Beltincih organizirali finalni turnir, za kar so se ekipe potegovala v zadnjih dveh mesecih. Tako so se med sabo dobro spoznale, zato smo upravičeno pričakovali napete dvoboje, kar se je tudi potrdilo.

Na finalnem turnirju smo lahko spremljali deset moških in šest žen-

skih ekip. Odločilni dvoboji so bili odigrani pod reflektorji na osrednjem igrišču, kjer so pripravili pravi šov. Ob tej priložnosti so se za življenjski trud na področju odbojke (rekreacije in športa) zahvalili Ludviku Janži iz Beltincev, ki je bil pobudnik ureditve prejšnjega igrišča, kjer zdaj stoji center Labda beach. Društvo Labda Beltinci ga je tako sprejelo medse kot častnega člana društva.

V moški konkurenci je bila prva ekipa Luki, za katero sta nastopila nekdanji odlični odbojkar Alojz Kerec in vzhajajoča zvezda tega športa, član OK Panvita Pomgrad Uroš Pavlovič. Z

drugim mestom sta se morala zadovoljiti mladinski reprezentant Urban Drvarič iz Radenec in Gregor Panker iz Moravskih Toplic, ki sta sestavljala ekipo Urbo/Pank, tretja pa sta bila predstavnika ekipe Duo Horvat Tomaž Horvat iz Gornje Radgone in Primož Horvat iz Rakičana. Pri ženskah je prednjačila ekipa Vita Mar z Ivo Škraban iz Murske Sobote in Živo Drvarič iz Radenec, drugi sta bili Plavivi (Zita Bednar in Tamara Kristl iz Murske Sobote), tretji pa Sport.s (Klavdija Sakovič in Pena Davidovska iz Beltincev).

Milan Jerše

Nastopajoči so navdušili gledalce s prikazanimi igrami. FOTOGRAFIJA NATAŠA JUHNOV

Kajakaštvo

Prekmurkam srebrna medalja

Uspešen nastop na državnem prvenstvu potrdile tudi v posamični konkurenci

Kajak-kanu Tíjm Prekmurje se je v nedeljo v Krškem na reki Savi udeležil državnega prvenstva v kajaku in kanuju na divjih vodah v disciplini sprint. Srebrno medaljo v ekipni vožnji 3 X K1 so prejele starejše deklice Brina Novak, Tjaša Flegar in Špela Kozar. V posamičnih vožnjah je bila Brina Novak peta, Tjaša Flegar šesta, Urška Kosednar pa je zasedla peto mesto v konkurenci mlajših deklic.

Kajak-kanu Tíjm Prekmurje se je kot edini prekmurški predstavnik udeležil tudi državnega prvenstva v kajaku in kanuju na divjih vodah v Hrastniku na reki Savi. Med več kot 150 tekmovalci so se najvišje uvrstile starejše deklice Brina Novak, Tjaša Flegar in Špela Kozar, ki so v ekipni vožnji 3 X K1 zasedle tretje mesto. Še uvrstitve v posamičnih vožnjah: 7. Brina Novak, 8. Tjaša Flegar med 30 starejšimi deklicami in 9. Urška Kosednar med mlajšimi deklicami. Dodajmo, da je klub nastal pred tremi leti ob Soboškem jezeru, kjer večina trenirajo tekmovalci in rekreativci.

Že lani so dosegli vidne uvrstitve: Brina Novak je bila tretja in četrta v Kostanjevici na Krki, na DP v sprintu v Velikih Malencah na Krki pa sta bila šesta Blaž Potočnik in Urška Kosednar.

M. J.

Mladi predstavniki Kajak-kanu Tíjma Prekmurje v Krškem na reki Savi FOTOGRAFIJA BENJAMIN SAKAČ

Matej Fujs (št. 105) se tudi tokrat ni dal presenetiti. FOTOGRAFIJA NATASA JUHNOV

2. Bežgov tek v Krogu za pomurski pokal

Spet slavil Matej Fujs

Drugi je bil Dejan Preindl, med članicami najhitrejša Katarina Sočič

Športno, kulturno in turistično društvo Kroške tikvi je skupaj z Združenjem atletskih sodnikov Murska Sobotna organiziralo 2. Bežgov tek, ki je štel hkrati za pomurski pokal. Najprej so se na razdaljah od 250 do 1000 m pomerili dečki in deklice, sledil je baby tek na 200 m, naposled pa še tek članov na 8 km in članic na 5 km. Pripravili so tudi humanitarni tek na 500 m.

Med 21 člani je prvo mesto zasedel Matej Fujs (AK Panvita), ki je progo premagal v 26 minutah in 39 sekundah. Drugi je bil Dejan Preindl (Prevozi bolnikov Bratonci), 27:53, tretji pa Sašo Emeršič (TS Radenska), 28:07. V konkurenci devetih članic je slavila predstavnica ŠD Vaneča Katarina Sočič (20:35). Za njo sta se uvrstili Mojca Kavaš (ŠD Sloparka Beltinci), 21:32, in Suzana Titan (22:46). Še zmagovalci

med dečki in deklicami: Enej Kuzma (NŠ Mura), Laura Vrbančič (Judo sekcija Ljutomer), Aljaž in Larisa Utroša (DOŠ Genterovci), Žana Titan (OŠ II M. Sobotna), Marko Miličević (ŠD Prosečka vas), Iztok Horvat, Zala Janža (oba AK Panvita) in Maja Šadl (ŠD Vaneča). V baby teku sta bila prva 5-letni Adel Balčinović (VKITŠ društvo) in 4-letna Neli Režonja (Vrtec Rakičan). **Milan Jerše**

Veržej ujel formo

Sanjski preobrat za zmago

Na Čistini so gledalci videli kar sedem zadetkov – Domači ujeli zaostanek

Rezultati 4. kroga 2. SNL: AH Mas Tech – Šampion 3 : 2, Aluminij – Šenčur 1 : 0, Roltek Dob – Krško 1 : 0, Farmtech Veržej – Bela krajina 4 : 3, Šmartno 1928 – Kalcer Radomlje 0 : 1. Pari 5. kroga (8. september): Bela krajina – AH Mas Tech, Kalcer Radomlje – Farmtech Veržej, Krško – Šmartno 1928, Šenčur – Roltek Dob, Šampion – Aluminij.

Stadion Čistina, 250 gledalcev, sodnik: Marko Podgoršek (Duplje). Strelci: 0 : 1 Pejić (4), 0 : 2 Spudić (40), 1 : 2 Hotić (48, 11m), 1 : 3 Pejić (63), 2 : 3 Vinkovič (67), 3 : 3 Vinkovič (73), 4 : 3 Stojanović (80). Rumeni kartoni: Hodnik, Stojanović, Pelcl, Mauko, Vuklišević, Topić, Vrščaj, Ejup. Rdeča kartona: Hodnik, Vrščaj.

Farmtech Veržej: Andrejč, Pelcl, Polajžer, Vuklišević, Ropoša, Hotić (Kavaš, 83), Hodnik, Stojanović, Mauko, Karnet (Vinkovič, 62), Trstenjak (Sečko, 70).

Bela krajina: Butala, Skok, Vrščaj, Ejup, Žugelj, Topić, Spudić, Kočevar (Čeh, 46), Kastavec (Pavič, 70), Pejić, Sašek (Žugelj, 52).

Nogometaši Veržeja so se, kot kaže, znebili »treme«, ki jih je spremljala na prvih dveh srečanjih novega prvenstva. Po pokalni zmagi s Triglavom in prvi zmagi v prvenstvu je tokrat na Čistini padel še tretji nasprotnik. Ekipa Bele krajine, ki v dosedanjem poteku prvenstva ni osvojila niti točke, se je sicer pokazala kot trd nasprotnik. Gostje so namreč po prvem polčasu vodili z 2 : 0, v 63. minuti pa je njihovo vodstvo še vedno znašalo dva zadetka, na semaforju je pisalo 3 : 1 v njihovo korist. Nato pa je sledil odločilen trenutek na tekmah. Domači strateg

Petar Stojanović je z zadetkom deset minut pred koncem poskrbel za popoln preobrat na Čistini. FOTOGRAFIJA SMILJAN KUCHAR

Zlatko Gabor se je odločil, da v igro pošlje Vinkoviča, ta pa mu je vrnil z dvema zadetkoma v razmiku šestih minut in domači so bili dobrih petnajst minut pred koncem ponovno v enakovrednem položaju za zmago kot njihovi tekmeči. Psihološka prednost je bila na njihovi strani in v 80. minuti so izpeljali akcijo za četrti zadetek, ki je zadoščal za nove tri točke.

Veržej se je z drugo zaporedno zmago v prvenstvu precej dvignil na lestvici, trenutno je s šestimi osvojenimi točkami na petem mestu.

V naslednjem krogu ga čaka težko gostovanje pri Kalcerju iz Radomlje, ki s tremi zmagami in enim porazom trenutno zaseda visoko drugo mesto.

Smiljan Kuhar

3. SNL vzhod

Grad na tretjem mestu

Vodi Drava – Pod vrhom Nafta 1903 in Tromejnik

2. krog: Avto Rajh Ljutomer – Malečnik 0 : 0, Odranci – Drava Ptuj 1 : 4, Tromejnik G-Sukič – Čarda Martjanci 4 : 0, Nafta 1903 – Dravinja Kostroj 0 : 0, Fosilum Šentjur – Rakičan 0 : 0, Aha Emmi Bistrica – Grad 1 : 1, Šmarje pri Jelšah – Avto Škafar Beltinci 3 : 0.

Pari 3. kroga: Avto Škafar Beltinci – Nafta 1903, Grad – Tromejnik G-Sukič, Rakičan – Odranci, Čarda Martjanci – Šmarje pri Jelšah, Dravinja Kostroj – Avto Rajh Ljutomer, Drava Ptuj – Aha Emmi Bistrica, Malečnik – Fosilum Šentjur.

Remi Ljutomerčanov

Igrišče v Ljutomeru, 80 gledalcev, sodnik: Peter Mertelj (Hajdina). Rumeni kartoni: Šnajder, Piberčnik, Habjanič, Podgorelec. Rdeči karton: Toplak (65).

Avto Rajh Ljutomer: Kuzma, Rajnar, Bertalanič, Žinko, Piberčnik (Markovič, 72), Habjanič, Ciglarič (Brumen, 55), Smolkovič, Kardinar (Kocuvan, 55), Šnajder, Podgorelec.

V Lendavi brez zadetkov

Igrišče v Lendavi, 300 gledalcev, sodnik: Samo Veselič (Maribor). Rumeni kartoni: Kocet, Vida, M. Ivanič, Čerenak, Borenovič, Černec.

Nafta 1903: Valentič, Karlovčec, Gerencser, M. Antonović, Vida, D. Antonović, M. Ivanič, Zagorec, Kocet (Nagy, 89), L. Ivanič, Bedo.

Odranci klonili doma

Igrišče v Odrancih, 200 gledalcev, sodnik: Armando Šorli (Maribor). Strelci: 0 : 1 Arsič (38), 0 : 2 Antolič (46), 1 : 2 Bogdan (65), 1 : 3 Droždek (71), 1 : 4 Krajnc (93, 11 m). Rumeni kartoni: Ljubec, Kajtazi, Topolinjak.

Odranci: Gönc, Jerebic, Mlinarič, Matjašec, Žnidarič, Bogdan, Žerdin, Kocbek (Gostan, 46), Botjak (Graj, 46), Vori (Smej, 87), Levačič.

Derbi pripadel Tromejniku

Igrišče v Kuzmi, 150 gledalcev, sodnik: Dejan Vivot (Dravograd). Strelci: 1 : 0 Grah (21), 2 : 0 Zelko (37), 3 : 0 Čontala (73), 4 : 0 Grah (80). Rumeni kartoni: R. Kous, Janža, Sukič; Bencik, Kološa.

Tromejnik G-Sukič: Šafer, Zelko (Štesl, 77), Navotnik (Cener, 87), Grah, Kisičak, Šnurcer, Potrč, R. Kous, Sukič, Čontala, Janža.

1. SŽNL

Rekordna zmaga Pomurk

Novincu natresle kar 17 zadetkov

2. krog: Teleing Pomurje – AH Mas Tech Ankaran 17 : 0 (Vrabel in Rogan po 4, Conjar 3, Eržen in Tibaut po 2, Nikl, Kolbl), Velesovo – Preša Slovenj Gradec 4 : 0, Radomlje – Rudar Škale 1 : 8, Maribor – Krka 5 : 0. Vrstni red: Rudar Škale in Maribor po 6, Teleing Pomurje Beltinci (tekma manj), 3. Pari 3. kroga: Krka – Teleing Pomurje, Rudar Škale – Maribor, Preša Slovenj Gradec – Radomlje, Jevnica – Velesovo.

2. krog lige deklet U-17: Velesovo – Teleing Pomurje 0 : 9 (Rozmarič 4, Legenič, Zadravec, Makovec, Abraham, avtogol Kovač), Ajdovščina – Rudar Škale 2 : 8, Krim – Radomlje 0 : 1, Maribor – MSM Ptuj 3 : 0, Krka – Jevnica 0 : 0. Vrstni red: Teleing Pomurje Beltinci, Rudar Škale in Maribor po 6.

M. J.

Čarda Martjanci: Kamnik, Cifer (Žganjar, 46), Čarni, Pucko, Kološa, Andrejč, Hari (Kozic, 46), Lovrenčec (Berden, 71), Bencik, Ristič, Sapač.

Kar tri izključitve

Igrišče v Šentjurju, 120 gledalcev, sodnik: Marko Lackovič (Miklavž na Dravskem polju). Rumeni kartoni: Bolko, Kmetič, Jevšenak, Oset, Vouk; Kociper, Bencak, Jančar, Žekš. Rdeči kartoni: Bolko (37), Kmetič (54); Bagari (85).

Rakičan: S. Gerendaj, Kos (A. Jančar, 60), Žekš, Godvajs, Lapoš, Bencak, Bagari, T. Jančar, Gruškovnjak (Gregor, 79), Kociper, A. Gerendaj.

Do točke z igralcem manj

Igrišče v Slovenski Bistrici, 100 gledalcev, sodnik: Aleš Fridl (Kozje). Strelca: 1 : 0 Lukič (63), 1 : 1 (avtogol Kristl, 65). Rumeni kartoni: Holman, Lampret; Sukič, Nešič, Krpič. Rdeči karton: Recek (53).

Grad: Klemenčič, Banfi, Krauthaker, Krpič (Ribaš, 89), Belna, Sukič (Stošič, 59), Šiško, Škafar (Bagari, 78), Recek, Nešič, Sajko.

Visok poraz Beltinec

Igrišče v Šmarju pri Jelšah, 120 gledalcev, sodnik: Bojan Tkalič (Maribor). Strelci: 1 : 0 Vraničar (81), 2 : 0 Krnsnik (60), 3 : 0 Asllanaj (61). Rumena kartona: Drogenik; Smej.

Avto Škafar Beltinci: Vöröš, T. Pavel (Smej, 46), Slavič, D. Horvat (Virag, 62), G. Pavel, Kerec, Smodiš (Hartman, 65), Sreš, Tkalec, Maroša, Šemen.

Milan Jerše

Drava	2	0	0	7	1	6
Dravinja	1	1	0	3	0	4
Grad	1	1	0	4	3	4
Nafta 1903	1	1	0	1	0	4
Tromejnik	1	0	1	5	3	3
Šmarje	1	0	1	3	3	3
Beltinci	1	0	1	3	4	3
Bistrica	0	2	0	3	3	2
Rakičan	0	2	0	2	2	2
Malečnik	0	2	0	2	2	2
Ljutomer	0	1	1	0	1	1
Šentjur	0	1	1	0	3	1
Čarda	0	1	1	2	6	1
Odranci	0	0	2	3	7	0

Nogomet

Vodi Turnišče

Spodrsrljaj Črenšovec

3. krog 1. MNL Lendava: Črenšovci – Virs Bistrica 0 : 2, Polana – Dobrovnik 2 : 1, Turnišče – Hotiza 1 : 0, Permanens Kobilje – Panonija Gaberje 2 : 5. Vrstni red: Turnišče, 7. Virs Bistrica, Panonija Gaberje in Črenšovci po 6.

2. krog 2. MNL Lendava: Žitkovci – Nafta veterani 3 : 3, Zvezda Dolina – Veterani Turnišče 0 : 1, Nedelica – Renkovič 1 : 0, Kapca – Čentiba 5 : 2, Mostje – Olimpija Dolga vas 2 : 0. Vrstni red: Veterani Turnišče, Kapca in Nedelica po 6.

2. krog 1. MNL M. Sobotna: Serdica Kl. Šinko – NŠ Mura 1 : 1, Goričanka – Lesoplast Križevci 3 : 2, ŠNK Bakovci – Gančani 1 : 1, Aqua Ižakovič – Slatina 1 : 5, Kema Puconci – Tišina-Partizan 8 : 1, GMT Bogojina – Niroš Cankova 0 : 2, Šalovci – Hodoš 0 : 5. Vrstni red: Kema Puconci, 6. Serdica Kl. Šinko, Goričanka in ŠNK Bakovci po 4.

3. krog pokala MNZ Lendava: Dobrovnik – Črenšovci 1 : 3, Hotiza – Panonija Gaberje 5 : 3, Virs Bistrica – Nedelica 3 : 2, Veterani Turnišče – Polana 0 : 1.

Milan Jerše

besede mode

Damsko

Oblike torb – Izboljšajo lahko celovito podobo

Šestdeseta leta prejšnjega stoletja so prinesla izčiščene oblike damskih torb, ki so jih poznali pod imenom »Kelly bag«. Kraljevale so v času princeze in igralke Grace Kelly, ki ni mogla skriti svoje brezčasne elegancije. Mnogo bi se jih strinjalo, da je bila ena najlepših žensk, njen izbrani okus in oblačenje pa sta preseglata kulturo oblačenja. Njen slog je ostal prepoznaven.

Brezčasno

Torbe s svojo ostro obliko, izbranim usnjem in kakovostno izdelavo enostavno zahtevajo obleke, krojene čisto po telesu. Nobenih mahedravih hlač in raztegnjenih puloverjev. Za tako damsko torbico je vsaka napačna izbira polom. Res pa je, da lahko pri oblačilih goljufamo z malo slabši-

mi materiali. Če je oblika skladna, bo damska torbica dvignila celotno podobo na višjo raven.

Investicija

Ni vsaka torba vredna investicije. Muhe enodnevne iz dragih materialov že niso prave. Torbe izčiščenih oblik in iz usnja, ki z leti postaja še lepše, so tista pika na i v kulturi oblačenja, za katero nam ne bi smelo biti žal investicije.

Barve

Morda rožnata barva ni naša najljubša, vsekakor pa je pravi poudarek za vsa siva, temno modra in črna oblačila.

Tatjana Kalamar Morales

minutka za zavedanje

Materialna blaginja in odnos do denarja

Kakšen odnos imamo do denarja, do materialne varnosti, do varčevanja, nakupovanja, plačevanja ...

Občutenje, da smo lahko bogati, sestavlja več dejavnikov. Vsi pa so pomembni za našo samozavest in se medsebojno krepijo. Nekateri od teh dejavnikov so očitni, drugi skriti. V globljem delu naše osebnosti vladajo nezavedna čustva o naši preskrbljenosti, vrednosti in pravici do razkošja. Danes se bomo posvetili predvsem odnosu žensk do denarja. Denar budi naša najgloblja občutja o tem, do česa imamo pravico, ali nam je svet pripravljen kaj dati, ali smo mu me sposobne kaj (dragocenega) dati in tako ustvariti svoje blagostanje.

Brezskrbnost in čar bogastva

Kdaj se ženske počutimo res bogate? Takrat, ko nam nič ne manjka, ko smo lahko polne upanja in vere v obetavno prihodnost, ko se nam zdi, da imamo veliko možnosti. Blagostanje, ki nas napolnjuje, prihaja iz občutenja, da svet priznava našo vrednost in

Hrepenenje po blagostanju je upravičeno. Pred tem pa se je treba očistiti grenkobe, nevere, maščevalnosti, nenamernosti, ki izvira iz otroških bolečin. Ko se notranje osvobodimo, nam prizadevanje za vidne dosežke odpira obzorje možnega, blagodejno celi stare rane, nam daje moč, da načrtujemo in ustvarjamo.

Obvladati denar

Naše občutke glede nakupovanja lahko prečistimo tako, da analiziramo svoja doživljanja, ki razodevajo naš odnos do denarja.

Kako sem se počutila, ko sem kupila kaj zares pametnega, kar se je izkazalo kot zelo važno v mojem počutju? Kaj se lahko iz tega naučim? Kako sem se počutila med odločanjem pred nakupom? Sem morala premagati kakšen notranji odpor? Znam gojiti svoje pričakovanje, dolgo vzdrževati svoj

nas upravičeno nagrajuje. Ni nam treba prosjati in se boriti proti nenaklonjenim avtoritetam, ki ničesar ne dajo zastonj. Ta gotovost nam omogoča, da se počutimo brezskrbne, zavedamo se, da smo vredne vsega, da smo vredne najboljšega. V glavnem pa ženske hrepenimo bolj po občutkih, ki naj bi jih pričaralo materinstvo, kot po bogastvu samem. Menimo, da ko bomo imele obilje, bomo ovrednotene, spoštovane od okolice, notranje gotove in dostojanstvene.

namen? Sem neučakana, nezaupljiva? Kako sem se počutila, ko nisem kupila česa, kar me je mikalo, in sem potem ugotovila, da je bila odpoved pametna? Kako je to delovalo na mojo samozavest? Kaj bi bilo dobro vaditi glede na zgornje ugotovitve?

Naš odnos do denarja je zelo odvisen tudi od naše domišljije, od tega, koliko znamo biti ustvarjalne v svojih predstavah o revščini ali bogastvu. Tatjana Baligač (povzeto po Alenki Rebuli: Blagor ženskam)

Pomurske lekarne razkrivajo zdravilne skrivnosti

Kaj narediti ob znakih srčnega infarkta?

Kakšni so znaki infarkta – Kaj narediti, ko jih opazite

Se spomnite prispevka v Vestniku, ko nam je srce šepetalo: Pomisli kdaj name, bijem le zate? Če njegovi prošnji ne prislunemo, se pogosto zgodi, da srce nekega dne ne zmore več. Pojavijo se značilna bolečina in drugi znaki, ki nakazujejo srčni infarkt.

Znaki srčnega infarkta

- Značilna bolečina je tista, po kateri pogosto prepoznamo srčni infarkt. Običajno se pojavi za prsnico, je pekoča, žgoča in stiskajoča. Lahko se širi v vrat in spodnjo čeljust, v levo ramo in vzdolž leve roke, v zgornji del trebuha in nazaj v hrbet.
- Jakost bolečine se ne spreminja s kašljem, z globino dihanja, s spremembo položaja telesa ali s pritiskom na prsni koš. Traja več kot nekaj minut, lahko izgine in se ponovno vrne.
- Prav tako lahko bolnika sili na bruhanje, čuti težino in bolečino v želodcu. Včasih bolniki simptomatiko razlagajo kot slabo prebavo, napihnjenost in težave z zgago.
- Bolnik se znoji, je omočičen, utrujen, v obraz je bled in težko diha.

Kako ukrepati?

Vsak, ki ima podobne znake, naj pokliče nujno medicinsko pomoč, in sicer takoj, brez odlašanja! Bolnik ne sme sam sesti za volan. Večina bolnikov ima dovolj časa, da še pravočasno pride v bolnišnico, toda ukrepati je treba hitro!

- Bolnik, ki tako bolečino občuti PRVIČ, doma nima tablet nitroglicerina, zato:

1. Ob bolečini v mirovanju, ki traja več kot pet minut, vzame 500 mg acetilsalicilne kisline (Aspirin®, Aspirin Protect®, Aspirin Direct®, Aspirin plus C®, Andol®, Cardiopirin®). Najbolje je, da tableto zgrize, saj bo tako učinek hitrejši!
2. Takoj obvestimo urgentno medicinsko ekipo s klicem na telefonsko številko 112!
3. Bolnik naj miruje; do prihoda reševalcev skrbno nadzorujemo in skrbimo za njegovo udobje (razrahljamo ovrtnik ...).

4. Pripravimo tudi zdravstveno izkaznico in vso zdravstveno dokumentacijo, ki jo imamo doma, ter seznam vseh zdravil, ki jih bolnik jemlje.

- Bolniki z že ZNANO angino pektoris, ki jemljejo zdravila za angino pektoris, dobro poznajo težave v prsih.

1. Če jemljejo zdravila nitroglicerina (pršilo Nitrolingual® ali tablete Angised®), naj vzamejo en odmerek. Ni-

3. Če v tem času bolečina ne popusti, naj bolnik vzame nitroglicerina še dvakrat v 5-minutnih časovnih razmikih.

4. Če bolečina tudi po tem (po prejetih treh odmerkih nitroglicerina) ne popusti, lahko gre za razvijajoč se srčni infarkt.

5. Poklicati je treba službo nujne medicinske pomoči na 112.

6. Med čakanjem na reševalno ekipo damo bolniku 500 mg acetilsalicilne kisline (Aspirin®, Aspirin Protect®, Aspirin Direct®, Aspirin plus C®, Andol®, Cardiopirin®). Tableto naj zgrize!

7. Bolnik naj miruje; do prihoda reševalcev skrbno nadzorujemo in skrbimo za njegovo udobje (razrahljamo ovrtnik itd.).

8. Pripravimo tudi zdravstveno izkaznico in vso zdravstveno dokumentacijo, ki jo imamo doma, ter seznam vseh zdravil, ki jih bolnik jemlje.

- Ob tretji pojavi akutnega koronarnega sindroma, torej NENADNI SRČNI SMRTI, pride do nenadnega kolapsa z izgubo zavesti in odsotnostjo tipnih utripov, pojavi pa se manj kot uro po začetku morebitnih (a ne nujno prisotnih) simptomov.

Ukrepamo s temeljnimi postopki oživljanja in defibrilacije. Edino pravo upanje za preživetje teh bolnikov je, če očividci takoj začnejo temeljne postopke oživljanja, ob tem pa po potrebi uporabijo defibrilator, ki so na javnih mestih že dostopni.

V Sloveniji utrpí srčni infarkt približno 3000 ljudi na leto, okrog 1000 jih umre zaradi nenadne srčne smrti, ki je tudi posledica koronarne bolezni. Pomembno je, da poznamo znake srčnega infarkta, saj bomo le tako lahko pravočasno ukrepali in preprečili najhuje. Zato se naučimo prepoznati simptome srčnega infarkta, ponovimo temeljne postopke oživljanja in se naučimo uporabljati defibrilator. Pravilno in pravočasno ukrepanje lahko reši življenje – meni in tebi!

Polonca Fiala, mag. farm.

troglicerina vedno vzamejo sede, ker je učinek na krvni tlak zelo hiter in lahko sproži omotico.

2. Če gre za napad angine pektoris, mora bolečina popustiti v 2-5 minutah.

z našega štedilnika

Gratinirani piščančji fileji s pečenim paradižnikom in mocarelo

4 piščančje prsi, sol, poper, dva lepa paradižnika, belo olje, 200 g naribane mocarele, 2 dl sladke smetane za kuhanje, sesekljan svež peteršilj, maslo

Piščančje prsi operemo. Vzamemo nož ter desko in piščančje prsi prepolovimo, da dobimo osem lepih zrezkov. Solimo, popramo ter jih v ponvi na malo maščobe na hitro popečemo. Vzamemo jih iz ponve ter na hitro popečemo še paradižnik, ki smo ga oprali ter narezali na centimeter debele rezine. Ponev odstavimo in vzamemo ognjevarno posodo ali pekač. Pekač namažemo z maslom, položimo vanj popečene piščančje zrezke, nanje popečene paradižnike, ki smo jih malo solili, potresemo s sesekljanim peteršiljem ter naribano mocarelo in zalijemo s sladko smetano za kuhanje. Prižgemo pečico in jo segrejemo na 180 stopinj. Ko je pečica segreta, pečemo vse skupaj 15 minut do zlatorjave barve in še toplo postrežemo.

Lisičkina rižota

300 g okroglozrnatega riža, olivno olje, 200 ml belega vina, 1 l zelenjavne juhe, 2 čebuli, 1 strok česna, 300 g svežih lisičk, parmezan, maslo

Očiščene lisičke v ponvi na maslu popražimo, da izpari voda, ki jo spustijo. Damo na stran. V drugi ponvi na olju popražimo narezano čebulo in česen, da zadiši. Dodamo riž in ga nekaj minut pražimo. Dodamo vino in mešamo toliko časa, da izpari. Nato dodamo zajemalko zelenjavne juhe in med kuhanjem rižote ves čas mešamo. Takoj ko je videti suha, spet dodamo med kuhanjem rižote ves čas mešamo. Tako ko je videti suha, spet dodamo kot prilogo, odlična pa je tudi kot samostojna jed.

Malinova tortica

Za biskvit: 50 g rumenjakov, 25 g sladkorja, 25 g moke, 25 g gustina, 60 g beljakov, 25 g sladkorja
Za kremo iz malin: 500 g stepene smetane, 200 g malinovega pireja, 60 g sladkorja, 12 g želatine

Rumenjake penasto umešamo s sladkorjem. Presejemo moko in gustin. Stepemo beljake s sladkorjem, tretjino jih dodamo prvi masi, dodamo mešanico moke, nato še preostale beljake. Nabrizgamo na pekač, potresemo s sladkorjem v prahu in pečemo približno 10 minut na 190 stopinjah.

Ko je biskvit pečen, ga zavijemo v rulado in pustimo pet minut, da se umiri. Po nekaj minutah vzamemo nož in narežemo na 3 cm debele rezine. Vzamemo rezino in z njo naredimo obroč, da bomo lahko vanjo vlili malinovo maso. Pomagamo si tudi z aluminijasto folijo, da biskvit ostane v okroglem stanju.

Nadev pa naredimo tako, da v stepeno smetano zamešamo malinovo pire, po želji sladkamo in povežemo z želatino. Med maso nadevamo maline, z njimi pa tudi okrasimo zgornjo plast tortice.

Ko je tortica končana, jo pustimo za nekaj ur v hladilniku in hladno postrežemo.

Matej Lukač

Franc Mihelač

»Naravne zakonitosti so bile, preden smo jih začeli uporabljati«

Ukvarja se s hojo po žerjavici, z zdravljenjem zemlje, čiščenjem urokov v hišah in še čim – Korošec, ki ga je Prekmurje po- in zasvojilo

Da ga spoznam, mi je priporočala znanka. »Franci te tako vidi, da sem po tem, ko sva se prvič srečala, rekla 'nikoli več',« se mi je smejala v telefon, »zdaj mi je pa res drag prijatelj. Pa obvlada, seveda. Ima posebne sposobnosti.«

No, pa da vidim, sem rekla sama sebi, ko sem korakala proti kraju zmenka. In tudi sem. Sicer nič posebnega: moški srednjih let, prijazen in uglajen. O njegovih sposobnostih seveda nisem dvomila in jih tudi nisem šla preizkusati. Je pa res, da sem si nekaj na njem zelo zapomnila. Te njegove oči... tako svetlo modre, tako prodorne... Nedvomno, nekaj posebnega. Bog ve, kaj vse vidijo... Franc Mihelač.

Sam se ne imenuje bioenergetik

Ker vsi izvor življenja različno poimenujemo, me je zanimalo, kako on temu reče? Bog, univerzum, energija mogoče? Franci se nasmehne: »Ne imenujem ga. To nima imena. Če pogledamo nazaj – jaz sem recimo krščansko vzgojen. In nas so učili, da je Bog vzemal del sebe in naredil vsa človeška in živalska bitja. Kaj sem potem jaz? Bog. In če sem Bog v malem, se pravi, če verjamem vase, verjamem tudi v Stvarstvo. Stvarstvo je tisto, ki je vse.« Sam sebe ne kliče bioenergetik (čeprav ima tovrsten certifikat, »a to ni to, to ni pomembno, papirji«, reče), ampak zase pravi, da ima malo drugače razvita čutila: »Čutiš, kaj pomeni duhovno bitje, čutiš, kaj pomenijo bitja narave, jih zaznavaš. Prav danes sem recimo v neki hiši delal radiestezijo in sem ljudem pokazal, kako se čuti, če je eno bitje ujeta v hiši. A to je. Tako je. Naravne zakonitosti so obstajale prej, preden jih je človek začel uporabljati.«

pomurje.si
BOLJŠA STRAN SPLETA

Franc Mihelač: »Človek ima več meridianov. Ko smo prizadeti, se nam ti zaprejo. In ena najmočnejših terapij je hoja po ognju. Takrat se odpreš.«

Zdravljenje zemlje

S tem, pravi, se je srečal ob pomoči Marka Pogačnika, so ga pa te stvari vedno zanimalo: »Pred več kot 20 leti sem se udeležil Pogačnikove prve delavnice, to je bila tudi moja prva delavnica na to temo. On je že imel izkušnje s tem, jaz ne. Je pa res, da sem se že prej, kot bioenergetik in zdravilec, s tem srečeval. Po poklicu sem sicer gradbenik, a vedno so me vlekla druga čutenja.«

Sama sem sicer mislila, da je zemlja zdrava in da ona lahko zdravi nas, ne pa mi njo. Franci: »Če govorimo o osnovnem izvoru zemlje, je bila energijsko čista. S človeškimi posegi – tako z bivanjem kot z vsem drugim – pa je človek s svojimi čustvi, čutili, predvsem pa z nečutenjem zapacal lokalni prostor. In

zdaj pomisli na eno mesto: koliko je tu ljudi, ki zapacamo neke prostore. Recimo, natančno se vidi, kje so bila stara grobišča, še v času Keltov recimo. Mi jih zanemarimo, ker jih ne vidimo, in gor postavimo naselje – tam je ogromno problemov. To moramo samo aktivirati na način, da ne zbolijo ljudje, ki tam živijo. Se potem tudi bolje počutijo. V urbanih naseljih ljudje pogosto postanejo tuji med seboj in agresivni. In celo privošljivi. To se dogaja tudi zaradi nepravne energije v prostoru. Prostor je zasičen s tako energijo in jo tudi izžareva.« Ali to ne pomeni, da ta teorija prenese odgovornost za naše vedenje na nekaj tretjega – na prostor, ki naj bi od-

lujemo tako, da pomagamo ljudem. Imamo pa tudi nasprotni pol – včasih so namreč na delu tudi temne sile. In ljudje potem začnejo ugotavljati, da jim gre vse narobe – recimo neuspeh v službi, temu sledijo bolezni, nesreče in tako naprej. Taki ekstremi so ponavadi. Ali pa nemir, težke bolezni, samomor. Včasih sem take primere pošiljal k drugim, potem pa je bilo dano tudi meni in zdaj jim jaz pomagam. Pa moram reči, da ni lahko. Je pa zanimivo, ker se nič ne vidi. A ko jaz začnem to čistiti, se začne dogajati in potem ljudje vidijo, da je to tudi resnično. Po čiščenju pa začnejo ugotavljati, da je vse lažje in boljše.«

Franc Mihelač: »Moja naloga je, da delam dobro tukaj, zato so mi dana ta čutila in zaznavanja.« FOTOGRAFIJA VIDA TOŠ

dajal tako energijo, zaradi katere smo mi recimo nesramni? »Ne, ne,« se ne strinja, »moram dodati še eno stvar, ki je bolj enostavna. Duša, preden gre v prostor, torej v ponovno reinkarnacijo, vzame s seboj – če povem tako, da si bo najlažje predstavljati – nahrbtnik. In vanj nameče vse programe: da se bo rodil v takem okolju, takim in takim staršem, delal na tak in tak način. In potem se rodi. Moja naloga recimo je delati tu, na zahodu. Če ne, bi se rodil v Indiji. In moja naloga je, da delam dobro tukaj, zato so mi dana ta čutila in zaznavanja. Vsakemu človeku je dan tak program. Dela in življenja. In ko se tega začneš zavedati, se aktivirajo pozitivne afirmacije. Takrat imamo občutek, da vse gre, da teče.« Ker sama ne maram mest, želim slišati, da je neurbano okolje prijaznejše do ljudi, a mi Franci ne ustreže: »Oboje je prijazno. Vsa okolja so prijazna, če si jih človek zna prijazna narediti. No, do ušes je gotovo bolj prijazno, če živiš kje zunaj mesta, kjer ni tako glasno. To je čisto logično, a človek se mora osredotočiti tudi na to, da ga potem – če zna izolirati zunanje zvoke in najti v sebi mir – okolica ne obremenjuje.«

Čiščenje hiš

»Pri tem pa gre za stara prekletstva,« pravi Franc Mihelač, »mi, zdravilci, de-

Kako je našel Prekmurje

Živi na Ravnah na Koroškem. Kako je potem sploh našel Prekmurje? Zasmehje se: »Še veliko prej sem hodil sem po pujske (smeh). Zdaj pa poslovno sodelujem z Zdravilnim dotikom v Černelavcih. Ja, zame je Prekmurje ena posebna pokrajina. In tudi s hojo po ognju oziroma žerjavici sem začel tukaj. Najprej na Bukovniškem jezeru, nato v Domanjševcih, zdaj na Bukovnici.«

Seveda me »matra firbec«, kako naj bi hoja po žerjavici pomagala. Pa ne samo pri takih stvareh, kot je dvig samozavesti, ampak tudi bolj konkretno, na bolj fizični ravni. Franci: »Človek ima več meridianov. Ko smo prizadeti, se nam ti zaprejo. In ena najmočnejših terapij je hoja po ognju. Takrat se odpreš.«

Dovoliš sebi, da steče energija iz vesolja navzdol do tvojih podplatov in iz zemlje navzgor do tvojih podplatov. To je ogromen pretok energije skozi telo. Bi rekel – kot če bi pet najmočnejših bioenergetikov hkrati delovalo nate, recimo. In če si bolan, ti to aktivira čiščenje bolezni. Meridiani se ti dvignejo, imunski sistem... to je ena najmočnejših tehnik za samozdravilo energije v tebi.«
Vida Toš

Tukaj in zdaj

NEDELJSKI SPREHODI PO MESTIH DUHOV

Jože Gabor

Ob pogledu na prazne ulice Murske Sobotne ob nedeljah sem se spomnil grafita, ki sem ga pred dvema desetletjema zagledal na zidu ljubljanske hiše v starem delu mesta ob Ljubljani, ko sem se v nedeljo sprehajal po prav tako praznih ulicah. Glasil se je tako: Naše ulice so lepe, čiste in prazne. Naše ulice so naše ogledalo.

Naslednji zanimiv grafit nekoliko dlje je bil: Kuda idu Slovenci nedeljom? (Kam gredo Slovenci v nedeljo?) Izražal pa je začudenje priseljencev z juga nekdanje skupne domovine, ki se niso mogli načuditi temu, da v nedeljo popoldne, ko so bile nedeljske maše mimo, v mestu niso srečali nobenega Slovenca, ampak le tu in tam kakega rojaka z juga. Od takrat so se razmere v središču Ljubljane precej spremenile, še posebno v poletnih mesecih je slišati na ulicah tudi ob nedeljah mešanico različnih jezikov in je precej ljudi, ki uživajo na soncu na terasah gostinskih lokalov. Tudi nekoč prazne trgovinice v središču mesta so dobile nove najemnike s pestro ponudbo, tudi prekmurske hrane in prekmurskih izdelkov ljudske obrti.

Čeprav se je včasih prav prijetno sprehajati po praznih ulicah mest ob dela prostih dneh (če ti še obstajajo), pa ta mesta duhov, lepe, čiste in prazne ulice kljub vsemu človeka običajno navdajajo z nekim čudnim občutkom. Ko se zaprejo trgovska središča v soboto in nedeljo, je v Murski Soboti, Lendavi, Gornji Radgoni in Ljutomeru prazno. Podobno je tudi v sosednjih mestih Avstrije in Madžarske, medtem ko je na hrvaškem več možnosti, da v mestu srečaš skupine ljudi, kar nekateri moji znanci pripisujejo drugačnemu temperamentu. Posledica tega je, da tudi sam nimaš potrebe, da bi si šel ogledovat praznino mesta. Prostor srečevanja in druženja ljudi čez teden, ki je običajno službene narave, tako ob koncu tedna postane prostor praznine, ko niti gostinski lokali ne obratujejo, saj tako ali tako ni gostov. Lažje pride do pijače v kakem vaškem lokal. Izjema je, če je v mestu kak turistično-zabavni dogodek, kar pomeni, da bi se ljudje kljub vsemu odpravili ven, če bi imeli kaj videti in slišati.

Po drugi strani pa to najbrž pomeni tudi, da si proste ure v tednu mnogi radi vzamejo zase in za svoje najbližje, daleč od trušča družabnega življenja. Vse več ljudi, ki se želijo spočiti od vsakdanjega stresa v službi, v urah počitka in sprostitve ne išče množic, ampak prijetne trenutke v krogu svojih najbližjih in v pristnem, nevsiljivem stiku z ljudmi, ki jih potrebujejo. Taki so tudi gostje, turisti in izletniki, ki res pridejo iskat tudi doživetja in zgodbe, vendar morajo imeti pri tem možnost, da sami izberejo, v kateri zgodbi in doživetju bodo sodelovali in kako. Moramo pa jim omogočiti, da ta doživetja in zgodbe najdejo. V naši turistični ponudbi in na zabavnih prireditvah obiskovalcem z drugih območij Slovenije in iz tujine večkrat skušamo vsiliti naš način zabave, druženja in preživljanja prostega časa. Da ne bomo za tujce le lepi, čisti in prazni, kot so naše nedeljske ulice, in da se bodo mestne ulice sčasoma napolnile tudi ob dela prostih dneh, pa je treba včasih pogledati na stvari tudi s tujimi očmi.

namig

Franc Mihelač: »Hoja po žerjavici je ogromen pretok energije skozi telo. Bi rekel – kot če bi pet najmočnejših bioenergetikov hkrati delovalo nate. In če si bolan, ti to sproži čiščenje bolezni.«

Povabilo za konec tedna: Bad Radkersburg (avstrijska Radgona)

Mesto, ki mu ne manjka turistov, a primanjkuje mladine

Vsak petek prireditev Flanieren & RAdieren ali po domače špancieranje in bicikliranje

V starih časih, ko smo še živeli v Jugoslaviji, se je večina Pomurcev ob obisku avstrijske Radgone počutila kot otrok v trgovini s slaščicami. Vse je bilo bolj bleščeče, bolj pisano, bolj barvno v primerjavi z domačo sivino. In medtem ko so starejši v špecerijah kupovali različne izdelke, ki se jih v nekdanji domovini ni dalo dobiti, so otroci zares zavili v lokale, ki so dobesedno mamili s sladkimi dobrotami. Ali pa v trgovino, kot je bila Zagavec, kjer so jim starši lahko kupili modelčke za sestavljanje, pri fantih so bila priljubljena predvsem majhna letala. Obisk avstrijske Radgone je bil takrat nekaj posebnega.

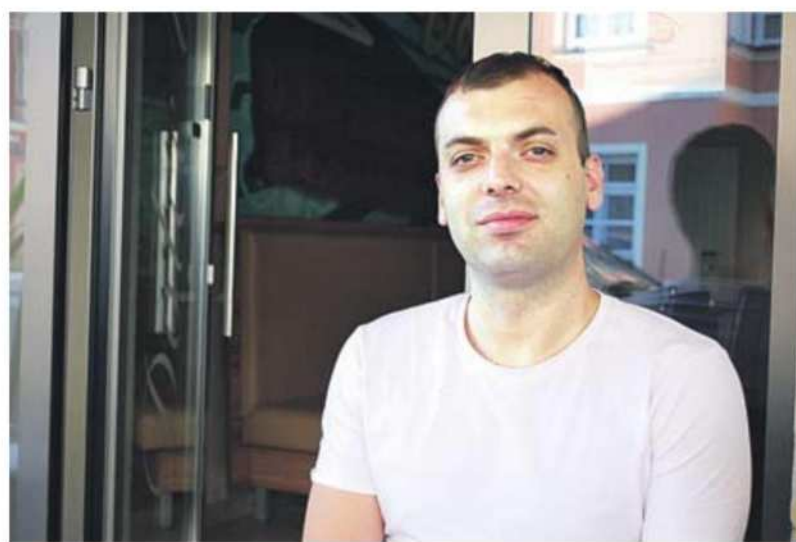
Danes postaja ta obisk za nekatere Prekmurce že nekaj čisto običajnega, avstrijska Radgona pa kraj, kamor lahko brez nekoč neprijetnega

haus, ki je namenjen predvsem kulturi, občasnemu pa tudi zabavam. A tudi na prostem ne manjka različnih dogodkov, ki potekajo vse leto. Eden največjih je poletni Panonski festival v starem mestnem jedru (Pannonisches Altstadtfest), kjer se družijo domačini in okoličani s številnimi obiskovalci, povsod pa igra glasba. Živo glasbo lahko poslušate tudi vsak ponedeljek in četrtek zvečer v pubu in kavarni Central na Glavnem trgu. Omenjeni trg pa je večkrat tudi prizorišče različnih glasbenih in športnorekreacijskih dogodkov.

Safet Iseni je trenutno edini slovenski lastnik lokala v avstrijski Radgoni. Z ženo Beso in tremi otroki se je sem priselil pred dvema letoma iz Murske Sobotice, kjer ima njegov oče še vedno lokal na Slovenski ulici, medtem ko

Simpatičen majhen trg s spomenikom v eni od najlepših ulic, imenovani Tabor

Safet Iseni: »Želim si, da bi mesto še bolj zaživel in da bi ga obiskovalo več Slovencev kot doslej.«

pregleda na mejnem prehodu skočijo na cigareto, kavo, sladoled, po nakupih ali samo na sprehod, čeprav so cene v glavnem višje kot pri nas. Razen goriva, to je v Avstriji že dolgo precej cenejše, kar je še en paradoks, saj so plače tam v povprečju višje od naših, a kljub temu država ne želi od svojih prebivalcev izpuliti še zadnjega evra, kakor to počne slovenska s svojimi državljani. A če se popotnik malce bolj »potopi« v opazovanje avstrijske Radgone, lahko odkrije marsikaj zanimivega in lepega ter spozna, da se v mestu dogaja dosti več, kot se to zdi na prvi pogled površnemu obiskovalcu. Še več, dogaja se izredno veliko za kraj s slabimi 1500 prebivalci, le postati in prebrati je treba ustrezne znake.

Že besedica »bad« v izvornem imenu Bad Radkersburg kaže na to, da kraju dajejo velik pečat toplice z visokokakovostnimi storitvami in igriščem za golf. Vse to privablja ogromno turistov iz celotne Avstrije in tudi iz tujine, ampak nas tukaj bolj zanima mesto. Je resda majhno, ampak zgodovinsko lepo ohranjeno, v starih zapisih pa njegovo prvo omembo najdemo v letu 1182. Nekoč je veljalo kot obrambno mesto pred Madžari, zato je bilo zgrajeno tudi mestno obzidje, danes pa je v mestnem jedru precej spomeniških zgradb in spomenikov. Simbol mesta je poznogotski stolp mestne hiše na Glavnem trgu (Hauptplatz) z Marijinim kipom, ki spominja na epidemijo kuge v letu 1680. Simbol mesta je tudi gotška župnijska cerkev, o zgodovini kraja pa se lahko človek pouči v muzeju (Museum im alten Zeughaus). A gremo mi raje v sodobnost. Veliko notranjega dogajanja je avstrijski Radgoni v zadnjih treh letih prinesel kongresni center Zehner-

njev brat dela v Wiener Neustadtu. Safet ima v avstrijski Radgoni kavarno in slaščičarno na najbolj znani ulici Langgasse (Dolga ulica). Odprto ima vsak dan, zato je pozoren opazovalec dogajanja v mestu: »Predvsem imamo dosti turistov. Pridejo tudi domačini, ampak ves kraj živi v glavnem od turistov. V mestu ostajajo večinoma starejši ljudje, zelo malo pa je mladine.« Safet pravi, da mu posel gre dobro, čeprav je še prostor za napredovanje, sam pa si želi, da bi mesto še bolj zaživel: »Želim si, da bi prišlo še več Slo-

vencev. Zdi se mi, da jih je bilo nekoč več, čeprav me včasih ob sobotah res obišče več Slovencev kot Avstrijcev.«

V letošnjem poletju ima Safet odličen obisk takrat, ko mesto najbolj zaživi, to pa je vsak petek od 17. do 22. ure, saj še do 13. septembra poteka prireditev Flanieren & RAdieren (po domače bi lahko rekli špancieranje in bicikliranje, op. p.). Takrat se stari del mesta zapre za ves avtomobilski promet, vsi lastniki lokalov pa postavijo svoje stojnice in mize na pločnike. V sproščenem vzdušju so trgovine odpr-

te do 21. ure in imajo posebne popuste, na vrtnih terasah in v gostiščih pa gostom ponujajo kulinarčne specialitete. Posebej je pripravljen program za otroke, na prostem igrajo glasbeniki, v veliki nagradni igri pa si zmagovalci prislužijo večerjo v stolpu. Kdor še ni doživel tega vrveža, ima priložnost še ta in naslednji petek, seveda če ne bo ravno lilo kot iz škafe. A avstrijska Radgona se ponaša z milim podnebjem, za večjo sprostitvev pa poskrbi tudi bližina vinorodne pokrajine.

T. K.

Glavni trg v avstrijski Radgoni, kjer ob vodometu radi posedijo turisti. FOTOGRAFIE TOMO KOLEŠ

turistične prireditve

Murska Sobota – V petek, 6. septembra, med 9. in 15. uro bo v Mikku tretja konferenca o kreativnosti z naslovom Kreativnost v turizmu, ki jo v okviru projekta Regio Vitalis pripravlja Regionalna razvojna agencija Mura v sodelovanju s Thermenland Steiermark, Medžimursko turistično skupnostjo, JZ Krajinski park Goričko in Nastjo Mulej. Ob predavanjih in delavnicah bodo organizirali še tržnico pomurskih dobrot.

Gornja Radgona – V petek, 6. septembra, med 8. in 12. uro bo na ploščadi pred Ljudsko univerzo kmečka tržnica s ponudbo pridelkov kmetovalcev iz okoliških krajev in izdelkov ljudske obrti. Kmečka tržnica bo vsak petek v septembru.

Monošter – V soboto, 7. septembra, ob 12. uri se bosta začela Porabski dan in 13. svetovni dan praznega krompirja v organizaciji Zveze Slovencev na Madžarskem in Društva za priznanje praznega krompirja kot samostojne jedi. Ob 12.30 bo pokašnja praznega krompirja, ob 13. uri kulturni program, ob 17. uri pa veselica z ansamblom Avantura.

Grad – V soboto, 7. septembra, ob 8. uri se bo pri gradu Grad začel drugi Tridežni kolesarski brevet Goričko–Raab–Örseg, ki ga organizirata JZ Krajinski park Goričko in ŠD Randonneurs Slovenija. Udeležence bo pot v dolžini 205 kilometrov vodila po pokrajini treh sosednjih držav s ciljem pri gradu Grad.

Ivanci – V soboto, 7. septembra, ob 15. uri se bo na prostoru pred staro šolo začela prireditev Zelenjadarski dan, ki so jo letos povezali s praznovanjem 17. praznika Občine Moravske Toplice. Ob 15. uri bo slovesnost z odprtjem obnovljene stare šole, potem pa bo ob 16. uri družabna prireditev z jedmi iz zelenjave in razstavo zelenjave. Organizatorja sta Društvo Selenca Ivanci in Občina Moravske Toplice.

Sebeborci – V soboto, 7. septembra, ob 9.30 se bo pred gostilno Marič začel trinajsti Pohod gostilne Marič po Zeleni poti, na katerem bodo rekreacijo povežali s ponudbo domače prekmurske kuhinje.

Murska Sobota – V soboto, 7. septembra, med 10. in 13. uro bo na grajskem dvorišču 17. Mikkovo senje – boljšjak. Na tokratnem boljšem sejmu bo poudarek na prodaji ali zamenjavi rabljenih šolskih učbenikov, sodelovali pa bodo tudi izdelovalci unikatnih izdelkov in ekološki pridelovalci.

Ljutomer – V soboto, 7. septembra, ob 9. uri bo na Glavnem trgu turistična tržnica v organizaciji Lokalne turistične organizacije Prlekija Ljutomer s ponudbo izdelkov ljudske obrti in domačih dobrot.

Bogojina – V nedeljo, 8. septembra, ob 15. uri se bo pri Pečnici začela v okviru 16. Košičevih dni prireditev Trenje lanu, ki jo pripravlja Turistično društvo Bogojina. Med drugim bodo prikazali postopek sušenja in trenja lanu ter prejo lanene niti, vse to pa ob domačih dobrotah.

Negova – V nedeljo, 8. septembra, ob 8. uri bo v središču kraja tradicionalna sejemska prireditev Mala maša v Negovi.

Martjanci – V ponedeljek, 9. septembra, ob 18. uri bodo v vaškem domu ustvarjalne rokodelske delavnice, ki jih bo Turistično društvo Martin Martjanci organiziralo vsak ponedeljek.

Grad – V središču vasi so odprli doživljajski park Vulkanija. V doživetje in predstavitev ognjenikov so vključili sodobno tehnologijo. Park bo odprt od torika do nedelje med 10. in 18. uro.

Mele – Septembra bo v Floristiki Kurbus razstava kompozicij v cvetju s temo Svetopisemske podobe.

Moravske Toplice – Vsak četrtek, petek in soboto v septembru ob 17. uri bo pred slaščičarno Cafe Praline Term 3000 turistična tržnica s ponudbo izdelkov ljudske in umetnostne obrti.

Lendava – V predvečerju gledališke in koncertne dvorane je na ogled razstava fotografij Mirana Dominka z naslovom Erotika.

	ŠTEFAN HAJDINJAK	SLOVENSKO IME KRAJA LAAFELD V RADGOWSKEM KOTU	STARA MERA ZA VINO	DUNAJSKI NOGOMETNI KLUB	TURČIJA	KOŠČEK SUKANCA	ORIGINALNA LISTINA, UNIKAT	VELIKA TRAJNA NAPAKA, SLABOST
	POSLOVNI SODELAVEC							
	GLINENA PIŠČAL							
	KANON				GIBANJE VODE V STRUGI PEKOČA ZAČIMBA			
	OGLASNA TABLA					JANKO ROPRET REKA V GRČIJI, EVROTAS		
VESTNIK	SESTAVINA PREDIVA	MESTO NA FRANC. POLOTOKU BREτανJI	GRŠKA BOGINJA USODE	GRŠKI BOG PASTIRJEV KARTA PRI TAROKU		REKA MED SRBIJO IN BOSNO METALEC RAKET		
METEOROLOG							PESNIŠKO IME IRŠKE OBMEJNE KRAJ V SZ. SLOVENIJI	
DRŽAVA - ENKLAVA - V JUŽNI AFRIKI					ZDRAVILNA GORSKA RASTLINA KRAJ PRI KRŠKEM			
INDIJSKI PISATELJ (MULK RADŽ)					ZVRST JAMAJSKE GLASBE			
KIM NOVAK			ODLOK OBLASTI					
AMERIŠKI IGRALEC BEATTY			ORODJE ZA DOLBENJE					
SENČNO, SEVERNO POBOČJE VZPETINE				IGRALEC (ALOJZ) MESTO V JUŽNI ŠPANJI				
VESTNIK	LESKOVA ŠIBA	OBLIKA SOCVETJA NASPROTJE MATERIALISTA			FIZIKALNA VELIČINA V VATH			
OBMEJNI KRAJ ZAHODNO OD DRAVOGRADA					NAZIV KRAVICA			
EDINI SIN						FERI MAUCEC		NEKDANJA PLATNENA ŽENSKA BLUZA Z ROKAVI
KURIR				TROPSKI HRAST SPANJE			GRŠKE BOGINJE MAŠČEVANJA	
POPOLNA ZMEDA					MESTO V BOLGARIJI PTICA S PLOŠČATIM KLJUNOM			
PLJAČA STARIH SLOVANOV		GR. MUZA POEZIJE I. SEKRETAR OZN (TRYGVE)					PREDEL OBMOČJE PLOD	
GLAVNO MESTO LITVE					ZAVORNISKI SISTEM			KROJAŠKI SPOJ LEONHARD EULER
GRŠKA ČRKA				STARORIMSKI PRAZNIK ŽETVE				
GRŠKA BOGINJA NESREČE				VRHUNSKI ŠPORTNIK				MOŽ Z RDEČIMI LASMI ALI BRADO

horoskop

Oven 21. 3.-20. 4.

Za vami so časi velikih načrtov in praznih besed. Zdaj bo treba preiti od besed h konkretnim dejanjem, kar bo nekaj popolnoma drugega. Prijateljica vam bo sporočila presenetljivo novico, ki je ne jemljite preveč resno.

Bik 21. 4.-20. 5.

Prijeten pogled neznanke vam enostavno ne bo šel iz glave, zato bo najbolje, da ji to tudi poveste. Na začetku bo sicer presenečena, vendar se bo na koncu vse skupaj izšlo, kot ste pričakovali.

Dvojčka 21. 5.-20. 6.

Dosegli boste, kar si že dolgo želite. Nikar se ne prepustite zmagovalni evforiji, ampak ohranite čim treznejšo glavo. To vam bo pomagalo tako na poslovnem področju kot tudi pri zasebnih zadevah.

Rak 21. 6.-22. 7.

Nikar ne rinite z glavo skozi zid, ampak pomislite malo tudi na posledice. Pazite, kako boste ravnali, da pozneje ne boste obžalovali svojih nepremišljenih dejanj, predvsem v ljubezni.

Lev 23. 7.-22. 8.

Trenutno boste zelo privlačni za nasprotni spol, kar boste do konca izkoristili. Na začetku bo vse skupaj še najbolj podobno vroči pustolovščini, vendar se vam lahko kaj hitro zgodi, da se boste pošteno zaljubili.

Devica 23. 8.-22. 9.

Nikar ne obupajte, saj imate še obilo možnosti za uspeh. Premislite o svojih napakah, saj vam bo le tako uspelo najti pravo formulo za vrnitev tja, kjer ste že bili.

Tehnica 23. 9.-23. 10.

Ko se vam bo ponudila priložnost, jo raje zgrabite z obema rokama, kot da vam uide. Prijatelji vam pripravljajo presenečenje, ki pa vam mogoče niti ne bo preveč všeč, zato se pripravite na rahel preprič.

Škorpion 24. 10.-22. 11.

V ljubezni boste zelo srečni, zato boste nekoliko pozabili na težave, v katere ste zašli izključno zaradi svoje neumnosti. Partner vam bo predlagal nekaj, česar ne boste pričakovali, a vam bo kljub temu zelo všeč.

Strelec 23. 11.-21. 12.

Na sprehodu boste srečali neznanca, s katerim bo prav prijetno klepetati, saj bosta hitro ugotovila, da imata podoben pogled na zadeve. Še preden se boste pošteno zavedli, se boste zaljubili.

Kozorog 22. 12.-20. 1.

Na podlagi prvih vtisov si ne morete izdelati dokončnega mnenja. Pazite na sumljive okoliščine, ki vas lahko stanejo precej več, kot ste pripravljeno dati. Nikar ne čakajte na srečo, ki je tokrat ne bo in ne bo...

Vodnar 21. 1.-18. 2.

Pokazali boste premalo odločnosti na poslovnem področju, kar bo nekdo izkoristil. Še dobro, da bo vaša slabost trajala le kratek čas in boste zamujeno kaj hitro nadomestili.

Ribi 19. 2.-20. 3.

Na srečo nimate moči, da bi se uprli skušnjavi. Prepustite se občutkom in uživajte, dokler lahko - nikoli vam ne bo žal. Zdaj je čas, da se sprostite in zabavate, kolikor je mogoče. Čaka vas prijetno presenečenje!

HOT LINE
VROČE SOGOVORNICE
www.tvoja.com
0903333
XXX POSNETKI **0905555**
1,80€/min (Telekom) Ceno zveze iz ostalih omrežij, določa vaš operator.

deset razlik

Nagrada za izžrebanega reševalca križanke: majica

Pravilno rešitev - označena polja - napišite in pošljite na dopisnicah na uredništvo Vestnika, Ulica arhitekta Novaka 13, 9000 Murska Sobota, do petka, 13. septembra 2013.

Rešitev:

Ime in priimek, naslov:

sudoku

Vsaka vodoravna vrstica, vsak stolpec in vsak kvadrant 3 x 3 morajo vsebovati številke od 1 do 9.

		3		4	1		9
			2	8	3		5
8		9		3			
					7	1	
3	6		4		7		
4			5	8			
	4			7	5		
	1			3		5	6
							2

Vestnik 36 - rešitev iz 34. številke: stolp na Sotinskem bregu

Nagrada: Lojze Cvetko, Mladinska ulica 16, 9250 Gornja Radgona

Nagrado lahko prevzamete do konca prihodnjega meseca v naročniški službi Podjetja za informiranje v Ulici arhitekta Novaka 13 v Murski Soboti.

oglas@vestnik.si
tel.: 02 538 17 20

živali

NESNICE, v začetku nesnosti, cepljene, rjave, sive, črne. Naročila: Nemčavci 528 11 90, Beznovci 549 10 25, Grad 553 11 48. v9222

NESNICE, rjave, grahaste, črne, pred nesnostjo. Vzreja nesnic Tibaot, Babinci 49, tel.: 582 14 01. v9247

NESNICE, rjave, grahaste, črne in belo-sive, stare 13 tednov, po 4,20 evra. Dostava na dom. Tel.: 792 35 71. v9364

posesti

V MARIBORU NA MIRNI LOKACIJI oddam lepo urejene študentske sobe. Tel.: 031 640 602 ali 031 640 601. v9354

HIŠO NA GORIČKEM, takoj vseljivo, primerno za manjšo obrt ali drobnico, prodam. Tel.: 031 581 841. v9357

kmetijska mehanizacija

VRTAVKASTE BRANE Pöttinger Lion 300, 3 m, prodam. Tel.: 041 647 079. v9365

STISKALNICO ZA GROZDJE 600 in 900 l, Vilmes knot, stroj za pranje in namakanje vinskih steklenic, traktorski viličar in konje poni prodam. Tel.: 041 812 237. v9301

TRAKTOR Deutz Fahr Agrottron

Vestnikovi naročniki dobijo **VEČ!**
VSE O AKCIJI NA NASLOVNICI

K 610, letnik 2008, in prikolico TEHNOSTROJ ZDK 1400, dvoosno, 14 t, prodam. Tel.: 051-655-056. v9346

KUPIM TRAKTOR S PRIKLJUČKI ALI BREZ. Tel.: 051 639 777. v9363

SUPER AKCIJA SEJALNIC PÖTTINGER VITASEM
Sejalnica Viasem 301, 3 m del. širine, disk lemži, perfekt česala, compass - presledna setev, nakladalni plato, luči avtomatski markerji 9.400,00 + DDV
Tel.: 041 647 079. v9366

PRODAJO TRAKTOR LAMBORGHINI, letnik 1996, 2050 ur, 65 konjskih sil, lepo ohranjen. Tel.: 041 786 221. v9369

kmetijski pridelki

KORUZO z 1,20 ha njive prodam. Tel.: 547 13 54. v9359

OVES kupim. Tel.: 041 812 237. v9371

razno

PRODAJA Z DOSTAVO: kamen skrilavec, različnih barv in debelin. Tel.: 041 678 966. J. Mernik, s. p., Tepanje 1 a, S. Konjice. v9225

VINO IZ LENDAVSKIH GORIC in trgatev 500 trsov prodajo. Tel.: 576 13 61. v9358

PREMOG LIGNIT IN VISOKOKALORIČNI PREMOG zelo ugodno, z dostavo. Tel.: 041 279 187. Prevoznik Vladimir Pernek, s. p., Sedlašek 91, Podlehnik. v9370

6. 9. 2013 ob 20.00 - Letenye na Madžarskem. Koncert, nastopa Irena Đukić in Cselényi Atilla - duet iz raznih operet, muzikalov in oper. Na klavirju ju bo spremljal Benjamin Vrenko. Vljudno vabljeni! v9336

*Na svetu je mnogo poti,
a samo ena vodi tja, kjer boš ti,
po tej poti za teboj pridemo mi vsi.*

ZAHVALA

Tiho in mirno, kot je živela,
se je poslovila naša teta

Kristina Vukan

iz Boračeve 50

Zahvaljujemo se vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala je namenjena gospodu župniku in negovalkam iz CSD Gornja Radgona za vso pomoč.

Žaljuči njeni domači

*Ljubil življenje si, dom,
vinograd, pesem ptic,
opešale tvoje so moči,
za vedno zaprl si trudne oči.*

ZAHVALA

V 82. letu nas je za vedno zapustil dragi mož, oče, brat in sorodnik

Bela Dervarič

iz Bodoncev 28

Ob boleči izgubi se zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, izrekli sožalje ter darovali vence, sveče in denarne prispevke v dobrodelne namene. Posebna zahvala je namenjena družini Glavač za obiske, pomoč in besede tolažbe, hvala tudi osebju Doma starejših v Rakičanu. Hvala gospodu duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govornici in pogrebniemu podjetju Banfi.

Žaljuči žena Marija in drugi njegovi

*Spomin je edini cvet,
ki ostane, ne ovane,
je edina luč, ki ne ugasne.*

(Srečko Kosovel)

ZAHVALA

V 86. letu nas je zapustila draga mama, babica in prababica

Terezija Küčan

s Kukeča

Z bolečino v srcu se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali cvetje, sveče in denarne prispevke, nam izrekli sožalje ter nam v težkih trenutkih stali ob strani. Zahvaljujemo se tudi duhovnikoma za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter govornici.

Žaljuči njeni najdražji

*Naše življenje je v božjih rokah,
če je njegova volja,
ne žalujte za menoj,
temveč se me spominjajte v ljubezni.
Zdaj bivaš vrh višave jasne,
kjer ni mraku, kjer ni noči,
tam sonce sreče ti ne ugasne,
resnice sonce ne stemni.*

(S. Gregorčič)

ZAHVALA

V 80. letu se je od nas poslovila draga mama, monca, sestra in teta

Ana Farkaš

iz Bogojine 13

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Hvala za izrečene besede sožalja in tolažbe ter za darovane darove.

Iskrena hvala gospodu župniku dr. Stanislavu Zveru za pogrebni obred in besede slovesa, pevcem za odpete žalostinke, cvetličarni in pogrebniemu podjetju Valentina ter Vanekovim sodelavcem.

Žaljuči: sin Ivan z Ivanko, hčerka Anica z možem Štefanom, vnuk Boštjan s Sabino in vnukinja Maja ter drugo sorodstvo

SANTRA
SANTRA, reševalni prevozi, d. o. o.
PE Murska Sobota
Grajska ulica 11
9000 Murska Sobota
tel.: 02 530 10 03
GSM: 031 646 797

Prevoze opravljamo z osebnimi in reševalnimi vozili z nalogo za prevoz.
Pridemo po vas domov.
Pomagamo vam urediti dokumentacijo za pregled, sprejem ali terapijo.
Z vami počakamo do konca pregleda.
Po pregledu vas odpeljemo domov.
Pokličite in se prepričajte o naši kakovosti.
Za vse, ki imate urejeno dodatno zavarovanje, so naše storitve brezplačne.

Obiščite nas na sejmu MOS v Celju, hala F, št. 8 **Brezplačna številka: 080 23 02**

Proizvedeno v Sloveniji
Jesenska akcija

OGRAJE Kočever
PE MARIBOR, Jadranska 27, tel.: 031 767 047

OGRAJE KOČEVAR D.O.O.
Tovarniška 11 c, 3312 Prebold
Tel. 03 570 12 21
Gsm: 051 624 207
info@ograje.com
www.ograje.com

SANITETNI PREVOZI V BOLNIŠNICE IN ZDRAVILIŠČA V SLOVENIJI IN TUJINI

IZVAJAMO TUDI SAMOPLAČNIŠKE PREVOZE DOMA IN V TUJINI 041 67 44 67

ODKUP VSEH VRST LESA ZA BIOMASO NA PANJU IN PRI ČESTI
PRODAJA LESNE BIOMASE Z DOSTAVO

MIHAEL JAKOŠA S.P.
+386(0)41 237 251

BIOMASA

Dolina 16, 9201 Puconci, Slovenija
E: biomasajakosa@gmail.com
H: www.biomasajakosa.com
ID za DDV: SI73222941

Prekmurska gostilna v Ljubljani
Mencigar Nobile išče kuharja

za redno delovno razmerje za nedoločen čas s poskusnim delom. Od kandidatov pričakujemo poznavanje prekmurske kuhinje in željo po nadaljnjem razvoju. Ponujamo delo v podjetju tudi z gostilno Gijžina v središču Ljubljane in stimulatvno plačilo.

Informacije: PASUS, d. o. o., Zarnikova ulica 3, 1000 Ljubljana, info@prekmurska-gostilna.si ali 031 374 527

ODPLAČAMO LIZING za vaše VOZILO
in vam uredimo **UGODNEJŠE FINANCIRANJE** z izplačilom razlike v gotovini ali vozilo samo odkupimo. Posredujemo za več posojilodajalcev.

AVTOMOBILI P. R.,
Industrijska ul. 9, MB, 02 228 30 20

Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih objektov
Obnove in adaptacije starejših objektov
Izdelava streh, suhomontažni (knauf) sistemi
Priprava terena, izkopi, prevozi

Smo zelo ugodni, lahko se prepričate.

ZDARSKI OBRAT I TRGOVINA igor@gradnja-zet.hr
ZET +385 (0) 98 9515 333

pomurje.si
BOLJŠA STRAN SPLETA

*Dobrota tvojih rok ne mine,
čas ohranja nam spomine.
In hvaležna misel nate.*

ZAHVALA

V 64. letu je svojo življenjsko pot sklenil naš ljubljani oče, mož, brat in stric

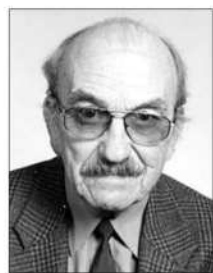
Franc Kolmanko
iz Serdice 1 h

Iskreno se zahvaljujem vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani in dragega pokojnika pospremili na zadnji poti.

Hvala za izrečena sožalja, darovano cvetje, sveče, za svete maše in darovane prispevke za dobrodelne namene.

Hvala gospodu župniku Vinkoviču za opravljen pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku in pogrebniemu podjetju Banfi za organizacijo pogreba.

Žaljuči vsi njegovi najdražji

*Kogar imaš rad,
nikoli ne umre.
Le daleč, daleč je ...*

ZAHVALA

V 87. letu nas je po hudi bolezni zapustil dragi

Ladislav Bavčar

iz Slomškove ulice 5
v Murski Soboti

Zahvaljujemo se vsem,
ki ste ga pospremili na zadnji poti, še posebej za govor
nečakinji Brigiti Bavčar in tolmačici Mirani Žnidarič.

Vsem iskrena hvala.

Žalujoči vsi njegovi

ZAHVALA

V 84. letu nas je zapustil dragi
brat, sorodnik in sovaščan

Ludvik Koltai

iz Lončarovec 35

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti,
izrekli sožalje ter darovali sveče, cvetje ter prispevke za mrliško vežico.

Lepa hvala g. duhovniku Aleksandru Balažicu, pevkam za odpete
žalostinke in pogrebne podjetju Banfi. Zahvala je namenjena tudi
osebju infekcijskega oddelka bolnišnice v Rakičanu za lajšanje bolečin.

Žalujoča sestra Irena ter drugo sorodstvo

*Spomin je edini cvet,
ki ostane in ne ovne,
je edina luč, ki ne ugasne.*

V SPOMIN

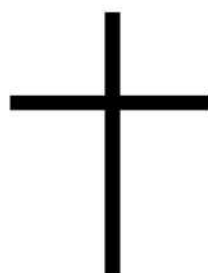
4. septembra mineva peto leto
od takrat, ko nas je zapustil naš
dragi mož, oče, tast, dedek in brat

Aleksander Zakoč

iz Domanjševca 115

Iskrena hvala vsem,
ki se z lepo mislijo v srcu ustavite ob njegovem grobu,
mu prižgete sveče in položite cvetje.

Žalujoči vsi tvoji najdražji

*»Gospod, daj mu večni pokoj in
večna luč naj mu sveti.« (Ps 51)*

ZAHVALA

V 90. letu nas je zapustil naš dragi

Janez Gradišnik

iz Lendave

Iskrena hvala vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti,
darovali cvetje, sveče in za sv. maše.
Posebna hvala njegovim negovalkam, še posebno zahvalo izrekamo
negovalkama Smiljki in Vesni in njegovemu osebnemu zdravniku
Vassu, dr. med., za dolgoletno zdravljenje.
Hvala g. župniku Martinu Dolamiču Konradu za čutne in ganljive
besede slovesa in gospodu konzistorialnemu svetovalcu
Jožefu Bernadu.

Vsem, ki so mu v življenju pomagali in ga boste ohranili
v svojih srcih – iskrena hvala.

Žalujoči vsi njegovi

*Zdaj ne trpiš več. Zdaj počivaš.
Kajne, sedaj te nič več ne boli.
A svet je mrzel, prazen, opustošen
za nas, odkar te več med nami ni.*

ZAHVALA

Na 70. rojstni dan nas je po težki bolezni za vedno zapustil dragi mož,
oče, dedek, pradedek, brat, sorodnik in sosed

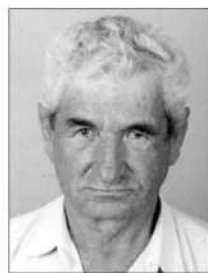
Vincenc Raduha

iz Gaberja

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in
prijateljem od blizu in daleč, ki so ga v tako velikem številu pospremili
na zadnji poti, darovali vence, cvetje, sveče, za svete maše ter nam
izrazili sožalje. Posebna zahvala je namenjena bratu Jožefu in nečaku
Stanku z ženo Mileno za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih.

Bog plačaj gospodu župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete
žalostinke, govornici gospe Danijeli za besede slovesa ter pogrebne
podjetju Ferenčak.

Žalujoči: žena Elizabeta, hčerka Jozefa z možem Hanzijem, vnukinja
Tatjana z Rolandom in Katarina ter pravnuk Vincent

*Ni smrt tisto, kar nas loči,
in življenje ni, kar družijo nas.
So vezi močnejše,
brez pomena zanje so
razdalje, kraj in čas.*

ZAHVALA

V 79. letu nas je po hudi bolezni zapustil naš dragi oče, dedek,
pradedek, tast, stric in svak

Ivan Antolin

iz Gomilice 5

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo botrini, vsem sorodnikom,
sosedom, znancem, prijateljem, ki so nam v dneh žalosti stali ob strani,
nam izrekli sožalje, darovali vence, sveče, za svete maše in dober namen.
Hvala zdravstvenemu osebju ZD Lendava in osebju internega oddelka
bolnišnice v Rakičanu, kolektivu RC - Panonski vrt iz Beltincev.
Posebna zahvala g. župniku Brestu za pogrebni obred, pevcem
za odpete žalostinke, govornici Mariji Zver za besede slovesa in
pogrebne podjetju Ferenčak.

Žalujoči: hčerke Angela, Rozina in Elizabeta z družinami
ter nečaki z družinami

*Kdor živi v spominu drugih,
ni mrtev, je samo oddaljen.
Mrtev je tisti, ki ga pozabijo.
Immanuel Kant*

ZAHVALA

V 78. letu nas je zapustila naša najdražja

Marijana Gomboc

iz Gerlinec 130

Ob nepričakovani in boleči izgubi naše mame, sestre in ome
se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem
in znancem, ki so nam nesebično stali ob strani, izrekli sožalje,
darovali vence, cvetje ali sveče. Srčna hvala velja tudi vsem,
ki ste darovali za maše in za ureditev kapele ter pokopališča.
Hvala zdravniku Koprivici, dr. med., za nesebično pomoč in tople besede.
Lepa hvala g. župniku Vinkoviču, pevcem in Dragu za besede slovesa.

Žalujoči vsi njeni

Oma, hvala.

Tvoji Iva, Marina z Juretom,
Lea z Davidom in pravnuk Anej

*Na nebu je tisoče zvezd
in med vsemi, je ena
le moja,
naj sveti, žari naj
in daje luč
od prekmurske ravnice do sinjega neba.*

ZAHVALA

V 73. letu nas je zapustil dragi mož, oče in brat

Avgust Hidič

iz Moravskih Toplic

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem
in sošolcem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti,
nas pa v teh težkih trenutkih tolažili in nam stali ob strani.
Hvala za izrečene besede sožalja, darovano cvetje, sveče in prispevke.

Lepa hvala gospodu duhovniku Srečku za pogrebni obred
in pevcem za odpete žalostinke.

Zahvaljujemo se tudi kardiološkemu oddelku mariborske bolnišnice
za ves trud in pogrebništvu Banfi.

Žalujoči – žena Amalija, sin Marjan,
hčerka Gita in brat Franc z družino

Hvala vsem, s katerimi si je Gusti lahko
delil lepe trenutke življenja.

KOMUNALA
Javno podjetje, d. o. o., Kopaljska ul. 2
Murska Sobota, N. C. 521 37 00

DE POGREBNIŠTVO
Panonska ulica 3
Murska Sobota

**POGREBNE STORITVE UREDITE
VSE NA ENEM MESTU
PO ZELO UGODNIH CENAH!
24-URNA DEŽURNA SLUŽBA:
GSM: 041 631 443**

POGREBNE STORITVE,
OPREMA, VZDRŽEVANJE
POKOPALIŠČ IN ZELENIC
ALEKSANDRA VUČIČIĆ BANFI s. p.,
Veščica 17, 9000 M. Sobota

**V TEŽKIH TRENUTKIH
VAM SVETUJEMO IN
POSKRIBIMO ZA CELOTNO
ORGANIZACIJO IN
IZVEDBO POGREBA
PO KONKURENČNIH
CENAH.**

24 UR NA DAN:
02 534 80 60, 041 681 515

**KOMPLETNE
POGREBNE
STORITVE**

**UREJANJE
POKOPALIŠČ
IN ZELENIC**

Vladimir Hozjan, s. p., Šulinci 87 a,
tel.: 02 55 69 046, GSM: 041 712 586

Hospic
Slovensko društvo

OPORA – SOČUTJE
v hudi bolezni in smrti

OO Murska Sobota
Z ŽALUJOČIMI
vsak zadnji četrtek v mesecu
ob 17. uri na Slovenski ulici 42
Tel.: 051 456 470

TQM

Telefon za otroke in mladostnike

116 111

Odgovor je pogovor.

**Nova številka,
stari prijatelji.**

**Ko je hudo, me
pokličite!**

telefon
Samarijan
080 1113

Neprekinjena moč in dan!
Kisla je besednost, mnogobojna ga
Telekom

ozara
SLOVENIJA
NACIONALNO ZDRUŽENJE
ZA KAKOVOST ŽIVLJENJA

OZARA SLOVENIJA,
PISARNA ZA INFORMIRANJE
IN SVETOVANJE,
MIKLOŠIČEV TRG 3,
9240 LJUTOMER

**Kontaktna številka
070 550 665**

Ponujamo pomoč in podporo osebam
s težavami v duševnem zdravju, ljudem
v duševni stiski in njihovim svojcem.

Mali nogomet

Gneča pri vrhu

Začetek moravskotopliške in križevske lige

2. krog Pomurske lige: Bulls Apače – Suhi Vrh 6 : 4, D. Bistrica – Meteor Melinci 1 : 3, Čarda – Bakovci 0 : 1, Old Boys MS – Nemčavci 6 : 2, Šafarsko – Videm 5 : 6, Bratonci – Trnje, 0 : 2, prosti Kamenci. Vrstni red: Old Boys, Meteor Melinci in Bakovci po 6.

2. krog Asfaltne lige MS: Lipovci – Turnišče 4 : 6, Beltinci – Panonska MS 4 : 5, Mura Krog – Bangladeš MS 4 : 4. Vrstni red: Panonska MS, 6, Turnišče, 4, Lipovci, 3.

3. krog Veteranske lige MS: Old Boys – Dokležovje 8 : 5, Borejci – Mladost Pertoča 7 : 3, Nemčavci – Čarda 2 : 11, Noršinci – Sebeborci 3 : 4, Bakovci – Cankova 0 : 4. Vrstni red:

Cankova in Old Boys po 9, Sebeborci, 7.

2. krog OZKMN Puconci, skupina A: Breza – Izvir 7 : 3, Prosečka vas – Puževci 0 : 1, Košarovci – Skakovci 11 : 2, Mačkovci – Šalamenci 1 : 6, Zenkovci – Pečarovci 2 : 4, Strukovci – Poznanovci 2 : 2. Vrstni red: Košarovci in Pečarovci po 6, Breza in Poznanovci po 4. Skupina B: Kuštanovci – Vadarci 7 : 2, Triglav – Dankovci 5 : 4, Lemerje – Vidonci 2 : 1, Moščanci – Vaneča 3 : 0. Vrstni red: Triglav, 6, Lemerje, 4, Dolina, 3.

1. krog LMN M. Toplice: Noršinci – Prosenjakovci 3 : 2, Strehovci – Motvarjevci 3 : 2, Mlajtinci – Filovci 2 : 8, Tešanovci – Vučja Gomila 9 : 5, Ivanci – Sebeborci 3 : 3.

3. krog Ravenske lige: Gradišče – Tropovci-Tišina 4 : 10, Černelavci – Satahovci 3 : 1, Mister Baby – Kupšinci 6 : 1, Borejci – Sončni park Vivat 8 : 1, Dobel – Krog 97 2 : 3, Krajna – Petanjci 5 : 3, Kučnica – Mladinec 4 : 10. Vrstni red: Mladinec in Krog 97 po 9, Borejci, 6.

2. krog Goričke A-lige: Lucova – G. Petrovci 2 : 4, Carioce Markovci – Stanjevci 5 : 7, Čepinci – Srebrni breg Martinje 0 : 8, Domanjševci – Nera dnovci 5 : 4. Vrstni red: Srebrni breg Martinje, G. Petrovci in Stanjevci po 6. B-liga: Trdkova – Dolenci 1 : 3, Budinci – Šulinci 0 : 2, Pizzerija Kučan Križevci – Inter Dolič 1 : 7, Adrijanci Hajduk – Isyp Šalovci 2 : 3.

1. krog MLMN Križevci: Slaptinci – Kalinovjak 4 : 3, ŠD Berkovci – ŠD Bunčani 9 : 3, MRD M-Power bar – Junior SNV 1 : 6, ŠD LO-KO – Križevci 2 : 7, ŠD Grabe – MDC Zetor servis Vučja vas 2 : 3.

Milan Jerše

Nadomestne volitve v Občini Dobrovnik

V Občini Dobrovnik so bile v nedeljo nadomestne volitve dveh članov občinskega sveta. Volivci so v volilni enoti tri izvolili Simono Glavač, ki sta jo predlagala Robert Glavač in skupina volivcev, v volilni enoti pet pa za predstavnico madžarske narodne skupnosti Edit Varga, ki sta jo predlagala Teodor Varga in skupina volivcev.

Sicer pa sta se za vsako od mest v enajstčlanskem občinskem svetu potegovali po ena kandidatka. Nadomestne volitve so razpisali, potem ko sta sredi aprila odstopila dva svetnika, Istvan Kovacs, predstavnik madžarske narodnosti, ter Vilmos Vass, SDS.

A. N. R. R.

Priplesali do konca že osmega festivala Front@

Ulice kot velik plesni oder

Plesalci sodobnega plesa so bili minulo soboto v Murski Soboti deležni številnih radovednih pogledov

Zgodbe, ki jih pripoveduje sodobni ali izrazni ples, nikoli niso preproste, je pa ustvarjen zato, da poraja številna vprašanja. »V primerjavi z drugimi plesi ima večjo umetniško vrednost in zgodbo v ozadju, zato mu veliko ljudi pravi tudi gibalni teater. Sodobni plesi, kot je hip hop, se bolj nagibajo k športu, zato njihove koreografije nimajo globljega pomena,« pravi Maja Halas, plesalka sodobnega plesa in prostovoljka na festivalu Front@.

Dopoldanska in večerna sobotna predstava sta bili del projekta Dance

Communication Lab mednarodne plesne mreže Beyond Front@, ki povezuje plesalce, koreografe in druge umetnike iz različnih evropskih držav. Dogodek je že nekaj let del festivala sodobnega plesa v Murski Soboti, večkrat pa so ga predstavili tudi v Londonu, Budimpešti, Zagrebu in drugih evropskih mestih, vedno z drugačno temo improvizacije.

Plesalci sodobnega plesa iz Madžarske, Velike Britanije, Avstrije, Hrvaške in Slovenije so se tako zadnjo avgustovsko soboto plesaje sprehodili od Slo-

venske ulice mimo Trga zmage, skozi mestni park in do gledališča Park, kjer so pretekli teden priredili večino predstav. Z mentorjem Robertom Clarkom, plesalcem in koreografom iz Velike Britanije, si je sedem plesalcev že dan prej ogledalo prizorišče in načrtalo okvirno pot skozi mesto, ples in plesni koraki pa so nastajali sproti. Improvizacija je ustvarila zanimivo predstavo, ki je privabila veliko gledalcev, ki so se s plesalci slabo uro sprehajali po mestu. »Zgodba je temeljila na odnosu med plesalci, njihovim povezovanjem sko-

zi gibanje in zlitjem z okolico na plesni ravni,« pojasni Maja. Tako je tudi nekaj naključnih mimoidočih postalo del zgodbe, ko so se jim plesalci pridružili ob sedenju na klopih, nakupovanju v trgovini z obutvijo ali ob ogledovanju izložb. »Meni se je predstava zdela super. Videlo se je, da so delali s priznanim koreografom, vzhajajočo zvezdo v Londonu, ki pa jim je dopustil, da so zgodbo pripovedovali po svoje,« je svoj vtis ubesedila Maja.

Nekateri so za plesno improvizacijo izvedeli že prej in so se je udeležili načrtno, drugim so plesalci nepričakovano prekrizali pot in so jim sledili iz radovednosti. »Osebo mi sodobni ples ni preveč blizu, plesalcem pa sem sledil zaradi sina Jakoba. Njega je dogajanje zelo zanimalo, zato je vztrajal, da jih spremljamo do konca, večkrat pa se je celo pomešal med nastopajoče in postal del predstave,« je povedal Leon, ki je predstavi sledil na kolesu s sinovoma. Početje plesalcev sodobnega plesa meščanov ne preseneča več toliko, kot jih je morda v preteklosti, saj se festival sodobnega plesa v Murski Soboti odvija že osem let. Nenavadno gibanje teles po mestu zdaj z zanimanjem opazujejo s kukanjem skozi okna stanovanj in z balkonov in da bi ujeli delček predstave, hitijo iz trgovin. »Tisti, ki plesalcev niso pričakovali ali so morda takšno predstavo videli prvič, pa so se spraševali, kaj se dogaja,« pove Maja.

Morda je nenavadno, da se v majhnem mestu, kot je Murska Sobota, že toliko let odvija plesni festival, ki združuje umetnike iz številnih evropskih držav, toda organizatorji festivala sodobnega plesa Front@ so prepričani, da tudi majhno mesto lahko postane pomembno mednarodno središče dogajanja. In Mursko Soboto jim je uspelo preoblikovati v pomembno središče sodobnega plesa.

Eva Gjorek

Maja Halas: »Festival Front@ in sodobni ples sta ljudem v Pomurju vsako leto bližje. Dogajanje postopoma spoznavajo in postaja jim vedno bolj domače.« FOTOGRAFIJA EVA GJÖREK

Mestna občina

Boj za kadrovske komisije v Murski Soboti se nadaljuje

Ministrstvo pritrdilo soboškem županu: Ravnanje komisije je bilo nezakonito – Slavinec: »Mnenje je pavšalno«

Na septembrski seji soboškega mestnega sveta se bo po pričakovanih zgodil vnovičen poskus zamenjave dveh članov občinske komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja. Kot smo že poročali, je devet svetnikov pred junijsko sejo dalo pobudo, da se namesto članov komisije, samostojnih svetnikov Cvetke Škafar in Roberta Celca, imenujeta Jožef Caesar (DeSUS) in Andrej Mešič (SDS), torej člana svetniških skupin, iz katerih

sta Škafarjeva in Celec izstopila. Mitjo Slavince (LDS) pa bi na mestu predsednika komisije zamenjal Tomaž Dundek (Modra lista). Komisija je takrat predlog zavrnila, župan pa je zahteval, da o njem glasuje mestni svet, česar svetniki niso podprli.

Župan je predlog uvrstil tudi na dnevni red septembrske seje in dodal mnenje službe za lokalno samoupravo na ministrstvu za notranje zadeve o omenjenem ravnanju komisije. Kot

pojasnjujejo, zakon o lokalni samoupravi opredeljuje komisije in odbore občinskega sveta kot njegova delovna telesa, ki občinskemu svetu posredujejo zgolj mnenja in predloge: »V tem pogledu je odločanje KMVVI o vsebini predloga članov mestnega sveta za razrešitev članov KMVVI in imenovanje novih ter odločitev, da predloga ne pošlje mestnemu svetu v obravnavo in sprejetje, nezakonito.« Predsednik komisije Mitja Slavinec pravi: »Mne-

nje službe za lokalno samoupravo je odgovor na vprašanje, ki ga ne poznamo.

Zato je nekoliko zmedeno glede na dejstva, o katerih smo se pogovarjali. Vprašanje je lahko postavljeno na različne načine in odgovor je lahko potem tudi diametralno nasproten.« Slavinec meni, da so na ministrstvu zadevo površno preučili in odgovor označuje kot pavšalen.

T. M.

Moravske Toplice

Naslova častni občan v soboto ne bodo podelili

Je pismo odvetnika pritisk na svet in komisijo? – Komisija ni spremenila stališča

V moravski občini v preteklosti nismo bili vajeni zapletov pri odločanju o dobitnikih občinskih priznanj, saj so svetniki navadno potrdili predloge komisije. Tokrat pa se je zalomilo. Na začetku zadnje seje občinskega sveta je za presenečenje poskrbel župan Alojz Glavač s proceduralnim predlogom, da se obravnava osme točke, razprava in potrditev predloga kandidatov za občinska priznanja in nagrade, zapre za javnost. Pri tem je poudaril, da ne gre za skrivanje potrjenih do-

bitnikov priznanj in nagrad pred javnostjo, ampak je to potrebno zaradi okoliščin, ki so nastale okrog predloga za podelitev naslova častni občan. Kandidat, ki ga je predlagala skupina krajanov, s podpisni pa so mu izrekli podporo za podelitev naslova tudi vsi svetniki, se je odzval, ko je izvedel, da komisija ni podprla njegove kandidature. Njegov pravni pooblaščenec je županu poslal zahtevo, v kateri ga opozarja, da je v razpravi o predlogu dolžan zagotoviti spoštovanje integri-

tete in dostojanstva kandidata. Če to ne bo zagotovljeno, bo to primoran storiti sam s pravnimi sredstvi, ki so mu na voljo. Občinska komisija predloga, da se naslov častni občan podeli Slavku Škerlaku, ni podprla.

Na seji so svetniki podprli predlog komisije in naslova častni občan letos ne bodo podelili. Dogajanje glede zahteve po zaščiti integritete in dostojanstva pa zdaj odpira drugo plat kandidature. Na slovesni seji občinskega sveta naslednjo soboto v Ivan-

cih bodo tako podelili veliko zahvalno listino Oskarju Makariju za organizacijo prireditelj, ki veliko prispeva k prepoznavnosti kraja in občine. Nagrado občine dobila Marija Mencinger in Jože Zadravec za humano in plemenito dejavnost rejništva, priznanje občine pa Andreja Trajbarič iz Filovec za delo v KTD Filovci, Jože Čarni iz Kančevca za delo v gasilstvu in Športno društvo Rotunda iz Sela za 40-letno delo.

J. V.

glasbene
lestvice na
radiu murski valLESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE
GLASBA NAŠEGA SRCA

1. PUNČI NI DEBATE – Biseri
2. V VETRU TVOJ JE GLAS – Ansambel Napev
3. DOVOLJ SEM ŽE STAR – Popotniki
4. LJUBEZEN ŠE ČUVAM ZATE – Igor in Zlati zvoki
5. LE ONA – Potep

PREDLOGA

DA BI NEKDO – Ansambel Nemir
ŽIVLJENJE NAJ TI POVRNE –
Poskočni muzikanti

LESTVICA SLOVENSKE
ZABAVNE GLASBE
7 VELIČASTNIH

1. VSE JE LJUBEZEN – Alenka Godec

2. MARS IN VENERA – Tinkara Kovač
3. TO JE TO – Gal Gjurin in Nina Pušlar
4. TAM NA OBALI – Alex Volasko
5. A BOŠ MALO MOJ – Alja Krušič

PREDLOGA

ROŽMARIN – Sons
ZNUCANA – Katarina Mala

NAJBOLJŠIH SEDEM TUJIH SKLADB
NA MURSKEM VALU NSTSNMV

1. POMPEII – Bastille
2. LIQUID LUNCH – Caro Emerald
3. ANOTHER LOVE – Tom Odell
4. COUNTING STARS – OneRepublic
5. AND WE DANCED – Macklemore + Ziggy Stardust

PREDLOGA

SUPERSOAKER – Kings Of Leon
BURN – Ellie Goulding

Majico Murskega vala dobi: **Mirjana Časar, Prosečka vas, 9202 Mačkovci.**
Nagrada čaka v naročniški službi
Podjetja za informiranje.

Kupon št. 36

Glasujem za skladbo

Glasba našega srca:

7 Veličastnih:

NSTSNMV:

Ime in priimek, naslov:

Izpolnjen kupon pošljite na dopisnicah do torka, 10. septembra 2013, na naslov: Murski val, Ulica arh. Novaka 13, 9000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

RADIO
MURSKI VAL
94,6 • 105,7 Mhz

Petek, 6. septembra

- 8.30 Magister farmacije Bojan Madjar o pravilni uporabi zdravil
- 14.30 Romskih 60: Avtorica Samanta Baranja predstavlja slovnico prekmurske romščine Naš jezik
- 19.15 Mladi val: Eva Dora je v goste povabila Nastjo Novak, ki je na svoj način potovala po Indoneziji, Maleziji in Avstraliji

Sobota, 7. septembra

- 10.30 Potepanja: Povabila na prireditve in druge dogodke ob koncu tedna
- 17.30 Stava: Bodo slovenski košarkarji premagali Gruzijo? Kolikšna bo razlika v koših?
- 18.00 Glasba našega srca: Povabilo ansambla Spev na nedeljsko druženje na Hotizo, na sklep Vestnikove akcije Naj... domačija 2013

Nedelja, 8. septembra

- 10.30 Nedeljska kuhinja: Naj... domačija 2013 – Urška Horvat Ritlop v živo z domačije Balažičevih na Hotizi
- 17.30 Stava: Bodo slovenski košarkarji premagali Hrvaško? Kolikšna bo razlika v koših?
- 18.00 Na narodni farmi gostuje Zdenko Šinkec, pevec ansambla Popotniki

Ponedeljek, 9. septembra

- 9.15 Izbor Pomurke in Pomurca meseca septembra – glasovanje v živo
- 17.30 Stava: Kako se bo izšlo slovenskim košarkarjem s Poljaki? Kolikšna bo razlika v koših?

Torek, 10. septembra

- 12.30 Potrošniški nasvet: Anita Zotlar Mlakar o odpravnini zaposlenim za določen čas
- 18.00 Srebrne niti: Na obisku pri Društvu upokoencev Radenci

Sreda, 11. septembra

- 10.15 Župan in studiu: Anton Štihec o aktualnih vprašanjih v Mestni občini Murska Sobota
- 20.00 Mursko-morski val: Simona Špindler bo z zakoncem Šajhar iz Gornje Radgone obujala spomine na potovanje po Laosu in Kambodži

Četrtek, 12. septembra

- 11.15 Reportaža tedna: Jernej Šavel na potepu s potujočo knjižnico
- 18.00 Mali radio: Julija in Hana ter njuna gostja, osmošolka Tinka Holc iz Gornje Radgone, udeleženka tabora Primoža Kozmusa

DRUŠTVO ANONIMNIH
ALKOHOLIKOV
SLOVENIJE

Anonimni alkoholiki smo skupnost moških in žensk, ki si delimo izkušnje, moč in upanje, da bi lahko rešili svoj skupni problem in pomagali drugim iz alkoholizma.

Na območju Pomurja se srečujemo v

- Murski Soboti vsak torek ob 19. uri v prostorih veroučnih učilnic pri RK cerkvi sv. Nikolaja (kont. št.: 031 548 875) in
- Gornji Radgoni vsak ponedeljek ob 16. uri v Domu dr. Antona Trstenjaka (kont. št.: 040 627 946).

napovednik prireditev

Odprtje

V Galeriji Murska Sobota bo v četrtek
odprtje razstav del Mojce Zlokarnik
Objekti strmenja in Gregorja Purgaja
Slike.

MURSKA SOBOTA

V četrtek, 5. septembra, ob 18. uri bo v Galeriji Murska Sobota odprtje razstav del Mojce Zlokarnik Objekti strmenja (velika galerija) in Gregorja Purgaja Slike (mala galerija). Razstava bo na ogled do 30. oktobra, javni strokovni vodstvi pa bosta v četrtek, 12. septembra, ob 10. in 17. uri.

V četrtek, 5. septembra, ob 18. uri bo v Pokrajinski in študijski knjižnici odprtje razstave Sv. Ciril in Metod – slova(e)nska apostola. Vlogo in pomen sv. bratov Cirila in Metoda bo predstavil dr. Jožef Smej.

NEGOVA

V četrtek, 5. septembra, ob 18. uri bo na gradu Negova odprtje razstave Po sledih judovske dediščine na Slovenskem, ki so jo pripravili v sodelovanju s Sinagogo Maribor.

LENDAVA

V predverju lendavske gledališke in
koncertne dvorane bo v soboto odprtje
razstave fotografij Davorja Dolenčiča
Škatla s pogledom (Davor Dolenčič:
Another Day at the Office).

V soboto, 7. septembra, ob 19. uri bo v predverju gledališke in koncertne dvorane odprtje razstave fotografij domačini Davorja Dolenčiča Škatla s pogledom ob pridobitvi naslova Artist FIAP, ki ga podeljuje Mednarodna zveza za fotografsko umetnost FIAP.

V petek, 6. septembra, ob 18. uri bo v kleti lendavskega gradu odprtje razstave del italijanskega kiparja Carla Marzuttinija, ki bo na ogled do 25. oktobra. Po nagovoru direktorice Galerije - Muzeja Lendava Beate Lazar bodo razstavo odprli umetnostna kritika Enzo Di Grazia in Mario Bardič ter namestnica direktorja kulturnega centra v Körmendu Zsuzsana Paolczi.

POMURJE.SI
BOLJŠA STRAN SPLETA

Festival Štunf

MURSKA SOBOTA

V petek, 6. septembra, bo dan odprtih vrat Galerije Murska Sobota za študente z vodenim ogledom razstav Mojca Zlokarnik: Objekti strmenja in Gregor Purgaj: Slike. Med 16. in 19. uro bo v parku Knjižnica pod krošnjami in ura pravljic za najmlajše ob 17. uri. Ob 18. uri bo v Pokrajinski in študijski knjižnici predstavitev pesniške zbirke Denisa Škofiča Sprehajalec ptic, ob 21.30 pa na grajskem dvorišču Kino pod zvezdami s filmom Oča.

V soboto ob 9. uri bo v parku Knjižnica pod krošnjami in ura pravljic za najmlajše ob 10. uri. Ob 19. uri bo v Mikku dogodek Okus 21. stoletja: glasbeni večer z Markom Pascalom Rožmanom, podelitvi nagrad fotografskega natečaja in degustacijami. V nedeljo ob 19. uri bo na Trgu kulture plesni performance Ženske, v ponedeljek med 10. in 12. uro pa v PIŠK-u Kaj zbiraš? – izmenjava predmetov med zbiralci. Do 16. septembra bo v Mikku fotografska razstava Kultura izziva.

Koncert

LETENYE (Madžarska)

V petek, 6. septembra, ob 20. uri bosta v županski dvorani nastopila Irena Đukič iz Gaberja in Atilla Cselenyi z dueti iz operet, muzikalov in oper. Na klavirju ju bo spremljal Benjamin Vrenko.

Predavanje

LENDAVA

V petek, 6. septembra, ob 19. uri bo v čitalnici Knjižnice Lendava predstavitev diplomske naloge Kristine Marton, ki jo je Pomurska izobraževalna fundacija v letu 2012 razglasila za najboljšo pomursko diplomsko delo s področja naravoslovja.

HODOŠ

V petek, 6. septembra, ob 18. uri bo v kulturni dvorani Občine Hodoš 15. mednarodna noč netopirjev – Vgasnimo posvejte v Občini Hodoš, ki jo pripravljata JZ Krajski park Goričko in Slovensko društvo za proučevanje in varstvo netopirjev. Predavali bodo prim. mag. Branka Belovič, Monika Podgorelec in Bojan Jandrašič. Po pogovoru bodo pri evangeličanski cerkvi prisluškovali netopirjem z ultrazvočnimi detektorji in ob jasnem nebu opazovali zvezde in planetne.

Dogodek

MURSKA SOBOTA – Hiša Sadeži družbe

V četrtek, 5. septembra, ob 18.30 bo transmissijska meditacija (Maja Lindič). V petek ob 14. uri bo trening socialnih veščin za moške, ki izvajajo nasilje nad ženskami (DNK), ob 17. uri pa pogovor ob knjigi – Popolna igra, raziskovanje teme prek zgodbe (Vanja Lebar). V ponedeljek ob 18. uri bo gobarska delavnica (Milan Kelhar), ob 18.30 pa joga smeha (Klavdija Zver). V torek ob 10. uri bo Naravno zdravilstvo (Alojz Ruhitelj), ob 18. uri predavanje Ezoterična zgradba človeka – Osebnost in duša (Valerija Kuštor), ob 18. uri pa delavnica Refleksna masaža stopal (Alojz Ruhitelj). V sredo ob 10. uri bo delavnica Priprava soka iz bezgovih jagod (Helena Frumen, Milena Počič), ob 18. uri pa zvočno-dihalni tretma (Alja Petrič, Kristjan Zver).

LENDAVA

V četrtek, 5. septembra, ob 17.30 bo v Medgeneracijski hiši Sofija Lendava pravljična joga za otroke od 2,5 do osem let, ob 18.30 pa bo vadba joga za odrasle, ki je prilagojena vsem stopnjam. V petek, 6. septembra, ob 13. uri bo v avli Sofije stojnica vrtničkarjev s ponudbo ekoloških pridelkov in dobrotami domačih pridelovalcev. V sredo ob 19. uri bo predavanje Terezije Vida Post po Breussu.

LJUTOMER

V petek, 6. septembra, ob 11. uri bo v Mestni hiši sprejem naj... prostovoljcev s podelitvijo zahval in ogledom muzejskih zbirk.

RAZKRIŽJE

V petek, 6. septembra, ob 13.30 bo sprejem letošnjih nominirancev za slovenske naj... prostovoljce z ogledom kulturnih in zgodovinskih znamenitosti občine.

SPODNJI KAMENŠČAK

V petek, 6. septembra, ob 17. uri bo prireditev v počastitev uspešnega razvoja prostovoljstva v pomurski regiji in obranjenja tisoč slovenskih knjig ter spomenika dr. Franca Miklošiča s koncertom vaških pevcev Fantje iz Male Nedelje. Ludvik Rudolf pa bo predstavil svojo knjigo Nekaj besed o Mali Nedelji in njenih ljudeh.

MALA NEDELJA

V soboto, 7. septembra, ob 19. uri bo v domu kulture območno srečanje pevcev ljudskih pesmi in godcev ljudskih viž Prleki smo veseli lidje. Nastopilo bo sedem pevskih in godčevskih skupin iz občin Ljutomer, Veržej in Križevci.

CVEN

V soboto, 7. septembra, ob 14. uri se bo na Gruntu Turističnega društva Cven začela 14. prireditev Kožuhanje s kmečko tržnico. Ob 16.30 bo kulinarčna razstava, ob 17. uri pa prikaz kožuhanja – ličkanja koruze, kot so to počeli nekoč.

RADENCI

V soboto, 7. septembra, ob 9. uri bo odprtje novih tribun in slačilnic na ŠRC Slatina Radenci. Po odprtju bodo nogometne tekme, ob 18. uri pa druženje ob glasbi.

GORNJA RADGONA

V soboto, 7. septembra, ob 11. uri bo na TRC Trate Praska – Skate Contest.

PODGRAD

V soboto, 7. septembra, ob 8. uri se bo na ribniku začelo maratonsko tekmovalje v športnem ribolovu za dvojice, ki ga bodo sklenili ob 17. uri.

GEDEROVCI

V soboto, 7. septembra, ob 16. uri bo pri šoli prireditev ob 80-letnici PGD Gederovci.

Razstave

MURSKA SOBOTA

V galeriji Robin je na ogled razstava del akademskega slikarja Mitje Ficka.

LENDAVA

Na lendavskem gradu bo do 29. septembra na ogled razstava grafik nizozemskega slikarja in grafika iz 17. stoletja Rembrandta.

V pritičnem delu sinagoge je na ogled serija 52 grafik Ognjeni zavitki izraelskega umetnika Dana Reisingerja. V galerijskih prostorih pa je na ogled stalna muzejska postavitev Židovstvo Prekmurja.

Na lendavskem gradu je na ogled razstava del, ki so nastala na 18. mednarodni mladinski likovni koloniji LindArt Lendava 2013.

GRAD

V palaciju prvega nadstropja gradu Grad je do 30. septembra na ogled razstava akademskega slikarja Ignaca Medena.

GORNJA RADGONA

V kulturnem domu je na ogled razstava likovnih del Zdravka Dolinška.

Film

GORNJA RADGONA

V petek, 6. septembra, ob 18. uri bo v domu kulture animirana družinska komedija Skrivnostni varuhi gozda.

Star Max MURSKA SOBOTA

(od 5. 9. do 11. 9.)

Družinska animirana pustolovščina (sinhronizirano) Turbo (16.40, v soboto in nedeljo še 14.20)

Romantična komedija Še enkrat, Camille (četrtek, sobota, ponedeljek in sredo ob 16.45, petek, nedelja in torek ob 18.50)

Glasbeni dokumentarni film One Direction: To smo mi (19.00)

Komedija Mi smo Millerjevi (16.30)

Romantična drama Pred polnočjo (19.05)

Akcijska znanstvenofantastična srhljivka Riddick (20.50, v petek in soboto še 23.00)

Srhljivka Smrt v ledu (20.45, v petek še 22.30)

**VESTNIK lahko
kupite tudi na večini
pošt v Pomurju.**

www.pomurje.si

Akcijska domišljajska pustolovščina Kronika podzemlja: Mesto kosti (21.00)

Družinska akcijska komedija (sinhronizirano) Smrki 2 (sobota in nedelja ob 14.40)

Drama Adria blues (petek, nedelja in torek ob 16.45, četrtek, sobota, ponedeljek in sredo ob 18.50, v soboto še 22.30)

(Napovedi kulturnih in turističnih prireditev pošiljajte na elektronski naslov: joze.gabor@vestnik.si.)

Četrtek: zmerno oblačno 14 24		Petek: zmerno oblačno 13 25		Sobota: pretežno jasno 14 25		Nedelja: pretežno jasno 9 26		Ponedeljek: zmerno oblačno 10 27	
---	---	---	---	--	---	--	---	--	---

vreme

Andrej Velkavrh

Pred nami je obdobje sončnega vremena, lahko bi rekli, z optimalnimi temperaturami. V četrtek in petek bo sončno. Predvsem zjutraj in del dopoldneva bo nekaj več oblačnosti, ki se bo čez dan nekoliko posušila in se spet malo povečala zvečer. Pretežno jasno bo ob koncu tedna. Zato bodo jutra bolj sveža. Dnevne temperature pa bodo stopinjno ali dve višje kot prejšnje dni. V ponedeljek bo tudi sončno, a ne tako jasno kot v soboto in nedeljo.

Poljudno o vremenu

Oblaki so sestavljeni iz zelo drobnih vodnih kapljic, ki so tako majhne, da so prelahke, da bi padle na tla. Kapljice nastajajo ob kondenzaciji vodne pare, ki je v zraku. V zraku je vedno nekaj vodne pare, ni pa vedno oblačno. Za kondenzacijo morajo biti primerne razmere. Če je zrak zelo suh, se mora toliko bolj ohladiti, da začne vodna para kondenzirati. Včasih v zraku ne pride do kondenzacije, ker se ne ohladi dovolj, se pa dovolj ohladijo nekateri predmeti, ki izstopajo iz povprečne višine nad tlemi. Na primer trava, na kateri ponoči nastane rosa. Ali pa avtomobil, ki je zjutraj prekrit z vodnimi kapljicami, pa ni ne megle ne oblakov. Predmeti, ki izstopajo, se ohladijo bolj od okolice. Tudi tla in zrak tik nad tlemi se ponoči ohladita bolj kot zračne plasti višje, ki niso odvisne od nočnega ohlajanja.

Poleg nočnega ohlajanja je drug mehanizem, ki povzroča ohlajanje zraka, dviganje. Dviganje zraka ne bo ohladilo zračnih plasti pri tleh, ampak zrak višje v ozračju. Zrak se lahko začne dvigati zaradi termike, segrevanja pri tleh. Kakšen paradoks, ker se zrak pri tleh segreva, se začne z dviganjem ohlajati. Če se dvigne dovolj visoko, se lahko ohladi do temperature rosišča. To pa ni odvisno le od ohlajanja, ampak tudi od vlažnosti zraka. Zato lahko kopasti oblaki nastajajo različno visoko. Če je zrak bolj vlažen, bo baza oblaka (višina, kjer se oblak začne) nižja, če pa je bolj suh, nastane višje, pri ustreznosti nižji temperaturi. Seveda, če je zrak presuh, kljub dviganju do kondenzacije (in posledično do oblakov) ne bo prišlo.

vestnikov koledar

Č – 5. september	LOVRENC
P – 6. september	ZAHARIJA
S – 7. september	MARKO
N – 8. september	MARIJA
P – 9. september	PETER
T – 10. september	NIKOLAJ
S – 11. september	MILAN

V petek, 6. septembra, sonce vzide ob 6. uri in 29 minut, zaide ob 19. uri in 30 minut. Tako bo dan dolg 13 ur in eno minuto. V četrtek, 5. septembra, ob 13. uri in 35 minut bo na nebu nastopila prazna luna - mlaj.

Kmalu čas za let na jug

»Kovček spakiram in grem!«

Štrki in štoklje se že zbirajo – Kmalu bodo odleteli v dežele, kjer imajo dom, ko je pri nas sneg

Tako nekako – kot je naslov članka – je verjetno štoklja zaklicala svojim prijateljem, ki so se že zbirali na največji strehi v vasi, preden so se odpravili na skupno pot – kam že? In zakaj? O podrobnostih leta nam je znal povedati ornitofil (kar se sicer grozno sliši, a ne pomeni nič strašnega; gre za ljubiteljskega poznavalca ptic) in član Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije Gregor Domanjko: »Štoklje se začnejo v gručah družiti že sredi avgusta in se zbirajo vsaj tri tedne. S tem da nekateri odletijo prej, druge pozneje. Zakaj, ne vemo natančno, verjetno pa je, da prej odletijo malo starejše, mladiči pa počakajo svoje starše.« Štoklje pa ne gredo »na jug«, ker je tam topleje ali ker bi jih pozimi pri nas zeblo, ampak ker pri nas pozimi zaradi snega ne najdejo hrane. Tam pa je v izobilju.

Kam jih krila neso

Kje natančno pa – ter kam – letijo? Domanjko: »Naše štoklje letijo v srednjo, vzhodno in južno Afriko, zahodnoevropske štoklje – torej iz severne in zahodne Nemčije, Danske, Francije in Švice – pa letijo na sever Afrike oziroma v Maroko ali Tunizijo, zadnja leta pa tudi že na jug Španije. Gredo čez Hrvaško, Srbijo, potem pa od tam ali v Romunijo ali v Bolgarijo, vsekakor pa čez Bosporsko ožino prek Turčije, ker je tam kopno. Letijo namreč samo nad kopnim, ker se tam dvigajo topli termični vetrovi. Ti jih dvigajo v višine in z njimi lažje letijo. Štoklje so namreč jadranci in si pomagajo z vetrovi, da jih nesejo.«

Travniki v Stari Novi vasi, kjer se dogovarjajo, po kateri bližnjici jo bodo mahnilo proti svojemu južnemu domu.

FOTOGRAFIJA GREGOR DOMANJKO

V jatah se zadržujejo in v jatah letijo, ker se tako počutijo varneje: »Pa mladičem je lažje, ker imajo več možnosti, da pridejo na cilj, starejši pa jim tudi pokažejo, kje v Afriki so dobre razmere za prehranjevanje.«

Potovanje odvisno od vremena

Gregor Domanjko pravi, da na to, kdaj bodo štoklje prispele na cilj, vpliva predvsem vreme: »Prav danes sem gledal nemško štokljo, ki so jo

opremili z oddajnikom, da lahko nje-no selitev spremljamo po internetu. Letela je s severa Nemčije in je zdaj v Sudanu, za to pa je potrebovala 14 dni. Za pot porabijo od treh tednov do enega meseca, odvisno tudi, kakšne so razmere na poti in kje je njihov cilj. Če je vmes slabo vreme, imajo kak dan postanka ali pa, če so utrujene, se tudi ustavijo ob kakšnih rekah ali mokriščih.«

Štokljin GPS ostaja skrivnost: »Imajo neki notranji čut, kdaj in kam iti. Se pa – ker letijo podnevi – orien-

tirajo tudi po kakšnih gorstvih ali rekah.«

Gregor ni vedel povedati natančno, koliko štokelj se bo letos na jug odpravilo iz Pomurja, saj so ptice popisovali julija, podatkov pa še niso obdelali: »Na Goričkem je bilo, mislim da, devet parov, ki so uspešno gnezdili, in okrog 20 mladičev.«

In kdaj se bodo spet vrnile k nam? »Zanimivo je, da nazaj ne letijo v jatah, ampak bolj posamezno, pridejo pa nekje marca.«

Vida Toš

Gregor Domanjko: »Imajo neki notranji čut, kdaj in kam iti. Se pa – ker letijo podnevi – orientirajo tudi po kakšnih gorstvih ali rekah.« FOTOGRAFIJA NATASA JUHNOV

Vestnikovi naročniki dobijo VEČ!

Grčija, otok KOS
Od 13. 9. do 20. 9. 2013Hotel Thalassa ****
Vse vključenoSamo za naročnike
Vestnika 493 evrov
Redna cena 563 evrov

Intelekt

Dodatne informacije po telefonu
02 536 19 60 in info@intelekt.com

Intelekt, d. o. o., Prežihova ul. 5, Murska Sobota

Pri uveljavljanju ugodnosti je treba predložiti Vestnikovo kartico naročnika ali ta izrezek iz časopisa. Za nove naročnike velja izpolnjena naročilnica Vestnika.

Naročite svoj izvod časopisa Vestnik

narcnina@vestnik.si

Cena izvoda časopisa za naročnika je 1,90 evra. Naročilo velja do pisnega preklica.

Naročnino bom plačeval za obdobje: trimesečno, polletno, letno. Obvezujem se ostati naročnik časopisa vsaj eno leto. Za nagrado prejmem Vestnikovo majico.

Ime in priimek: _____ Rojstni podatki: _____

Naselje, kraj, številka: _____ Davčna številka: _____

Poštna številka: _____ Datum: _____

Pošta: _____ Podpis: _____

Podjetje za informiranje, d. o. o., spoštuje vašo zasebnost in zagotavlja visoko raven varovanja podatkov. Podjetje za informiranje se zavezuje, da bo vaše podatke skrbno hranilo in jih uporabilo samo z namenom analiziranja naročnikov, tržnih raziskav ter predstavitev izdelkov in storitev Podjetja za informiranje, d. o. o., ter jih brez vaše privolitve ne bo posredovalo tretjim osebam. Posameznik lahko po 73. členu Zakona o varstvu osebnih podatkov kadarkoli zahteva, da Podjetje za informiranje, d. o. o., trajno ali začasno preneha uporabljati njegove osebne podatke za namene neposrednega trženja. Podjetje za informiranje, d. o. o., je dolžno v 15 dneh ustrezno preprečiti uporabo osebnih podatkov za namen neposrednega trženja in o tem v nadaljnjih 5 dneh obvestiti registriranega uporabnika, ki je to zahteval. Stroške vseh dejanj v zvezi s tem poravnava Podjetje za informiranje, d. o. o.

VESTNIK

STAND UP VEČER
Z
MATJAŽEM JAVŠNIKOMSAVA
HOTELS & RESORTS
TERME 3000 -
MURAVSKÉ TOPLICERestavracija
Hotela
Termalčetrtek,
12. 9. 2013
ob 19. uriProdaja vstopnic: recepcija Hotela Ajda in BTC - TA Klas
Cena vstopnice 10 €.

Informacije: gabriela.feher@terme3000.si; 051 677 780

AP MS G. d.

Klas